

Innst. O. nr. 11.

(1998-99)

Innstilling fra finanskomiteen om skatteopplegget 1999 - lovendringer.

Ot.prp. nr. 1 (1998-99).

Til Odelstinget.

1. INNLEDNING

Stortingets forretningsorden § 19 annet og tredje ledd lyder:

«Senest den 20. november skal finanskomiteen avgi innstilling (Budsjett-innst. S. I) om nasjonalbudsjettet og statsbudsjettet, med forslag til rammevedtak for bevilgninger i samsvar med inndeling i rammeområder fastsatt av Stortinget i henhold til § 22 tredje ledd. Forslaget til bevilgningsvedtak som utformes i innstillingen eller fremsettes ved behandlingen av den, skal inneholde beløp for alle rammer, og kan ikke gå under rammenivå. I Stortinget kan det ikke voteres særskilt over enkelte deler av et slikt forslag.

Finanskomiteen avgir samtidig innstilling vedrørende skatter og avgifter og rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner.»

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Dag Terje Andersen, Berit Brørby, Erik Dalheim, Ranveig Frøiland, Trond Giske, Tore Nordtun og Hill-Marta Solberg, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Per Erik Mønsen og Kenneth Svendsen, fra Kristelig Folkeparti, Randi Karlstrøm, lederen Lars Gunnar Lie og Ingebrigt S. Sørfonn, fra Høyre, Børge Brende, Per-Kristian Foss og Kjellaug Nakkim, fra Senterpartiet, Jørgen Holte, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, fra Venstre, Terje Johansen, og fra Tverrpolitisk Folkevalgte, Steinar Bastesen, viser til at Regjeringen i statsråd 25. september 1998 fremmet Ot.prp. nr. 1 (1998-99) Skatteopplegget 1999 - Lovendringer.

Finansministeren har i brev 16. oktober 1998 til Stortinget orientert om utsettelse av iverksettelsen av nytt grunnlag for å beregne eiendomsskatt for kraftanlegg, jf. avsnitt 16.2 nedenfor. I brev 4. november 1998 til saksordfører har finansministeren gitt merk-

nader til Norges Rederiforbunds uttalelse 20. oktober 1998 til statsbudsjettet for 1999, jf. avsnitt 4 nedenfor. Brevene følger som trykte vedlegg til denne innstillingen.

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag til lovendringer vedrørende skatteopplegget 1999. Komiteen viser til at det er ulike syn i komiteen når det gjelder skatteopplegget. Komiteen viser i denne forbindelse til komiteens og de enkelte fraksjoners forslag og merknader nedenfor.

2. STANDARDISERING AV FRADRAGS- REGLENE FOR REISE MELLOM HJEM OG ARBEIDSTED

Sammendrag

Departementet er kommet til at det fra 1999 bør innføres en fradragmodell basert på reiseavstand (reiseavstandsmodellen). Modellen tenkes bygget på registrering av reiseavstanden en gang for alle (så lenge bopelen og arbeidsforholdet består) og automatisk fradragberegning etter satser pr. km eller kilometerintervaller, uavhengig av reise måte. Ved fastsetting av kilometersatsene forutsettes en tilnærming til et allminnelig kostnadsnivå over ulike avstander. Det ikke-fradragberettigede bunnbeløpet på 7 000 kroner fører til at det ikke gis fradrag for de korteste avstandene.

Fradragsnivået pr. km bør fastsettes slik at det dekker de variable kostnadene ved bruk av middels stor bil. En tilpasning til antatte variable kostnader for bilbruk synes passende fordi det både gir et romslig fradrag for de aller fleste som nytter offentlig transportmiddel, og fordi de egentlig variable bilkostnader ved nødvendig bilbruk da også blir dekket. Ut fra dette foreslås at fradragssatsen settes til 1,40 kroner pr. km for 1999.

Standardiserte regler for fradrag for arbeidsreiser etter en reiseavstandsmodell reduserer både proble-

met med rapportering, spørsmålene om fradrag for bruk av bil og faren for unndragelse i forhold til dagens regler.

I tillegg vil departementet fremheve miljøgevinsten som oppstår ved at reglene gir mindre motiver til bruk av bil og større motiver til å velge kollektive transportløsninger.

Reiseavstandsmodellen reiser noen praktiske spørsmål om beregning av reiseavstand og håndtering av reisemønstre som avviker fra de vanlige ca. 230 reiser tur retur på årsbasis. Dette må løses konkret i det forskriftsarbeid som en legger opp til etter behandlingen av lovsaken. Departementet legger til grunn at reiselengden må fastsettes uavhengig av faktisk reisemåte, ved at det tas utgangspunkt i den korteste strekning av vei og eventuelt tog, ferge eller annet rutegående transportmiddel. Ved særlig lange eller atypiske reisemønstre kan særregulering bli aktuelt, slik at ikke overdrevne fradrag oppnås. Forskriftene må også regulere hvordan fradraget skal beregnes når skattyteren har flere arbeidsforhold på ulike steder.

Den foreslåtte modell tar i likhet med gjeldende ordning bare sikte på å kompensere nødvendig reising mellom hjem og arbeidssted. Både ved utformingen av forskrifter og ved likningsmyndighetenes skjønnsutøvelse vil dette måtte tillegges vekt.

Fradragsreformen med omlegging til en reiseavstandsmodell bør også gjelde pendlere besöksreiser i hjemmet (ukependling m.v.). Det er sterkt ønskelig å ha likeartede fradragsregler for disse to gruppene skattytere.

Det vises til de foreslåtte endringer i skatteloven § 44 første ledd bokstav g nr. 2 og nr. 4. Departementet foreslår at endringen trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Komiteens merknader

Fradragsmodell og satser m.v.

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om innføring av en fradragsmodell basert på reiseavstand (reiseavstandsmodellen) med bunnbeløp på 7 000 kroner og generell fradragssats på 1,40 kroner pr. km, jf. Regjeringens forslag til endringer i skatteloven § 44 første ledd bokstav g nr. 2 og nr. 4.

Når det gjelder spesifiserte ekstrautgifter viser komiteen til finansministerens brev 28. oktober 1998 til Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe hvor det bl.a. heter:

«Fradragsomleggingen reiser enkelte oppfølgings- og presiseringsspørsmål som departementet har til vurdering. Dette gjelder bl a standardfradraget på kr 1,40 pr km som skal anses å inkludere også visse ekstrautgifter ved bilkjøring, i første rekke ferge- og bompenger, eller om et større eller mindre ekstrafradrag skal kunne gis for visse grupper bilkjørende med slike ekstrautgifter. Slike oppfølgingssspørsmål må lø-

ses i form av en forskrift etter at den foreslåtte lovteksten eventuelt er vedtatt. Lovforslaget inneholder en forskriftsfullmakt. Utkast til forskrift vil bli sendt på høring. Generelt må forenklingshensyn tillegges vekt i dette forskriftsarbeidet, men en må også se hen til behovet for å nå frem til rimelige resultater.

Det er sterke rimelighetsgrunner som taler for et ekstrafradrag når bil er nødvendig for å komme til og fra arbeidet, og denne bilbruken medfører større ekstrautgifter til fergebillett eller bompenger. I det kommende forskriftsarbeidet vil jeg vurdere særskilte fradrag for slike nødvendige ekstrautgifter, innenfor rammen for en praktikabel ordning.»

Komiteen slutter seg til finansministerens vurdering om at sterke rimelighetsgrunner taler for ekstrafradrag når bil er nødvendig for å komme til og fra arbeidet, og denne bilbruken medfører større ekstrautgifter til fergebilletter, bompenger, eller tilsvarende. Komiteen legger til grunn for aksept av denne systemendringen at Finansdepartementet utformer forskrifter i samsvar med dette.

Bostedsregistrering av pendlere m.v.

Komiteen viser videre, når det gjelder bostedsregistrering av pendlere, til finansministerens brev 28. oktober 1998 til Arbeiderpartiets stortingsgruppe, hvor det bl.a. heter:

«Enkelte sider ved regelverket om godkjenning av pendlerstatus er problematiske, og er tatt opp til vurdering her. Det gjelder særlig enslige pendlere som beholder hjemmet sitt i distriktet også etter at de har funnet seg arbeid i en større by, men som også disponerer bolig med kjøkken i arbeidskommunen. Disse enslige mister nå pendlerstatus fra og med det året de blir 22 år. Jeg vil komme tilbake til Stortinget med en vurdering av bl a dette tema. I den grad senere endringer i reglene om skattemessig bosted vil gjøre dette lettere å få pendlerstatus, vil det naturligvis også bli flere som får det nye reisefradraget.»

Komiteen tar til etterretning at finansministeren vil komme tilbake til Stortinget med en vurdering av dette temaet. Angående praktiseringen av gjeldende regelverk på dette området viser komiteen til finansministerens brev av 24. september 1998 til Stortinget som svar på spørsmål fra stortingsrepresentant Torstein Rudihagen vedrørende bostedsregistrering av enslige pendlere, hvor det bl.a. heter:

«For einslege pendlarar under 22 år reknar ein foreldreheimen for å vere den verkelege heimen, sjølv om den andre bustaden er sjølvstendig. For einslege pendlarar over 22 år, som pendlar mellom usjølvstendig og sjølvstendig bustad, blir den sjølvstendige bustaden rekna for å vere den verkelege heimen. Skjer pendlinga mellom to sjølvstendige eller usjølvstendige bustader, blir den verkelege heimen rekna for å vere der pendlaren har si overvegande døgnkvile. Desse reglane fører til at einslege pendlarar over 22 år som pendlar mellom to sjølvstendige bustader, blir rekna for busett på arbeidsstaden, om pendlaren overnattar der minst fire netter i veka. Eg går ut frå at det

er dette utslaget av regelverket som er bakgrunnen for spørsmålet.

For ektefeller og for foreldre og barn går felles heim i kommunen skattyteren pendlar frå foran bustaden i arbeidskommunen, jamvel om denne arbeidsbustaden er sjølvstendig. Derfor gjeld problemet berre einslege, men mellom desse og sambuarar utan barn.

Kriteriet sjølvstendig bustad har fått ein omfattande og ganske presis definisjon i regelverket, særleg i LigningsABC'en. Eit viktig og oftast avgjerande element er om bustaden har eige kjøkken. Her legg ein ikkje vekt på antall kokeplater i seg sjølv, men på om vanleg matlaging, også middag, er mogleg med den innreiinga som bustaden har på kjøkkenfronten. Vidare ser ein burt frå kjøkken som delast med andre utanom familien, til dømes utleige av enkeltrom med tilgang til felleskjøkken i ein større bustad.

Dette regelverket er over 20 år gammalt, men har nok enkelte uheldige sider. Eg er samd i at det ikkje alltid er rimeleg at ein einsleg pendlar mister pendlarfrådraget av di vanleg matlaging er mogleg på eigen plass i arbeidsbustaden hans. Særleg gjeld dette når bustaden i den andre kommunen er både den opphavlege og den beste, og arbeidsbustaden i tillegg har eit mellombels preg knytt til det aktuelle arbeidshøvet.

Ut frå dette ser eg grunn til å få ei utgreiing om moglege justeringar i omgrepet sjølvstendig bustad på dette regelområdet. Det bør vurderast om andre objektive og registrerbare kjenneteikn ved bustadene kan få vekt, slik at kjøkkenomgrepet ikkje blir så generelt avgjerande som høvet har vore til no. Også velstandsutviklinga i samfunnet kan tale for ei slik nyansering av kva for kjenneteikn ved ulike bustader som skal avgjere bustadsregistreringa og pendlarfrådraget. Men det er viktig at ei slik nyansering ikkje kompliserer regelverket for mykje, og at regelverket ikkje opnar for pendlarfrådrag når skattyteren etablerer seg fast i arbeidskommunen og bruker sin opphavslege bustad som rein fritidsbustad.

Moglege endringar i reglane om bustadsregistrering må utgreiast i nær kontakt med Skattedirektoratet. Eg kan ikkje no seie noko om utfallet av utgreiinga. Men eg tykkjer vi bør gjere eit forsøk på konstruktiv nytenking for å sjå om det er praktisk mogleg å lempe på den meir firkanta delen av regelverket.

Eg vil ta initiativ til ei utgreiing av ulike justeringar av regelverket, og meddele Stortinget resultatet.»

Komiteen forutsetter en nødvendig oppretting slik at uheldige utslag gjennom praktiseringen av reglene kan avskjæres.

3. SJØMANNSTRÅDRAG FOR ARBEID I OFFSHOREVERKSEMD

Sammendrag

Departementet meiner at overvegande grunnar taler for å oppheve retten til sjømannstrådrag for arbeidstakarar på flytande installasjonar, slik at sjømannstrådraget berre blir gitt i meir tradisjonell skipsfart. Departementet sende framlegg om nye avgrensingsreglar ut til høyring 12. januar 1998 med høyringsfrist 24. mars 1998.

For at ein ikkje skal skape nye avgrensingsproblem er det viktig, slik mange av høyringsinstansane

har framheva, å ha klare avgrensingskriterium for kva slag fartøy som etter endringa ikkje skal vere omfatta av sjømannstrådraget.

Departementet meiner at avgrensinga må skje ved at ein i forskrift gir ei ny avgrensing av kva slag fartøy som skal reknast å vere «skip i fart».

Departementet har på grunnlag av framlegget til Norges Rederiforbund, Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund, De Samarbeidende organisasjonar, Norsk Sjøoffisersforbund og Norsk Sjømannsforbund vurdert ei avgrensing tilsvarande avgrensinga av virkeområdet til arbeidsmiljølova i petroleumssektoren, slik at verksemd som fell innanfor arbeidsmiljølova, ikkje kvalifiserer til sjømannstrådrag.

Departementet vil leggje opp til at ovannemnde avgrensing i stor grad kan leggjast til grunn for avgrensinga av sjømannstrådraget i offshoresektoren.

Arbeidsmiljølova gjeld innan eit avgrensa geografisk område. Etter departementet sitt syn bør ein ikkje leggje opp til nokon geografisk avgrensing i forhold til sjømannstrådraget.

Departementet vil på denne bakgrunnen endre sjømannsforskrifta slik at det blir fastsett ei grense mot skip og innretningar i petroleumsverksemd som ikkje skal kvalifisere til sjømannstrådrag i tråd med det no gjeldande virkeområdet til forskrift om arbeidsvern og arbeidsmiljø i petroleumsverksemd. Den geografiske avgrensinga i den nemnde forskrifta vil likevel ikkje bli gjort gjeldande for sjømannstrådraget.

Den endringa i forskrifta som blir naudsynt som følge av lovendringa, meiner departementet at ein har heimel til i forskriftsheimelen i § 44 syttande ledd nr. 4.

Departementet syner til vedlagde forslag til endring i skattelova § 44 syttande ledd nr. 1.

Departementet foreslår at lovendringa trer i kraft med verknad frå og med inntektsåret 1999. Etter departementet sitt syn vil dette gi partane tilstrekkeleg tid til å innrette seg når det gjeld lønskompensasjon og liknande.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg til Regjeringsens forslag til endring i skatteloven § 44 syttende ledd nr. 1.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet finner at det er såvidt store likheter mellom arbeidstagere ombord på skip og flytende installasjoner at det vil være rimelig at også arbeidstagere på flytende installasjoner oppbærer sjømannstrådrag.

Disse medlemmer finner imidlertid også at det er såvidt store ulikheter mellom arbeidstagere på

faste installasjoner og arbeidstagere i ordinær landbasert virksomhet at det vil være naturlig at det vurderes å innlemme arbeidstagere på faste installasjoner i sjømannsfradragsordningen. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 44 syttende ledd nr. 1 skal lyde:

Med sjømann skal forstås person som har som hovedbeskjeftigelse arbeid ombord på skip i fart eller flytende installasjon og arbeidet utgjør tilsammen minst 130 dager i samme inntektsår. Det kan ikke kreves fradrag for arbeid ombord på ferger eller passasjerfartøy i rutetrafikk mellom norske havner når rutens distanse mellom første og siste anløpssted er under 300 nautiske mil.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.»

4. INNSTRAMMINGER I REDERI- BESKATNINGEN

4.1 Innstramming i fradragsretten for gjeldsrenter

Sammendrag

Det følger av skatteloven § 51 A-6 nr. 1 at rederiselskap innenfor det særskilte rederiskattesystemet er fritatt fra beskatning av alminnelig inntekt med de unntak som er inntatt i bestemmelsens nr. 2-6.

Regjeringen er av den oppfatning at den reelle finansinntekten i rederiene må beskattes etter ordinære regler. Det fremmes derfor forslag om at det ved beregning av netto finansinntekter bare innrømmes fradrag for den andel av gjeldsrentene som tilsvarer finanskapitalens andel av selskapets total kapital.

Selskap innenfor ordningen kan ha aksje eller andel i et annet selskap som også lignede etter de særskilte reglene for rederiselskaper. Dersom aksjen eller andelen er ført som en egen post i eierselskapets balanse, oppstår det spørsmål om aksjen eller andelen ved beregningen av rentefradraget skal tilordnes eierselskapets finanskapital eller den øvrige kapital. Departementet legger til grunn at verdien av aksjen eller andelen må fordeles mellom finanskapital og annen kapital, og at fordelingen må skje etter forholdet mellom finanskapital og annen kapital i det underliggende selskapet.

Ved beregningen av den fradragsberettigede andel av gjeldsrentene, skal det tas utgangspunkt i mid-

delverdien av selskapets inngående og utgående balanseførte verdier i inntektsåret. Det er i denne sammenheng uten betydning om en betydelig del av selskapets transaksjoner er foretatt helt i starten eller slutten av inntektsåret. Dersom et selskap stiftes midt i inntektsåret og umiddelbart trer inn i ordningen, skal den fradragsberettigede andel av gjeldsrentene i inntredelsesåret beregnes med utgangspunkt i middelverdien av verdiene i åpningsbalansen og utgående balanse i inntredelsesåret.

Som nevnt skal den balanseførte verdien av aksjer eller andeler i underliggende selskaper innenfor ordningen fordeles mellom finanskapital og annen kapital i eierselskapet etter forholdet mellom finanskapital og annen kapital i det underliggende selskapet. Ved beregningen av dette forholdstallet i det underliggende selskapet, skal det tas utgangspunkt i middelverdien av det underliggende selskaps inngående og utgående balanseførte verdier i inntektsåret. Dette gjelder også i de tilfeller aksjene eller andelen i det underliggende selskapet er ervervet i løpet av inntektsåret.

Som en konsekvens av at det nå foreslås å innføre full skatteplikt på rederiselskapenes finansinntekter, foreslås det også at netto finanskostnader skal kunne fremføres til fradrag i senere års netto finansinntekter etter de alminnelige regler for underskudd, jf. skatteloven § 53. Dette ble også foreslått i Ot.prp. nr. 11 (1996-97), men forslaget ble forkastet da Stortinget vedtok en begrenset skatteplikt for finansinntekter.

Det foreslås at endringen trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 1999. Det vises til forslag til endring i skatteloven § 51 A-6 nr. 2.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte, slutter seg til Regjeringens forslag til innstramming i fradragsretten for gjeldsrenter innenfor det særskilte rederiskattesystemet, jf. Regjeringens forslag til endring i skatteloven § 51 A-6 nr. 2.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sitt standpunkt vedrørende rederibeskatningen, jf. avsnitt 26.1 nedenfor. Disse medlemmer tar til etterretning den oppretting som Regjeringen her foreslår vedrørende fradragsretten for gjeldsrenter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte legger til grunn at rederinæringen, som andre næringer, har krav på et minimum av forutsigbarhet med hensyn til beskatningen. Det er viktig for det maritime miljø i Norge at rederinæringen har en sterk posisjon.

Disse medlemmer kan således ikke støtte Regjeringens forslag til endringer i rederibeskatningen.

4.2 Økt beskatning ved høy egenkapital

Sammendrag

For å unngå at skattesubjekter med alminnelig skatteplikt tilordnes gjeldsrentefradrag som reelt sett burde vært tilordnet selskaper undergitt særskilt rederibeskatning, er det i skatteloven § 51 A-6 nr. 6 gitt regler om skatteplikt ved høy egenkapitalandel i selskap innenfor ordningen. Det minste gjeldsrentefradraget skal beregnes som produktet av en normgjeldsrente (6 pst. for 1998) og 30 pst. av middelverdien av de regnskapsmessige verdier av selskapets eiendeler ved inntektsårets begynnelse og slutt.

Departementet foreslår at minste gjeldsgrad settes til 50 pst. ved beregning av minste gjeldsrentefradrag. Dette vil fortsatt åpne for en egenkapitalgrad som er høyere enn det som var gjennomsnittet før det særskilte rederiskattesystemet ble vedtatt, og dermed i en viss utstrekning ivareta hensynet til at egenkapitalgraden varierer mellom de enkelte rederier. Det vises til forslag til endring i skatteloven § 51 A-6 nr. 6.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte, slutter seg til Regjeringens forslag til økt beskatning ved høy egenkapital innenfor det særskilte rederiskattesystemet, jf. Regjeringens forslag til endring i skatteloven § 51 A-6 nr. 6.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sitt standpunkt vedrørende rederibeskatningen, jf. avsnitt 26.1 nedenfor. Disse medlemmer tar til etterretning den oppretting som Regjeringen her foreslår vedrørende beskatningen ved høy egenkapital.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte legger til grunn at rederinæringen, som andre næringer, har krav på et minimum av forutsigbarhet med hensyn til beskatningen. Det er viktig for det maritime miljø i Norge at rederinæringen har en sterk posisjon.

Disse medlemmer kan således ikke støtte Regjeringens forslag til endringer i rederibeskatningen.

4.3 Innføring av skatteplikt for valutagevinster

Sammendrag

Etter skatteloven § 51 A-6 nr. 2 er renteinntekter, gevinst ved realisasjon av aksjer og andre finansielle inntekter skattepliktig for selskap innenfor ordningen, mens tilsvarende utgifter og tap er fradragsberettiget. Skatteplikten for finansinntekter omfatter imidlertid ikke gevinst eller tap som følge av kurssvingninger på valuta.

Departementet foreslår å oppheve skattefritaket for valutagevinst og å innføre fradragsrett for valutatap. Det vises til forslag til endring av skatteloven § 51 A-6 nr. 2 tredje punktum. Grensen mellom hva som regnes som valutagevinst (tap) og ordinære gevinster på driftsmidler vil måtte trekkes som i det ordinære skattesystemet.

Det foreslås at endringen gjelder fra og med inntektsåret 1999. Når det gjelder innstrammingseffekten av dette forslaget, er det grunn til å bemerke at denne er usikker, siden motstykket til skatteplikt for valutagevinster er fradragsrett for valutatap.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte, slutter seg til Regjeringens forslag til innføring av skatteplikt for valutagevinster innenfor det særskilte rederiskattesystemet, jf. Regjeringens forslag til endring i skatteloven § 51 A-6 nr. 2.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sitt standpunkt vedrørende rederibeskatningen, jf. avsnitt 26.1 nedenfor. Disse medlemmer tar til etterretning den oppretting som Regjeringen her foreslår vedrørende skatteplikt for valutagevinster.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte legger til grunn at rederinæringen, som andre næringer, har krav på et minimum av forutsigbarhet med hensyn til beskatningen. Det er viktig for det maritime miljø i Norge at rederinæringen har en sterk posisjon.

Disse medlemmer kan således ikke støtte Regjeringens forslag til endringer i rederibeskatningen.

4.4 Økning av tonnasje skatten

Sammendrag

Etter skatteloven § 51 A-7 skal selskap innenfor det særskilte rederiskattesystemet svare en årlig tonnasje skatt til staten beregnet på grunnlag av nettotonnasje av de skip og flyttbare innretninger selskapet eier. Satsene for tonnasje skatten fastsettes for hvert inntektsår i statsskattevedtaket, jf. kapittel 6 i statskattevedtaket for 1998. Regjeringen foreslår at satse-

ne for tonnasjesskatt heves med 100 pst. Dette innebærer en antatt provenyøkning med omlag 50 mill. kroner.

Aksjeselskaper er etterskuddspliktige. Det innebærer at skatten forfaller til betaling i året etter inntektsåret. For at forslaget skal gi budsjettvirkninger i 1999, foreslås det at økningen av tonnasjesskatten skal gjelde fra og med inntektsåret 1998. Det vises til utkast til endring av statsskattevedtaket kapittel 6 for 1998, samt utkast til skattevedtak for 1999, i St.prp. nr. 1 (1998-99).

Komiteens merknader

Komiteen viser til de ulike fraksjoners merknader og forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1998-99) avsnitt 2.4.

4.5 Tiltak for å hindre at beskattet inntekt deles ut uten beskatning, når det er ubeskattet inntekt i selskapet

Sammendrag

Departementet vil foreslå at skatteloven § 51 A-6 nr. 4 tredje punktum endres slik at utdelinger fra aksjeselskap etter lovens § 51 A-6 nr. 4 annet punktum, først skal anses tatt fra selskapets ubeskattede inntekt, jf. kap. 3.6.2 i proposisjonen.

Departementet vil videre foreslå at tilbakebetaling av innbetalt aksjekapital, herunder overkurs, generelt skal likestilles med øvrige utdelinger fra selskapet etter skatteloven § 51 A-6 nr. 4 annet punktum bokstav a til c, jf. kap. 3.6.3.2 i proposisjonen. Tilbakebetaling av innbetalt kapital skal således kunne medføre beskatning av selskapet dersom selskapet også har ubeskattet inntekt ved utløpet av tilbakebetalingsåret. Selskapets valgadgang etter de alminnelige regler med hensyn til hvilken del av egenkapitalen utdelinger skal anses tatt fra, forutsettes videreført.

For aksjonærene skal tilbakebetaling av innbetalt aksjekapital, herunder overkurs, fortsatt behandles som skattefri tilbakebetaling etter de alminnelige regler, jf. selskapsskatteloven §§ 3-2 nr. 2 og 5-6. Tilbakebetaling av innbetalt kapital som medfører inntektsføring og beskatning på selskapets hånd etter de endrede regler, skal likestilles med utbytteutdeling i forhold til reglene om beregning av endringen i selskapets skattlagte kapital, jf. selskapsskatteloven § 5-5 nr. 2.

Også tilbakebetaling av innbetalt aksjekapital, herunder overkurs, i forbindelse med innløsning av enkeltaksjer, forutsettes likestilt med øvrige utdelinger fra selskapet etter skatteloven § 51 A-6 nr. 4 annet punktum. Regelen i skatteloven § 51 A-9 nr. 3 forutsettes videreført. Utdeling til aksjonærene utover innbetalt aksjekapital og overkurs ved innløsning av enkeltaksjer, skal fortsatt behandles som utbytte på mottakende aksjonærs hånd.

Regelen i skatteloven § 51 A-6 nr. 4 fjerde punktum om adgangen til å belaste selskapets konto for beskattet inntekt ved utdelinger i forbindelse med innløsning av enkeltaksjer, vil bli foreslått opphevet, jf. kap. 3.6.3.3 i proposisjonen.

Regelen i skatteloven § 51 A-9 nr. 4 annet avsnitt foreslås endret slik at konsernbidrag fra datterselskap til morselskap innenfor ordningen, først skal anses tatt fra det datterselskapets ubeskattede inntekt, jf. kap. 3.6.3.4 i proposisjonen.

Departementet omtaler også andre mulig tiltak ved utdelinger fra morselskap innenfor ordningen, jf. kap. 3.6.3.5 i proposisjonen. Departementet vil komme tilbake til dette når de endelige lovforslagene fremmes.

Regjeringen vil fremme forslag til lovvedtak i samsvar med de angitte endringstiltak i en senere proposisjon, som forutsettes fremmet i løpet av høsten 1998. De senere lovvedtak vil bli foreslått gitt med ikrafttredelse fra det tidspunkt Ot.prp. nr. 1 (1998-99) Skatteopplegget 1999 fremlegges, dvs. den 5. oktober 1998. Dette anses påkrevet for hindre eventuelle tilpasninger til de varslede lovtiltak.

De senere lovvedtak forutsettes ikke gitt anvendelse på disposisjoner som er gjennomført før 5. oktober 1998. Nedenfor presiseres departementets vurdering av hvilke disposisjoner som først skal anses gjennomført etter 5. oktober 1998 og som de endrede regler vil bli gitt virkning for. De varslede lovendringer forutsettes gitt virkning for :

- Utbytteavsetninger for regnskapsåret 1998. Utbytteavsetninger for selskaper med avvikende regnskapsår som utløper i 1998, som er godkjent av selskapets generalforsamling etter 5. oktober 1998.
- Ekstraordinære utbytteutdelinger i 1998 i henhold til generalforsamlingsvedtak fattet etter 5. oktober 1998.
- Utdelinger til aksjonærene i henhold til vedtak om kapitalnedsettelse som er anmeldt til Foretaksregisteret, jf. aksjeloven § 6-1 femte ledd, etter 5. oktober 1998.
- Konsernbidrag ydet i henhold til generalforsamlingsvedtak fattet etter 5. oktober 1998.

Etter departementets vurdering er ikke Grunnloven § 97 til hinder for å fastsette at lovendringen skal ha virkningstidspunkt som angitt over.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til det justerte budsjettforslaget fra sentrumspartiene. Forslaget om speilvending av konto for beskattet kapital innebærer at beskattet kapital i selskapene ikke kan deles ut så lenge det er ubeskattet kapital i selskapene. Dette slår inn selv om det er opptjeningen

av beskattet kapital som gir den reelle begrunnelse for utdelingen i det enkelte tilfelle. Forslaget kan medføre en uheldig innelåsing av aksjekapital i selskapene.

Flertallet går derfor inn for at dagens ordning videreføres.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti slutter seg til Regjeringens forslag til tiltak innenfor det særskilte rederiskattesystemet for å hindre at beskattet inntekt deles ut først (uten beskatning) når det er ubeskattet inntekt i selskapet. Disse medlemmer viser til at Regjeringen vil fremme forslag til lovvedtak i samsvar med de angitte endringstiltak i en senere proposisjon, som forutsettes fremmet i løpet av høsten 1998. Disse medlemmer viser til sitt standpunkt vedrørende rederibeskatningen, jf. avsnitt 26.1 nedenfor og merknad i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1998-99) avsnitt 2.4. Disse medlemmer tar til etterretning den oppretting som Regjeringen her foreslår for å hindre at beskattet inntekt deles ut først (uten beskatning), når det er ubeskattet inntekt i selskapet.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte legger til grunn at rederinæringen, som andre næringer, har krav på et minimum av forutsigbarhet med hensyn til beskatningen. Det er viktig for det maritime miljø i Norge at rederinæringen har en sterk posisjon.

Disse medlemmer kan således ikke støtte Regjeringens forslag til endringer i rederibeskatningen.

4.6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Sammendrag

På svært usikkert grunnlag anslås forslagene samlet sett å innebære en provenyøkning på om lag 120 mill. kroner. Provenyanslagene er usikre da det ikke finnes tilstrekkelig grunnlagsdata for å beregne disse. Provenyøkningen vil også være avhengig av skattyternes tilpasninger til forslagene. Dette gjelder særlig omleggingen av beskatningen ved utdelinger.

Etter departementets vurdering vil forslagene innebære en økning av arbeidsbelastningen for ligningsmyndighetene. Departementet vil komme tilbake til dette etter at en har foretatt en nærmere vurdering av om forslagene vil innebære behov for økte ressurser.

Komiteens merknader

Komiteen tar departementets orientering til etterretning, jf. også finansministerens brev 4. novem-

ber 1998 til saksordfører som følger som trykt vedlegg til denne innstillingen.

5. SKATTELEGGING AV SKIPSAKSJESELSKAP (REIARLAG) SOM TEK DEL I POOLSAMARBEID

Sammendrag

Departementet gjer framlegg om å endre skattelova § 51 A-2 slik at reiarlag innanfor ordninga skal kunne ta del i ordinært poolsamarbeid. Endringa inneber at krinsen av tillatne egedelar blir utvida til òg å gjelde partar og aksjar i poolsamarbeid. Part eller aksje i poolsamarbeid vil vere ein tillaten egedel også når parten eller aksjen er eigd av eit deltakarlikna selskap eller NOKUS-selskap, og sjølv om poolsamarbeidet ikkje eig fartøy.

Poolsamarbeidet må oppfylle dei same krav til innhald og drift som andre tillatne underliggjande selskap, med unntak av kravet om sjølv å eige fartøy. Departementet gjer framlegg om at endringa gjerast ved å innføre ein ny bokstav d i § 51 A-2 nr. 1.

Endringa vil gjelde for ordinært poolsamarbeid der to eller fleire selskap som eig fartøy inngår avtale om felles drift av fartøya, og der samarbeidet utgjer eit selskap etter selskapsloven eller aksjeloven. Det er ikkje vanleg at poolsamarbeid eig fartøy som nemnd i § 51 A-2 nr. 1 bokstav a eller b. Departementet gjer derfor framlegg om at regelen i den nye bokstav d skal gjelde for poolsamarbeidet som berre eig finansaktiva som nemnt under § 51 A-2 nr. 1 bokstav c.

Dersom poolsamarbeidet likevel skulle eige fartøy, må dei vanlege reglane leggjast til grunn for avgjersla av om fartøyet er ein kvalifiserande og lovleg egedel, og om poolen er innafor ordninga. Dersom poolsamarbeidet er eit deltakarlikna selskap, og reiarlaget tek del i poolsamarbeidet gjennom eit anna deltakarlikna selskap, er part i poolsamarbeidet ikkje ein tillaten egedel dersom poolen eig skip. Dette følgjer av dei ordinære reglane, som seier at reiarlaget ikkje kan eige fartøy gjennom fleire ledd av deltakarlikna selskap. Departementet ønskjer med lovendringa å opne for deltaking i ordinært poolsamarbeid, og finn ikkje grunn til å utvide reglane slik at tilfelle der fartøy er eigd i fleire ledd av deltakarlikna selskap er omfatta av ordninga.

For at part i poolsamarbeid skal vere ein lovleg egedel er det eit vilkår at poolen driv slik verksemd som nemnd i § 51 A-4. Poolsamarbeidet må såleis drive verksemd i form av utleige eller drift av fartøy som nemnd i § 51 A-2 nr. 1 bokstav a eller b. Poolsamarbeidet kan i tillegg drive verksemd i form av transport av personell eller forsyningar med skip, drift av taubåtar, forsyningsfartøy eller andre hjelpéfartøy, jf. § 51 A-4 nr. 3 andre punktum. Det er ikkje eit vilkår at dei andre selskapa som tek del i poolsamarbeidet kvalifiserer til likning etter § 51-A. Såleis kan reiarla-

get inngå poolsamarbeid med selskap som ikkje eig fartøy sjølv, men som til dømes leiger det fartøyet som er slutta inn i poolen.

Dersom det konkrete poolsamarbeidet ikkje inneber at det er danna eit selskap, vil poolavtalen ikkje diskvalifisere reiarlaget frå likning etter § 51-A.

Innføringa av ein ny bokstav d inneber at det må gjennomførast endringar i paragrafar som viser til reglane i § 51 A-2 nr. 1. Departementet viser til vedlagde framlegg til endringar i skattelova § 51-A. Departementet gjer framlegg om at endringane skal gjelde med verknad frå og med inntektsåret 1996.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til Regjeringens forslag til endring i beskatningen av skipsaksjeselskap som er med i poolsamarbeid, jf. Regjeringens forslag til endring i skatteloven § 51-A.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt standpunkt vedrørende rederibeskatningen, jf. avsnitt 26.1 nedenfor. Disse medlemmer tar til etterretning den oppretting som Regjeringen her foreslår vedrørende beskatning av skipsaksjeselskap som er med i poolsamarbeid.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti går imot Regjeringens forslag om å sørge for at flere rederier kommer inn under den nye tilnærmede nullskatteordningen for rederier. For øvrig viser dette medlem til sitt standpunkt vedrørende rederibeskatningen, jf. avsnitt 26.1 nedenfor.

6. AKSJER OG GRUNNFONDSBEVIS I ARBEIDSFORHOLD

6.1 Endring i skatteloven § 42 trettende ledd - opsjoner

Sammendrag

Departementet foreslår at det innføres et fritak fra utstedelsesbeskatning dersom den beregnede fordel av de samlede rettigheter til aksjer eller grunnfondsbevis som arbeidstakeren erverver pr. år ikke overstiger et angitt beløp. Dette grensebeløpet bør settes så høyt at utstedelsesbeskatningen forbeholdes tilfeller hvor verdien av rettighetene er særlig betydelig. Det foreslås at grensebeløpet settes til 300 000 kroner pr. år. I de tilfeller fritaket fra utstedelsesbeskatningen får anvendelse, vil det i stedet bli full lønnsbeskatning av senere gevinst ved innløsning eller salg av opsjonen. Det er således ikke tale om et endelig skattefritak, gitt at opsjonen ender med gevinst.

Dersom den beregnede fordel av de samlede rettigheter til aksjer eller grunnfondsbevis overstiger 300 000 kroner i inntektsåret, skal opsjonenes fulle

verdi beskattes, også de første 300 000 kroner. Skattefritaket vil dermed bare gjelde mer moderate opsjonsordninger og det vil ikke bli lettelse i beskatningen av mer lukrative opsjonsavtaler.

Unntaket fra utstedelsesbeskatningen bør imidlertid som hovedregel ikke få anvendelse dersom bare en svært begrenset krets av de ansatte mottar opsjonsstilbud. Etter departementets syn bør det derfor som hovedregel settes som vilkår for fritaket fra ervervsbeskatningen at minst fem ansatte får tilbud om opsjoner. I større bedrifter er ikke dette noe urimelig krav.

I mindre bedrifter kan imidlertid et slikt krav til minst fem ansatte bli for strengt og virke hemmende på den ønskede fleksibiliteten mht. å kunne gi aksjer bare til visse grupper ansatte. Etter departementets syn bør det derfor ikke settes vilkår om et minste antall opsjonsmottakere i de aller minste bedriftene. I bedrifter med inntil 10 ansatte bør det godtas at skattefritaket skal gjelde selv om det tilbys opsjon til bare en ansatt. En vil dermed ivareta behovet for bedrifter i oppstartsfasen til å tilby opsjoner til erstatning for kontant lønn for å knytte til seg særlig kvalifiserte ansatte.

I bedrifter med litt over 10 ansatte bør det imidlertid stilles et krav til at en viss andel av de ansatte får opsjonsstilbudet. For å få en fleksibel regel for bedrifter med noe flere ansatte, foreslås at det settes et krav om at minst en fjerdedel av de ansatte må få opsjonsstilbud når bedriften har mellom 11 og 20 heltidsansatte. Samlet betyr dette minst 3 av 11-12 ansatte, minst 4 av 13-16 ansatte og minst 5 av 17 eller flere ansatte.

Idet det må gis relativt detaljerte regler om skattefritaket, finner departementet det hensiktsmessig at reglene gis i form av en departementsforskrift og ikke inntas direkte i skatteloven § 42 trettende ledd. Det foreslås derfor at departementet gis hjemmel til å gi forskrift om skattefritaket. Det vises til vedlagte forslag til endring i skatteloven § 42 trettende ledd. Det foreslås at endringen trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til Regjeringens forslag til endring i skatteloven § 42 trettende ledd.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer følgende subsidiære forslag, jf. også merknadene nedenfor:

«Stortinget ber Finansdepartementet fastsette grensen for skattlegging av ansatte opsjoner ved tildeling til 600 000 kroner. Videre ber Stortinget Regjeringen evaluere ordningen med tanke på forenkling.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener at utstedelsesbeskatning av opsjoner i arbeidsforhold hemmer arbeidstakeres anledning til å bli medeiere i egen bedrift, og dermed bryter med en bredt forankret politisk målsetning.

Disse medlemmer mener at enhver utstedt opsjon til ansatte ikke skal beskattes før ved oppgjør, det vil si det tidspunkt man med sikkerhet vet om opsjonen har hatt noen reell verdi. Disse medlemmer ser ingen grunn til å sette noen begrensning på opsjonsbeløpet slik Regjeringen foreslår.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 42 trettende ledd skal lyde:

Fordel vunnet ved innløsning eller salg av rett til erverv eller salg av aksje eller grunnfondsbevis i arbeidsforhold, regnes som fordel vunnet ved arbeid etter første ledd. Som slik rett anses både rett til erverv av eksisterende aksje eller grunnfondsbevis og rett til å tegne aksje eller grunnfondsbevis ved en senere emisjon. Dette gjelder også dersom retten er knyttet til fordring eller verdipapir. Ved innløsning av retten settes fordelene til differansen mellom aksjens eller grunnfondsbevisets markedsverdi og innløsningsprisen etter avtalen fratrukket den skattepliktiges kostpris for retten. Ved salg av retten settes fordelene til differansen mellom salgssum og kostpris. Overføring av slik rett til nærstående regnes ikke som salg etter dette ledd. Som nærstående regnes i alle tilfelle personer den skattepliktige er i slekt eller svogerskap med i opp- eller nedstigende linje, samt første og andre side-linje. Innløsning fra den nærstående, eller salg fra den nærstående til annen ikke nærstående, regnes som innløsning eller salg fra den skattepliktige. Departementet kan i forskrift gi regler til gjennomføring av beskatning etter dette ledd.

§ 42 fjortende ledd oppheves.

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

III.

Overgangsregler

Er retten ervervet i inntektsårene 1996, 1997 eller 1998 gjelder følgende:

1. Ved innløsning av retten settes fordelene til den del av differansen mellom aksjens eller grunnfondsbevisets markedsverdi og innløsningsprisen, som overstiger den skattepliktiges kostpris for retten og skattlagt fordel ved ervervet av retten.
2. Ved salg av retten settes fordelene til den del av differansen mellom salgssum og kostpris som overstiger skattlagt fordel ved ervervet av retten.
3. Beløp som er skattlagt ved ervervet (ervervsbeløpet), kan fradras i alminnelig inntekt ved senere bortfall av retten. Ved utnyttelse av retten i form av innløsning til lavere verdi enn ervervsbeløpet, gis slikt fradrag for differansen mellom ervervsbeløpet og innløsningsverdien. Med innløsningsverdien menes her markedsverdien av den underliggende aksje eller grunnfondsbevis på innløsningstidspunktet, fratrukket innløsningsprisen. Ved utnyttelse av retten i form av salg til lavere pris enn ervervsbeløpet, gis slikt fradrag for differansen mellom ervervsbeløpet og salgssummen.»

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre legger vekt på den positive effekten opsjoner kan ha for at arbeidstakere kan bli medeiere i egen bedrift. Samtidig kan opsjoner stimulere nøkkelpersoner til å bli værende i bedriften.

Disse medlemmer ser at det er knyttet betydelig usikkerhet til på hvilket nivå beløpsgrensen for opsjoner skal settes for at ordningen skal få den tilskitete virkning. Etter en samlet vurdering har disse medlemmer kommet til at det kan være forsvarlig å fastsette grensen til kr 600 000.

Disse medlemmer ser det videre som naturlig at ordningen som helhet etter en tid blir evaluert, hva gjelder både omfang, innretning og regelverk.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at dette medlems prinsipielle holdning vedrørende aksje-/grunnfondsopsjonsordningene er at de bidrar til å opprettholde en forskjellskultur i norsk arbeidsliv som er kraftig forsterket de senere årene. De gunstigste opsjonsordningene innehas hovedsakelig av toppsjefer og styreledere i næringslivet. Frynsegoder, som opsjonsavtaler ofte må karakteriseres som, er minst like skjevt fordelt som lønnsgodene, slik at lønnsforskjellene reelt sett er enda større enn det som framgår av statistikkene.

Dette medlem mener den mest effektive og fornuftige strategien for å bli kvitt de negative virkningene av opsjonsavtalene, er å behandle alle likt. Det innebærer at det ikke skal være mulig å motta lønn

i form av aksjeopsjoner, aksjer til underkurs eller be-
slektede ordninger, hverken som en del av en lønnsav-
tale, ansettelsesvilkår eller styrehonorar. Dette
medlem vil presisere at lønn bør betales ut som
lønn, og beskattes som lønn. Aksjer kan erverves på
vanlig måte.

På denne bakgrunn kan dette medlem ikke
slutte seg til Regjeringens forslag til endring i skatte-
loven § 42 trettende ledd.

6.2 Skattefri fordel ved ansattes kjøp av aksjer og grunnfondsbevis i bedriften

Sammendrag

Regelen om skattefri fordel ved ansattes kjøp av aksjer og grunnfondsbevis i bedriften er regulert i naturalytelsesforskriften. Her framgår det at hvis ansatte får kjøpe aksjer til underkurs, er dette å regne som kompensasjon for arbeid. Den skattepliktiges fordel settes til differansen mellom reell markedsverdi redusert med 20 pst. og den prisen den ansatte må betale. Den skattefrie fordelen kan maksimalt utgjøre 1 000 kroner. I St.meld. nr. 40 (1997-98) Eierskap i næringslivet sier Regjeringen at ansattes kjøp av aksjer i egen bedrift er et positivt tiltak for å skape tilhørighet til bedriften og at dette også kan bidra til mer spredt, privat eierskap i norsk næringsliv. På denne bakgrunn foreslås det å øke den skattefrie grensen til 1 500 kroner.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til Regjeringens forslag om å øke grensen for skattefri fordel ved ansattes kjøp av aksjer og grunnfondsbevis i bedriften.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er positiv til at ansatte blir medeiere i egen bedrift, enten det skjer individuelt eller gjennom kollektive avtaler med de ansatte. Dette medlem kan imidlertid ikke se at det er behov for å gi ytterligere skattelettelser til ordninger hvor aksjer selges til underkurs til de ansatte, særlig ikke fordi de ofte tilbys som alternativ til lønn.

Dette medlem går derfor imot Regjeringens forslag om å øke grensen for skattefri fordel ved de ansattes kjøp av aksjer og grunnfondsbevis i bedriften.

7. FRADRAGSRETT FOR GAVER TIL FRIVILLIGE ORGANISASJONER

Sammendrag

I Ot.prp. nr. 1 (1997-98) la regjeringen Jagland fram en skisse til en ordning med fradragsrett for gaver til frivillige organisasjoner, men med en vurdering som konkluderte med at en slik ordning ikke burde innføres. Som et ledd i Regjeringen Bondeviks budsjett ble vurderingen og tilrådingen trukket tilbake, men selve skissen ble ikke trukket, jf. Ot.meld. nr. 2 (1997-98). Samtidig ble det gitt uttrykk for at Regjeringen ville vurdere temaet nærmere før en endelig konklusjon trekkes.

Før det fremmes et konkret lovforslag må det utarbeides forslag til detaljerte regler om avgrensning, innberetningsplikt osv.

Regjeringen vil ikke foreslå at det innføres fradragsrett med virkning for inntektsåret 1999. Finansdepartementet tar imidlertid sikte på å sende ut et forslag til konkret regelverk på høring våren 1999. Forslaget vil i hovedsak basere seg på skissen i Ot.prp. nr. 1 (1997-98).

Komiteens merknader

Komiteen viser til at Regjeringen ikke vil foreslå at det innføres fradragsrett med virkning for inntektsåret 1999. Komiteen tar til etterretning at Finansdepartementet tar sikte på å sende ut et forslag til konkret regelverk på høring våren 1999.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte ber om at arbeidet med innføring av fradragsrett for gaver til frivillige organisasjoner påskyndes med sikte på at slik fradragsrett skal gjelde f.o.m. inntektsåret 2000.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at samfunnets soliditet ikke først og fremst bygger på hvilke tjenester vi tilbyr mot betaling, men det vi yter frivillig og selvopppfrende. Deltagelse i frivillig arbeid fremmer glede og ansvarsfølelse for den som hjelper og er uvurderlig for den som mottar hjelpen.

Den såkalte «tredje sektor» utgjør et viktig supplement til familie, arbeidsplass og det offentlige. Svært mange barn og unge lærer å vise ansvar og toleranse nettopp gjennom deltagelse i frivillig arbeid.

For å sikre organisasjonenes økonomi og derigjennom minske avhengigheten av offentlige myndigheter, vil Høyre gi skattefritak også for private bidrag til frivillige organisasjoner. Disse medlemmer viser til sitt forslag under avsnitt 26.5 nedenfor om at retten til skattefradrag for kontingent til fagforening utvides til å omfatte frivillige og ideelle organisasjoner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at gjennomgangen som ble gjort i kap. 15.5 i Ot.prp. nr. 1 (1997-98) påpeker at en eventuell fradragsordning reiser en rekke vanskelige avgrensingsproblemer mht. hvilke organisasjoner som skal omfattes, hvilke krav som skal stilles mht. organisasjon, utbredelse, medlemsaktivitet osv. Uansett hvordan disse grensene trekkes vil det skapes uklarhet og til dels store ligningsadministrative problemer med å vurdere hvilke organisasjoner som tilfredsstillter kravene.

Dette medlem viser også til at det vil kreve betydelige ligningsadministrative ressurser for å sikre tilfredsstillende oppgaver fra organisasjonene, kontroll av at disse tilfredsstillter oppstilte krav osv. Ordningen vil også medføre en ytterligere komplisering av skattesystemet.

Dette medlem viser også til at støtte til frivillige organisasjoner i form av fradragsrett for gaver må vurderes i forhold til direkte støtte i form av bevilgninger. Fradragsrett for gaver vil være mindre målrettet mht. hvilke formål og hvilke typer organisasjoner en ønsker å støtte, i forhold til direkte støtte i form av bevilgninger. En vil også ved direkte støtte ha langt bedre muligheter for kontroll med at midlene nyttes i samsvar med forutsetningene, jf. St.meld nr. 27 (1996-97) Om statens forhold til frivillige organisasjoner.

Dette medlem mener det også er vesentlig at en finansieringsform med gaver vil tvinge organisasjonene til å endre ressursbruken sin. De vil måtte bruke en større del av sine ressurser enn før på å verve folk til å gi gaver. Det vil åpne for nye fordelingskonflikter, etter som en må vente at organisasjonene har ulike muligheter til å skaffe seg gavegivere. Etter dette medlems vurdering bør støtte gjennom særskilte skattelempinger bare være et begrenset supplement til direkte støtte.

Etter dette medlems vurderinger bør eventuelle skattelempinger særlig komme små lokale organisasjoner til gode. Med de krav som må stilles for å få en fradragsordning til å fungere, mht. organisering, etablering av innberetningsrutiner m.v., jf. kap. 15.5 i Ot.prp. nr. 1 (1997-98), vil en fradragsordning klart favorisere store organisasjoner med en profesjonell administrasjon og et etablert apparat for markedsføring av organisasjonen. Etter dette medlems vurdering er andre virkemidler (slik som enklere arbeidsgiverrutiner, fritak for arbeidsgiveravgift innen visse grenser og heving av grensene for inntektsskatt og plikt til registrering i merverdiavgiftsmanntallet ved næringsvirksomhet) langt bedre når en skal nytte skat-

te- og avgiftssystemet til å styrke de frivillige organisasjonenes økonomi.

Etter en samlet vurdering vil dette medlem derfor fastholde sin kritikk av en ordning med fradragsrett for frivillige organisasjoner, men vil avvende Regjeringens forslag til konkret regelverk og høringsrundens reaksjoner på dette, før endelig konklusjon trekkes.

8. ØKNING AV SATSEN FOR MINSTEFRADRAGET

Sammendrag

Det vises til omtale i Nasjonalbudsjettet 1999 av forslaget om å øke satsen for minstefradraget fra 20 pst. til 21 pst. Forslaget er varslet i St.prp. nr. 54 (1997-98) Grønne skatter.

Dette følges nå opp med forslag til endring i skatteloven § 44 første ledd bokstav g nr. 1 annet ledd annet punktum. Det vises for øvrig til forslag om økning av beløpsgrensene i St.prp. nr. 1 (1998-99) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til Regjeringens forslag til endring i skatteloven § 44 første ledd bokstav g nr. 1.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre viser til det justerte budsjettforslaget fra sentrumspartiene. Som en konsekvens av videreføring av skattesatsen på alminnelig inntekt på 28 pst. er det nødvendig å justere grensene for minstefradraget.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til omtale i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1998-99), der dette medlem foreslår å endre sats og øvre beløpsgrense for minstefradraget for å få en fordelingsprofil til fordel for de med de laveste inntektene. Dette medlem foreslår å heve satsen for minstefradrag fra 20 pst. til 25 pst., og fremmer slikt forslag:

«I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 44 første ledd bokstav g nr. 1 annet ledd skal lyde:

Fradrag etter første ledd skal minst settes til et beløp som svarer til 25 pst. av lønnen. Stortinget fastset-

ter den nedre og øvre grense for fradrag etter reglene i dette ledd. Som lønn regnes også annet vederlag for arbeid i offentlig eller privat tjeneste, herunder honorar, tantieme, provisjon, serveringspenger, drikkepenger og lignende, samt verdien av fritt hus og andre naturalytelser. Som lønn skal også regnes vartpenger, pensjoner, livrenter og lignende ytelser. Ved beregningen av fradraget skal inntekten rundes av nedover til nærmeste tall som kan deles med 100. Fradraget skal regnes og omfatte også utgifter til tvungne innskudd i vikarkasse som nevnt i h nr. 1, til forsikring som nevnt i annet ledd nr. 2 og premie til frivillig trygd som nevnt i folketrygdloven § 8-39. Det samme gjelder fradragsberettigede forsikringspremier som inngår i ikke fradragsberettigede fagforeningskontingenter.»

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

9. ØKNING AV NEDRE GRENSE FOR TRYGDEAVGIFT

Sammendrag

Etter folketrygdloven § 23-3 fjerde ledd skal det ikke betales trygdeavgift når inntekten er mindre enn 17 000 kroner. Denne grensen foreslås økt til 21 400 kroner.

Det vises til forslag til endring i folketrygdloven § 23-3 fjerde ledd. Departementet foreslår at endringen trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte, slutter seg til Regjeringens forslag til endring i folketrygdloven § 23-3 fjerde ledd.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte har som et mål at ungdom under utdanning skal få bedre kår. Det er et ønske fra disse medlemmer at ungdom selv skal få en økt mulighet til å medvirke til dette gjennom arbeid i fritid og ferie. Ofte er det slik at ungdom ønsker å arbeide for å unngå å opparbeide seg en høy studiegjeld.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Tverrpolitisk Folkevalgte mener dette er en sunn tankegang, og vil oppmuntre til dette gjennom å heve grensen på det skattefrie beløpet den enkelte ungdom kan tjene til 30 000 kroner. Dette vil bety økt handlefrihet og triv-

sel for ungdom i utdanningsfasen. I dag opplever mange som er ferdig utdannet at avdrag på lån og gjeldsrenter er en stor belastning, og ved å øke den skattefrie grensen til 30 000 kroner vil mange kunne unngå eller få redusert sine belastninger når de har avsluttet sin skolegang.

Disse medlemmer slutter seg for øvrig til Regjeringens forslag.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 23-3 fjerde ledd skal lyde:

Det skal ikke betales avgift når inntekten ikke overstiger 28 800 kroner. Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 pst. av den del av inntekten som overstiger 28 800 kroner.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.»

Komiteens medlemmer fra Høyre vil heve frikort på hva den enkelte ungdom kan tjene til 27 000 kroner. Dette vil bety økt handlefrihet og trivsel for ungdom i utdanningsfasen. I dag opplever mange som er ferdig utdannet at avdrag på lån og gjeldsrenter er en stor belastning, og ved å øke frikortgrensen til 27 000 kroner vil mange kunne unngå eller få redusert sine belastninger når de har avsluttet sin skolegang. Disse medlemmer viser til at en nedre grense for å betale trygdeavgift på 25 800 kroner, innebærer en frikortgrense på 26 999 kroner.

Disse medlemmer slutter seg for øvrig til Regjeringens forslag.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 23-3 fjerde ledd skal lyde:

Det skal ikke betales avgift når inntekten ikke overstiger 25 800 kroner. Avgiften må ikke utgjøre

mer enn 25 pst. av den del av inntekten som overstiger 25 800 kroner.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti har tidligere foreslått en heving av nedre grense for trygdeavgift for å gi redusert skatt til ungdom med sommerjobb, uten å ha fått forslaget vedtatt. Dette medlem er derfor tilfreds med at Regjeringen fremmer dette forslaget, selv om økningen i beløpsgrensen er beskjeden. Dersom Regjeringen får flertall for dette forslaget for inntektsåret 1999 bør en ytterligere økning i beløpsgrensen vurderes for neste inntektsår.

10. HEVING AV LIGNINGSTAKSTENE FOR BOLIGER, FRITIDSHUS, FORRETNINGS-EIENDOMMER M.V.

Sammendrag

Regjeringen foreslår å heve ligningstakstene for boliger, fritidshus og forretningsseiendommer m.v. med 10 pst. Dette gjelder takstene pr 1. januar 2000 som grunnlag for ligningen for inntektsåret 1999.

Departementet vil sørge for at det blir gitt regler for å øke ligningstakstene for slike eiendommer i takseringsreglene med hjemmel i ligningsloven § 7-1.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte, slutter seg til Regjeringens forslag om å heve ligningstakstene for boliger, fritidshus og forretningsseiendommer m.v.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte viser til at det eksisterer urimelige og tilfældige forskjeller mellom ligningstakster på likeverdige boliger. Skjevhetene vil øke ytterligere ved en 10 pst. økning i takstene.

Disse medlemmer mener at en bolig - et hjem - ikke skal være et skatteobjekt i det hele tatt, og tar sikte på en fjerning av hele fordelsbeskatning i løpet av en 4-årsperiode.

Disse medlemmer understreker at tall fra Huseiernes Landsforbund viser at ligningstakstene på bolighus i dag varierer mellom 3 pst. og 110 pst. av boligens salgsverdi. Disse urimelige skjevhetene vil øke ytterligere ved en generell økning på 10 pst. De

skjønnsmessig fastsatte boligtakstene kan like ofte ramme vanlige borettslagsleiligheter som luksusboliger. Disse medlemmer viser til kritikken som er rettet mot dagens ligningstakster, og er forundret over at det likevel fremmes forslag som ytterligere forsterker skjevhetene.

11. ENDRINGER I SKATTELOVGIVNINGEN SOM FØLGE AV DET ØKONOMISKE OPPLEGGET FOR KOMMUNESEKTOREN I STATSBUDDSJETTET FOR 1999

11.1 Omlegging av inntektsskatten

Sammendrag

I statsbudsjettet for 1999 legger Regjeringen opp til at inntekts- og formuesskatten for etterskuddspliktige skattytere gjøres om til fullt ut statlige skatter.

Det fremgår av Nasjonalbudsjettet 1999 at omleggingen av inntektsskatten for etterskuddspliktige skattytere skal skje ved at den kommunale og fylkeskommunale inntektsskatten avskaffes, samtidig som det foretas en tilsvarende økning i den statlige fellesskatten fra denne gruppen skattytere. Den samlede skattebelastningen på alminnelig inntekt for etterskuddspliktige skattytere blir derved uendret.

Finansdepartementet antar at innføring av en statlig inntektsskatt for etterskuddspliktige skattytere i første omgang kan gjennomføres uten lovendring, ved at den kommunale og fylkeskommunale inntektsskattøren settes til null, mens satsen for fellesskatt heves tilsvarende (til 28 pst. for 1998 og til 29 pst. for 1999). Det vises til St.prp. nr. 1 (1998-99) med forslag til endring i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 1998, forslag til nytt stortingsvedtak om fastsettelse av den kommunale og fylkeskommunale inntektsskattøren for inntektsåret 1998, forslag til Stortingets skattevedtak for inntektsåret 1999, og forslag til Stortingets vedtak om fastsettelse av den kommunale og fylkeskommunale inntektsskattøren for inntektsåret 1999. Departementet legger for senere år opp til at den rene statsskatteplikten for etterskuddspliktige skattytere innarbeides i skatteloven.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, støtter Regjeringens forslag om å gjøre inntektsskatten for etterskuddspliktige skattytere om til en fullt ut statlig skatt, jf. selskapskatteloven § 1-2 og skatteloven § 72. Disse medlemmer viser ellers til sine merknader i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1998-99).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til sin prinsipielle holdning til opprettholdelse av kommunal selskapskatt begrunnet i ønsket om at kommunene beholder

sitt incitament til å tilrettelegge mulighetene for lokalt næringsliv.

Disse medlemmer går derfor imot omleggingen til statlig selskapsskatt og imot de foreslåtte omlegginger av inntektsskatten og formuesskatten som følge av overgangen til statlig selskapsskatt.

11.2 Omlegging av formuesskatten

Sammendrag

Finansdepartementet foreslår at omleggingen av formuesskatten gjennomføres ved at alle etterskuddspliktige skattytere som i dag er underlagt kommunal formuesskatteplikt, i stedet ilegges en statlig formuesskatt på 0,3 pst. med et fribeløp på 10 000 kroner.

Lovteknisk kan dette gjennomføres ved å endre selskapsskatteloven § 1-2 fjerde punktum, slik at det framkommer at alle selskaper og sammenslutninger som ikke omfattes av første eller annet punktum, men som faller inn under virkeområdet i § 1-1, kun skal svare formuesskatt til staten etter reglene i skatteloven. Dette vil blant annet omfatte sparebanker, gjensidige forsikringsselskaper og samvirkeforetak. Videre må det inntas en bestemmelse i selskapsskatteloven § 1-2 femte punktum som fastsetter at også etterskuddspliktige skattytere som ikke omfattes av § 1-1, kun skal betale formuesskatt til staten etter reglene i skatteloven. Skatteloven § 72 annet ledd vil etter dette bli uten praktisk betydning, og kan oppheves. Det vises til vedlagte forslag til endring i selskapsskatteloven § 1-2 og skatteloven § 72.

Ovennevnte lovendring gjør det nødvendig å endre Stortingets skattevedtak for inntektsåret 1998, slik at vedtakets § 2-2 kommer til anvendelse for selskap og sammenslutning som nevnt i selskapsskatteloven § 1-2 fjerde og femte punktum. Det vises til St.prp. nr. 1 (1998-99) med forslag til endring i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 1998 og forslag til Stortingets skattevedtak for inntektsåret 1999.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, støtter Regjeringens forslag om å gjøre formuesskatten for etterskuddspliktige skattytere om til en fullt ut statlig skatt. Disse medlemmer viser ellers til sine merknader i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1998-99).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til sine merknader under avsnitt 11.1 ovenfor og går imot de foreslåtte endringene i selskapsskatteloven § 1-2 og skatteloven § 72.

11.3 Behov for videre gjennomgang av skatteregler

Sammendrag

Innføring av en fullt ut statlig inntekts- og formuesskatt fra etterskuddspliktige skattytere reiser behov for en nærmere gjennomgang av skattereglene for denne gruppen. Ved en slik gjennomgang bør det blant annet vurderes å endre skatteloven § 15, slik at det ikke lenger framgår av denne bestemmelsen at selskaper m.v. er pliktig til å svare inntekts- og formuesskatt til kommunen. Videre bør skattelovens bestemmelser om stedbundet beskatning av selskaper tas opp til vurdering. Det samme gjelder ligningsloven § 4-6 som fastsetter at selvangivelsen skal leveres til ligningskontoret i den eller de kommuner hvor skattyteren er skattepliktig, og ligningsloven § 8-6 som bestemmer stedet for ligning. Det kan også være grunn til å se nærmere på bestemmelsene i selskapsskatteloven §§ 1-3 til 1-5 om konsernbidrag. Departementet vil komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

Departementet antar at omleggingen av inntekts- og formuesbeskatningen av etterskuddspliktige skattytere kan gi grunnlag for ressursbesparelser i ligningsbehandlingen av denne gruppen skattytere.

Komiteens merknader

Komiteen tar departementets orientering til etterretning.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sine merknader under avsnitt 11.1 ovenfor.

11.4 Endring av skatteloven § 19 A-2 nr. 3 - økning av skattesatsen for naturressursskatt til kommunen

Sammendrag

Departementet foreslår at satsen for beregning av naturressursskatt til kommunene økes med 0,1 øre pr. kWh til 1,1 øre pr. kWh. Endringen bør virke fra samme tidspunkt som selskapsskatten blir statlig, ettersom den skal kompensere for kraftkommunenes inntektsbortfall. Departementet foreslår derfor at lovendringen trer i kraft straks, med virkning fra og med inntektsåret 1998. Departementet viser til utkast til endring i skatteloven § 19 A-2 nr. 3.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, slutter seg til Regjeringens opplegg for beregning av naturressursskatt til kommunene, jf. skatteloven § 19 A-2 nr. 3.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til sine merknader under avsnitt 11.1 ovenfor og går også imot end-

ringen av skattelovens § 19 A-2 nr. 3 om økning av skattesatsen for naturressursskatt til kommunene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti slutter seg til Regjeringens opplegg for beregning av naturressursskatt til kommunene. Dette medlem vil imidlertid påpeke at også fylkeskommunene må få kompensert for bortfallet av kraftinntekter, og foreslår på denne bakgrunn at satsen for beregning av naturressursskatt til fylkeskommunene økes med 0,075 øre pr. kWh til 0,275 øre pr. kWh.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 19 A-3 nr. 2 skal lyde:

Naturressursskatten til fylkeskommunen beregnes etter en sats på 0,275 øre pr. kilowattime.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.»

12. VILKÅRSBUNDE SKATTEFRITAK VED INNØYSING AV FESTETOMT

Sammendrag

Departementet gjer framlegg om å endre skattelova § 45 åttende ledd om vilkårsbunde skattefritak ved ufrivillig realisasjon. Framlegget går ut på at skattyteren (bortfestaren) kan reinvestere den gevinsten han oppnår ved innløyninga i anten anna tomt som blir bortfesta, eller i areal som blir nytta i den næringa som den innløynte tomte har vore knytt til. Dette inneber ei utviding av regelen om vilkårsbunde skattefritak når det gjeld realisasjon ved innløyning av festetomt, jf. kap. 11.4 i proposisjonen.

Departementet gjer framlegg om at ein og kan reinvestere i areal til bruk i binæring til den næringa som festetomta var knytt til. Departementet vil i forskrift gjere nærmare greie for kva for binæringar som er omfatta av regelen, og vil da ta utgangspunkt i forskrift av 8. desember 1995 nr. 1085 til utfylling og gjennomføring av reglene om fastsettelse av personinntekt i skatteloven fjerde kapittel § 4-2 andre ledd.

Departementet gjer framlegg om at endringane skal gjelde med verknad frå og med inntektsåret 1999.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i skatteloven § 45 åttende ledd.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre slutter seg til Regjeringens forslag, men påpeker at reinvestering, gitt de nye foreslåtte bestemmelser, i tenkte tilfeller kan tenkes å være umulig. For eksempel er det tenkbart at det ikke finnes egnede arealer til salg for de formål som oppfyller vilkårene i den foreslåtte utvidelse av skattelovens § 45 åttende ledd bokstav b.

Disse medlemmer legger til grunn at eventuell gevinst ved ufrivillig innløsning av festetomt i slike tilfeller er skattefri.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 45 åttende ledd bokstav b nytt annet ledd skal lyde:

Er reinvestering umulig, anses gevinsten ved realisasjonen å være skattefri.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.»

13. FRADRAG FOR UTENLANDSKE ARBEIDSTAKERE MED FAMILIE I UTLANDET

Sammendrag

EFTAs overvåkingsorgan (ESA) tok i 1997 opp en klagesak om ulovlig diskriminering av utenlandske skattytere med familie i utlandet i forhold til reglene om fradrag for reise, kost og losji. Finansdepartementet har på denne bakgrunn tatt regelverket opp til fornyet vurdering.

Departementet antar at det for skattytere bosatt innen EØS-området vil være en overkommelig oppgave for likningsmyndighetene å kontrollere om vilkårene for pendlerfradrag er oppfylt og at de påståtte utgiftene er reelle. Det kan reises spørsmål om det bare skal gis pendlerstatus til skattytere som pendler fra en EØS-stat, eller om det også skal gis rett til pendlerfradrag for skattytere som pendler fra andre land. Både kontrollhensyn og hensynet til hvor store utgifter det er naturlig at kommer til fradrag i inntekten i Norge, taler for at retten til fradrag bare gis skattytere som pendler innen EØS-området. Reiser utenfor

EØS-området vil dessuten ofte avstandsmessig bli såpass lange at det er lite naturlig å betrakte dem som pendling. Departementet foreslår derfor at det gis en utvidet forskriftshjemmel i skatteloven § 44 første ledd bokstav g nr. 2 slik at også de som er bosatt i en annen EØS-stat kan få fradrag for merutgifter som følge av pendling. Vilkårene for å bli ansett som pendler bør gjelde likt for innenlandske og utenlandske pendlere. Det vil i forskriften blant annet måtte stilles krav til dokumentasjon av familieforhold og bolig i utlandet og til dokumentasjon med hensyn til boligen i Norge. Videre kan det være aktuelt med krav til reisehyppighet osv. på linje med det som gjelder for enslike pendlere etter dagens regler.

Det foreslås at endringen gjøres med virkning fra og med inntektsåret 1998.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i skatteloven § 44 første ledd bokstav g nr. 2.

14. NYE SKATTEREGLER FOR ARBEIDSGIVERFINANSIERT UTDANNING

Sammendrag

Departementet antar at arbeidsgiverfinansiert utdanning i stor grad bør være skattefri. Det bør imidlertid settes grenser for skattefriheten. Dersom arbeidsgiver finansierer utdanning som har liten relevans for arbeidstakerens arbeid, bør fordel ved utdanning være skattepliktig for arbeidstakeren. Likeledes bør fri utdanning av særlig omfattende karakter kunne medføre skatteplikt for arbeidstakeren.

Departementet fremmer forslag om endring i skatteloven § 42 første ledd. Forslaget innebærer at helt eller delvis fri utdanning i arbeidsforhold skal være skattefri etter nærmere regler gitt av departementet.

Departementet legger til grunn at arbeidsgiverfinansiert utdanning som faller utenfor vilkårene i de nærmere reglene omfattes av fordelsbegrepet i skatteloven § 42 første ledd, og således vil være skattepliktig.

Departementet har påbegynt arbeidet med en forskrift om skatteplikt ved arbeidsgiverfinansiert utdanning, som det tas sikte på å gi i medhold av den foreslåtte lovendringen.

De foreløpige vurderingene samt en nærmere beskrivelse av det planlagte regelverket for beskatning av arbeidsgiverfinansiert utdanning er gjengitt i kap. 13.3 i proposisjonen.

Lovendringen foreslås å tre i kraft med virkning fra og med inntektsåret 1999. Det vises til forslag til endring i skatteloven § 42 første ledd.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, slutter seg til Regjeringens forslag til endring i skatteloven § 42 første ledd.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte mener det er unødvendig å skille mellom grunnutdanning, videreutdanning og lengre utdanningsløp enn 18 måneder. Disse medlemmer mener likeledes at det foreslåtte skillet mellom internopplæring og eksternopplæring er unødvendig.

Disse medlemmer mener det er åpenbart at arbeidsgivere ikke dekker utgifter til utdanning hvis det ikke foreligger et reelt behov fra arbeidsgivers side, og at det ikke tjener noen hensikt å sysselsette departementsansatte og likningsfunksjonærer med å overprøve arbeidsgiveres behov for å utdanne sine ansatte.

Disse medlemmer er også av den oppfatning at for arbeidstakeres fradragsrett for utdanningsutgifter er forholdet det samme. Riktignok kan det antas å være slik at arbeidsgiver ikke har like stort behov for at den ansatte videreutdanner seg når arbeidsgiver ikke vil betale for det, men for skattemyndighetene bør dette være irrelevant. Videreutdanning er til nytte for samfunnet ved at arbeidstakeren kvalifiserer seg til arbeid hos andre.

Disse medlemmer konstaterer at Regjeringen er engstelig for markedet idet det påpekes at det vil være en uheldig forskjellsbehandling mellom mennesker at noen har arbeidsgivere som finansierer utdanningen mens andre ikke har det.

Disse medlemmer mener det er en ubetinget fordel at markedsmechanismene fungerer. Det er helt selvsagt at arbeidsgivere ser seg tjent med at kommende eller eksisterende arbeidstagere utdanner seg til noe som arbeidsgiveren kan ha nytte av, fremfor å utdanne seg til noe arbeidsgiveren ikke har nytte av. Regjeringens forslag om å sette en skattebremse på dette markedet betyr i klartekst at Regjeringen ønsker å vri menneskers utdanningsløp over fra noe som er så nyttig for arbeidsgivere at arbeidsgiverne selv vil betale for det, til utdanningsløp som ikke er nyttige for noen. Det bør være et tankekors for Regjeringen at nettopp en slik politikk fører til at mange jurister livnærer seg som drosjesjåfører, mens det er mangel på leger og økonomer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

«I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 42 første ledd nytt siste punktum skal lyde:

Ytelse i form av utdanning i arbeidsforhold er skattefri.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at denne endringen i skatteloven kommer som et resultat av dette medlems forslag i Dokument nr. 8:45 (1997-98). Dette medlems hensikt med forslaget var å hindre den urimelighet som var ved at ulike ligningskontor forskjellsbehandlet spørsmål om arbeidsgiverfinansiert utdanning, og at det var nødvendig med en opprydding i et komplisert lovverk knyttet til disse spørsmål. I tillegg er det av avgjørende betydning at arbeidsgivere oppmuntrer sine ansatte til ytterligere kompetanseoppbygging uten at man økonomisk blir straffet for det.

Dette medlem viser videre til etter- og videreutdanningsreformen som Sosialistisk Venstreparti har foreslått, og som skal behandles i Stortinget i innværende sesjon. I den forbindelse vil det være av avgjørende betydning at lovverket oppmuntrer, og ikke er til hinder for å ta etter- og videreutdanning.

Dette medlem konstaterer at Regjeringen foreslår enkelte avgrensninger i skattereglene som dette medlem finner merkelige, og etter all sannsynlighet vanskelig for det enkelte ligningskontor å praktisere. Særlig vil departementets skille mellom hvilken utdanning som kan ha relevans for arbeidstakers arbeid, og dermed være skattefri, være vanskelig å praktisere og vil åpenbart føre til nye urimeligheter og forskjellsbehandling. Dette medlem finner det videre det svært underlig at departementet skiller mellom ekstern og intern utdanning, og at disse skattemessig skal behandles forskjellig. Dette medlem kan finne rimelighetsgrunner til departementets forslag om å avgrense lengden på skattefri kompetanseoppbygging til 18 måneder.

Dette medlem konstaterer at departementet skal sende forslag til endringer av skattelovens § 42 første ledd på høring og at dette forslaget som sådan bare er foreløpig. Dette medlem vil videre vise til

at St.meld. nr. 42 (1997-98) Kompetansereformen ligger i Stortinget til behandling der dette spørsmål også vil bli berørt. Dette medlem vil på denne bakgrunn avvente å ta stilling til de ulike forslag til endringer av skattelovens § 42 første ledd, til Stortinget har ferdigbehandlet stortingsmeldingen om etter- og videreutdanning og høringsrunden er gjennomført.

15. SKATTEMESSIGE SIDER AV KONTANTSTØTTEN

15.1 Skattefritak for kontantstøtte

Sammendrag

I skatteloven § 42 tredje ledd er det bestemmelser om skattefrihet for diverse inntekter som ellers ville eller kunne ha blitt skattepliktige etter skattelovens generelle bestemmelser om skattepliktig inntekt. Departementet foreslår derfor at det i skatteloven § 42 tredje ledd bokstav f gis en bestemmelse om at kontantstøtten skal være skattefri. Endringen foreslås å tre i kraft straks med virkning fra og med 1998 fordi kontantstøtten gjelder fra og med 1998.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Tverrpolitisk Folkevalgte, slutter seg til Regjeringens forslag om endring i skattelovens § 42 tredje ledd bokstav f som bestemmer at kontantstøtten skal være skattefri.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at disse partiene er imot kontantstøtten. Disse medlemmer støtter av den grunn ikke Regjeringens forslag til endring i skatteloven om å gjøre kontantstøtten skattefri.

15.2 Kontantstøtten og foreldrefradraget

Sammendrag

Departementet anser det lite ønskelig at retten til foreldrefradrag begrenses på grunn av skattefri kontantstøtte. Det vil også forenkle praktiseringen av foreldrefradrag at forholdet til kontantstøtte er uten betydning. En har vurdert behovet for å regelfeste dette på en udiskutabel måte gjennom en lovendring. På grunn av kontantstøttens generelle utforming må det imidlertid kunne anses som gjeldende rett at foreldrefradrag ikke skal reduseres med støttebeløpet. Departementet legger til grunn at likningsmyndighetene vil følge dette syn, og særskilt lovendring blir da unødvendig.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Tverrpolitisk Folkevalgte, slutter seg til Regjeringens vurdering av at kontantstøtten er uten betydning for praktiseringen av foreldrefradrag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at disse partier er imot kontantstøtten. Disse medlemmer støtter ikke Regjeringens tolkning som innebærer at skattefri kontantstøtte ikke skal begrense retten til foreldrefradrag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiets skatteopplegg er styrket med 76 mill. kroner av denne grunn.

16. ENDRINGER I KRAFTVERK-BESKATNINGEN

16.1 Endring i skatteloven § 19 bokstav d - fordeling av formue i kraftanlegg mellom kommuner

Sammendrag

Departementet foreslår at regelen i skatteloven § 19 bokstav d om fordelingen av formuen i kraftanlegg mellom kommunene bare skal gjelde for tidligere prosentlignede kraftverk og for kraftverk som ble tilordnet skattegrunnlag i 1996 i henhold til reglene om stedbundet beskatning, jf. skatteloven § 18. Lovendringen bør tre i kraft straks, med virkning fra og med inntektsåret 1997. Departementet viser til utkast til endring i skatteloven § 19 bokstav d.

Som følge av ovennevnte forslag bør også skatteloven § 19 bokstav f endres noe. Bestemmelsen regulerer fordeling av naturressursskatt mellom berettigede kommuner, og inneholder en henvisning til skatteloven § 19 bokstav d. Departementet foreslår at bestemmelsen endres slik at det går frem at en fordeling i henhold til reglene i skatteloven § 19 bokstav d gjelder for vannkraftanlegg som ble tilordnet skattegrunnlag i 1996 og for tidligere prosentlignede kraftverk, mens fordelingen for vannkraftanlegg som ikke ble tilordnet skattegrunnlag i 1996 reguleres av bestemmelsene i skatteloven § 19 bokstav a til c. Lovendringen bør tre i kraft straks, med virkning fra og med inntektsåret 1997. Departementet viser til utkast til endring i skatteloven § 19 bokstav f.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endringer i skatteloven § 19 bokstavene d og f.

16.2 Overgangsregel til lov av 6. juni 1975 nr. 29 om eidegdomsskatt (eidegdomsskattelova) § 8 m.v. for kraftverk - fordeling av eiendomsskatt mellom kommuner

Sammendrag

Departementet fremmer forslag om en overgangsregel til eidegdomsskattelova, som regulerer fordelingen av eiendomsskattegrunnlaget mellom kommuner.

Ettersom de nye reglene om skatlegging av kraftforetak først ble innført fra 1. januar 1997 og først får virkning for eiendomsskatten i 1999, vil det etter departementets vurdering være naturlig å ta utgangspunkt i fordelingen av eiendomsskatten i 1998, som blir det siste året eiendomsskatten utskrives etter det gamle systemet. Departementet foreslår på denne bakgrunn at eiendomsskattegrunnlaget verdsatt i henhold til reglene i skatteloven § 37 a tredje til sjette ledd fordeles mellom kommunene i henhold til den relative fordelingen mellom berørte kommuner som gjelder for eiendomsskatteåret 1998.

Det presiseres at dette vil være en overgangsregel, som skal gjelde inntil en har grunnlag for å utarbeide mer permanente regler for fordeling av eiendomsskatten mellom kommuner. Ved utformingen av slike regler vil det være hensiktsmessig å ha gjort visse erfaringer med hvordan det nye systemet fungerer. Det vil videre være naturlig å trekke representanter for de berørte kommunene med i arbeidet.

De midlertidige reglene knytter fordelingsnøkkelen som inntil videre skal brukes, til fordelingen av eiendomsskatt i det siste året hvor eiendomsskatt utskrives etter de gamle reglene. Dette er for å unngå at innføringen av det nye systemet i seg selv skal medføre utilsiktede virkninger på fordelingen mellom kommunene. Ulempen ved en slik fast fordelingsnøkkel er at den ikke er tilpasset faktiske endringer, for eksempel i form av påbygninger av kraftanlegg. Slike påbygninger vil imidlertid øke verdien av hele kraftanlegget, og dermed komme alle de berørte kommuner til gode i form av økt skattegrunnlag til fordeling. Departementet vil arbeide videre med behovet for justeringsmekanismen i fordelingsnøkkelen ved mer betydelige, faktiske endringer.

Departementet foreslår at lovendringen trer i kraft straks, med virkning fra og med 1. januar 1999. En viser til utkast til overgangsregel til eidegdomsskattelova.

I brev 16. oktober 1998 fra finansministeren til Stortingets presidentskap framgår det at Regjeringen ved kgl. res. 16. oktober 1998 har vedtatt å utsette iverksettelsen av § 8 i eiendomsskatteloven for anlegg for kraftproduksjon og kraftdistribusjon til 1. januar 2000. For 1999 vil eiendomsskatten da bli skrevet ut på det gjeldende grunnlaget i de enkelte kommunene. Brevet følger som trykt vedlegg til denne innstillingen.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til overgangsregel til eiendomsskatteloven § 8.

Komiteen slutter seg til Regjeringens vedtak av 16. oktober om utsatt iverksettelse av § 8 i eien-
domsskatteloven for anlegg for kraftproduksjon og
kraftdistribusjon til 1. januar 2000.

16.3 Endring i skattelova § 37 bokstav a tredje ledd andre og tredje punktum

Sammendrag

Ved lov av 28. juni 1996 nr. 41, i samband med
innføringa av dei nye reglane om skattlegging av
kraftselskap, blei det teke inn reglar om verdsetjing av
formue i kraftanlegg i skattelova § 37 bokstav a tredje
og fjerde leddet.

Departementet viser til at lovteksten har fått ei
upresis utforming, då det kan sjå ut som om frådraget
for framtidige utskiftningskostnader skal kapitalise-
rast to gonger. Dette er utilsikta, jf. omtalen av takse-
ringsreglane i Ot.prp. nr. 23 (1995-96) kap. 11. Depar-
tementet gjer derfor framlegg om endring i § 37 bok-
stav a tredje leddet andre og tredje punktum, slik at det
klart går fram av lova at framtidige utgifter til utskif-
ting av driftsmiddel skal kapitaliserast berre ein gong.
Departementets framlegg er den same formuleringa
som i § 2-1 i forskrift om fastsetjing av formuesverdi-
en i kraftanlegg fastsett av departementet 18. mai
1998, med heimel i skattelova § 37 bokstav a tredje
og fjerde leddet.

Departementet gjer framlegg om at lovendringa
trer i kraft straks, med verknad frå og med inntaksåret
1997. Departementet viser til utkast til endring i skat-
telova § 37.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag
til endring i skatteloven § 37 bokstav a tredje ledd.

16.4 Videre arbeid

Sammendrag

Departementet ser behov for å arbeide vidare med
enkelte fordelings spørsmål mellom kommunene når
det gjelder skatt for kraftforetak. Dette vil en komme
tilbake til blant annet når det gjelder betydning av at
kraftforetaket har større nyinvesteringer i en av de
kommunene som det skatter til.

Komiteens merknader

Komiteen tar departementets orientering til et-
terretning.

17. TILPASNINGER I SKATTE- OG AVGIFTS- LOVGIVNINGEN TIL NY REGNSKAPS- OG AKSJELOVGIVNING

17.1 Orientering om arbeidet med skatte- og av- giftsmessig oppfølging av ny regnskapslov

Sammendrag

Som omtalt i Ot.prp. nr. 42 (1997-98) Om lov om
årsregnskap m.v. tar departementet sikte på å fremme
en proposisjon om endringer i skatte- og avgiftslov-
givningen som følge av ny regnskapslov.

I kap. 16.2 i Ot.prp. nr. 1 (1998-99) gir depar-
tementet en orientering om arbeidet med den skatte- og
avgiftsmessige oppfølging til ny regnskapslov. En
tar sikte på å sende et utkast på høring i løpet av høs-
ten.

Videre gis det i kap. 16.3 i proposisjonen en fore-
løpig vurdering av behovet for tilpasninger i reglene
om skattefri fusjon og fisjon som følge av den nye
regnskaps- og aksjelovgivningen. Departementets
foreløpige vurderinger omfatter bl.a.:

- Transaksjonsprinsippet som hovedregel ved fu-
sjon og fisjon
- Konsernfusjon og -fisjon etter fordringsmodellen
- Fisjon med overføring til eksisterende aksjesel-
skap

Departementet tar sikte på å foreta høring og
fremme forslag om tilpasninger i lovbestemmelsene
om skattefri fusjon og fisjon som følge av ny regn-
skaps- og aksjelovgivning innen utgangen av 1998.

Komiteens merknader

Komiteen tar departementets orientering til et-
terretning.

17.2 Petroleumsskatteloven § 5 a - videreføring av utbyttebegrensning

Sammendrag

Etter departementets oppfatning bør den begrens-
ning i adgangen til å utdele utbytte som følger av pe-
troleumsskatteloven § 5 a videreføres så langt som
mulig også etter at de nye aksjelovene trer i kraft. De-
partementet antar at dette kan gjøres ved at aksjeloven
§ 8-1 og allmennaksjeloven § 8-1 får tilsvarende an-
vendelse for selskap hjemmehørende i utlandet som
driver virksomhet skattepliktig til Norge etter petrole-
umsskatteloven § 5, for så vidt gjelder den virksomhet
som er skattepliktig til Norge.

Departementet foreslår også noen tekniske end-
ringer i petroleumsskatteloven § 5 a annet og tredje
ledd som følge av den nye aksjelovgivningen.

Det vises til forslag til endring av petroleumsskat-
teloven § 5 a. Det foreslås at endringen skal få virk-
ning fra og med innteksåret 1999.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i petroleumsskatteloven § 5 a.

17.3 Selskapsskatteloven § 1-6 nr. 7 - oppskrivningsfond

Sammendrag

Departementet foreslår en endring av selskapskatteloven § 1-6 nr. 7 som innebærer en videreføring av gjeldende ordning. Det betyr at når selskaper som er særskattepliktig etter petroleumsskatteloven § 5, anvender den del av overkursfondet som kommer fra oppskrivningsfond til fondsemisjon, skal selskapet inntektsføre beløpet i det året omdisponeringen foretas. Departementet foreslår at selskapet skal kunne velge hvilken del av overkursfondet som anvendes.

Det vises til forslag til endring av selskapskatteloven § 1-6 nr. 7 annet punktum. Det foreslås at bestemmelsen skal få virkning fra og med inntektsåret 1999.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i selskapskatteloven § 1-6 nr. 7.

17-4 Regnskapsplikt m.v. for foretak som driver jordbruk, gartneri eller skogbruk

Sammendrag

I ny regnskapslov av 17. juli 1998 nr. 56 er det ikke gitt særskilt unntak for landbruksforetak. Det innebærer blant annet at enkeltmannsforetak som driver jordbruk, gartneri eller skogbruk, og som samlet har eiendeler med verdi over 20 mill. kroner eller flere enn 20 ansatte, har full regnskapsplikt etter den nye regnskapsloven § 1-2 første ledd.

Uten lovendring vil disse foretak da få regnskapsplikt både etter regnskapsloven og ligningsloven. Departementet ser ingen grunn til at det skal være en dobbel hjemmel for regnskapsplikt, og fremmer derfor forslag om en tilpasning av ligningsloven § 5-1, slik at landbruksforetak som har full regnskapsplikt med hjemmel i regnskapsloven § 1-2 første ledd ikke omfattes av regnskapsbestemmelsene i ligningsloven kap. 5 med forskrifter. Dette utgjør bare en mindre del av det samlede landbruk, slik at den overveiende andel av landbruksforetakene fremdeles vil være omfattet av reglene i ligningsloven kap. 5.

Regnskapsplikten etter ligningsloven § 5-1 skal bare gjelde foretak som utelukkende driver jordbruk, gartneri eller skogbruk. Dersom foretaket i tillegg driver annen virksomhet, skal de alminnelige regnskapsregler for slike foretak gjelde. Ligningsloven § 5-1 foreslås presisert i overensstemmelse med dette. Det vises til forslag til ligningsloven § 5-1.

Tilsvarende betraktninger vil for øvrig i prinsippet gjelde for noteringspliktige landbruksforetak som

oppregnet i ligningsloven § 5-1 nr. 2. Departementet fremmer derfor forslag om å endre også denne bestemmelsen i samsvar med ovennevnte. Det vil imidlertid være mer sjelden at i dag noteringspliktig landbruksforetak går inn under den fulle regnskapsplikten. Det vises til forslag til ligningsloven § 5-1 nr. 2.

Ovennevnte gjelder den fulle regnskapsplikt som inkluderer årsregnskap etter ny regnskapslov. Spørsmålet om registrering av regnskapsopplysninger, jf. ny regnskapslov kap. 2, for landbruksforetak som ikke har full regnskapsplikt, vil departementet behandle i en annen sammenheng.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i ligningsloven § 5-1 nr. 1 og 2.

17.5 Periodisering for deklarerer og innberetning av merverdiavgift og investeringsavgift

Sammendrag

Ny regnskapslov trer i kraft 1. januar 1999. Etter denne lovs bestemmelser om ikrafttredelse kan regnskapspliktige fram til 1. januar 2001 velge å benytte bokføringsreglene som følger av regnskapsloven av 1977 med forskrifter i stedet for reglene i ny regnskapslov kap. 2. Den regnskapspliktige må enten benytte det nye regelverket i sin helhet, eller det tidligere regelverket i sin helhet.

For å oppnå en større grad av harmoni mellom merverdi- og investeringsavgiftsregelverket og regnskapslovgivningen for næringsdrivende som i dag har benyttet fakturadato som tidspunkt for deklarerer og innberetning av avgiften, må periodiseringsreglene for innberetning av merverdiavgift og investeringsavgift også i disse tilfeller bygge på leveringsdato. Som følge av adgangen til å velge regnskapsføring etter henholdsvis gammel og ny regnskapslov fram til 2001, vil registrerte næringsdrivende etter merverdiavgiftsloven som i dag deklarerer og innberetter avgiften i henhold til fakturadato fortsatt kunne benytte fakturatidspunktet som periodiseringstidspunkt i to kalenderår etter iverksettelsen av ny regnskapslov. Dette forutsetter imidlertid at slik periodisering samlet sett kan anses forsvarlig etter det gamle regelverket.

Departementet presiserer at endringen ikke innebærer forandring når det gjelder det prinsipp at innberetning av utgående merverdiavgift på selgers hånd og tilhørende fradragsføring av inngående merverdiavgift på kjøpers hånd skal skje i samme termin. Dette dreier seg om et viktig symmetrihensyn i avgiftssystemet. I overgangsperioden vil det imidlertid kunne oppstå den situasjon, som følge av adgangen til å velge regnskapsføring etter henholdsvis gammel og ny regnskapslov, at kjøper og selger ikke periodiserer avgiften i samme termin. Kjøper som følger ny regn-

skapslov må dokumentere leveringstidspunkt i forbindelse med fradragsføring av inngående avgift, selv om selger følger regnskapsloven av 1977. Skattedirektoratet har foreslått at selger som benytter regnskapsloven av 1977, pålegges ved forskrift å angi leveringsdato på salgsdokument for kredittsalg. Departementet har ikke ferdigbehandlet dette forslaget.

Skattedirektoratet har gjort departementet oppmerksom på noen typetilfeller som krever nærmere omtale. Direktoratet har blant annet uttalt følgende:

«For en del ytelser kan det være vanskelig å fastslå et eksakt leveringstidspunkt. Dette gjelder f.eks. ytelser iht strøm-, telefon- eller tidsskriftabonnementer, eller andre tjenester som utføres over tid, f.eks. transport- eller byggeoppdrag. For disse ytelsene bør det vurderes om transaksjonsprinsippet skal fravikes/korrigeres. Forholdene bør i så fall reguleres nærmere i forskrift.»

Departementet er enig i Skattedirektoratets vurdering og legger til grunn at fakturatidspunktet, inntil departementet bestemmer noe annet, skal benyttes som periodiseringstidspunkt for deklarerings- og innbetretning av merverdiavgift og investeringsavgift. Forutsetningen er hele tiden at faktureringstidspunktet ikke er uforsvarlig sent etter vanlige regnskapsprinsipper.

Et annet tilfelle er avskrivning av tap på fordringer. Om dette har Skattedirektoratet uttalt:

«All registrering av utgående og inngående avgift må bygge på faktura som spesifiserer avgiften. Annen periodisering som følger av god regnskapsskikk vil ikke kunne medføre avgiftsmessige posterings. F.eks. bør ikke avsetninger for tap på krav medføre tilbakeføring av utgående avgift på avsetningstidspunktet.»

Departementet slutter seg til Skattedirektoratets vurdering. Avgift av tap på utestående fordringer som tidligere er avgiftsberegnet vil fortsatt bare kunne tilbakeføres dersom tapet er avskrevet på den enkelte kundes konto.

Finansdepartementets forskriftshjemmel i någjeldende § 32 første ledd annet punktum inntas i samme ledds første punktum. Da departementet ser behov for å kunne fastsette spesielle periodiseringsbestemmelser i spesielle tilfeller, foreslås det at Finansdepartementet gis en noe videre fullmakt i den nye lovteksten. Nærmere bestemmelser om overgangsregler vil bli fastsatt ved forskrift.

Endringen antas ikke å ha nevneverdig betydning for budsjettet for 1999.

Finansdepartementet viser til forslag til endring av merverdiavgiftsloven § 32 første ledd.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i merverdiavgiftsloven § 32 første ledd.

17.6 Redaksjonelle endringer i merverdiavgiftsloven som følge av ny regnskapslov

Sammendrag

Den nye regnskapsloven medfører enkelte endringer av begrepsbruken i forhold til gjeldende regnskapsregler. Den nye begrepsbruken krever en rekke redaksjonelle endringer av merverdiavgiftsloven. Videre følger det av ny regnskapslov at enkelte regler i merverdiavgiftsloven kan oppheves fordi de ikke lenger vil ha selvstendig betydning. Departementet foreslår endringer i merverdiavgiftsloven for å oppnå samme begrepsbruk i merverdiavgiftsloven som i den nye regnskapsloven, samt å oppheve regler i merverdiavgiftsloven som nå dekkes av regnskapsloven av 17. juli 1998. Ingen av disse foreslåtte endringene innebærer endringer av materiell art.

Det vises til forslag til opphevelser og endringer av merverdiavgiftsloven §§ 29 tredje ledd, 32 første ledd første punktum, 32 annet ledd, 42 annet ledd, 43, 44 første ledd første punktum, 44 første ledd annet punktum, 44 annet ledd første punktum, 45, 46 tredje ledd, 48 tredje ledd, 53, 54 annet ledd, 54 tredje ledd første punktum og kapitteloverskriften i kap. XI.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til opphevelser og endringer av merverdiavgiftsloven §§ 29 tredje ledd, 32 første ledd første punktum, 32 annet ledd, 42 annet ledd, 43, 44 første ledd første punktum, 44 første ledd annet punktum, 44 annet ledd første punktum, 45, 46 tredje ledd, 48 tredje ledd, 53, 54 annet ledd, 54 tredje ledd første punktum og kapitteloverskriften i kap. XI.

18. ENDRINGER I SKATTEBETALINGSLOVEN

18.1 Sammenheng

18.1.1 Endring av bestemmelser i skattebetalingsloven som legger myndighet til Kongen

Departementet finner at myndigheten på hele skattebetalingslovens område, med unntak av skattebetalingsloven § 56 nr. 5, bør legges til departementet. Endringen kan tenkes gjennomført ved at Kongens myndighet blir delegert til departementet. Departementet mener en endring av ordlyden i de enkelte lovbestemmelser vil gi det beste resultat.

Departementet foreslår samtidig at skattebetalingsloven § 33 nr. 8 blir ny nr. 6. Endringen er av redaksjonell art. Videre foreslås at skattebetalingsloven § 42 nr. 4 første punktum oppheves. Bestemmelsen anses overflødig fordi skattebetalingsloven § 56 nr. 1 vil gi departementet den nødvendige kompetanse på det området § 42 nr. 4 første punktum regulerer.

Departementet foreslår at endringene trer i kraft straks. Det vises til vedlagte utkast til endringer i skattebetalingsloven.

18.1.2 Endringer i skattebetalingsloven som følge av omorganiseringen av Postverket

Departementet foreslår at skattebetalingsloven §§ 11 og 12 endres slik at «postgiro» erstattes av «Postbanken BA» der «postgiro» er brukt som benevnelse på Postgiro som virksomhet. Videre foreslås det at de samme paragrafene endres slik at lovens skille mellom post- og bankgiro opphører. Det vil si at loven kun benytter «giro» som benevnelse for betalingsinstrumentet.

Videre foreslår departementet at § 12 nr. 3 siste punktum endres slik at «postgiroen m.v.» erstattes av «kommunens særskilte konto for skatt i Postbanken BA m.v.».

Departementet foreslår at endringene trer i kraft straks. Det vises til vedlagte utkast til endringer i skattebetalingsloven.

18.1.3 Oppretting av lovttekst - skattebetalingsloven § 32 nr. 5

Departementet fremmer forslag om at skattebetalingsloven § 32 nr. 5 endres slik at nåværende henvisning erstattes med en henvisning til § 53 i kommuneloven av 25. september 1992 nr. 107.

Departementet foreslår at endringen trer i kraft straks. Det vises til vedlagte utkast til endringer i skattebetalingsloven.

18.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg til Regjeringens forslag til endringer i skattebetalingsloven.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Regjeringen selv varsler at forskriftsverket med hjemmel i skattebetalingsloven over tid er blitt komplisert og uoversiktlig, og at dette bør gjennomgå en teknisk revisjon.

Disse medlemmer mener at skattebetalingslovens forskrifter ikke bare trenger en teknisk revisjon, men også en politisk og innholdsmessig revisjon.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet kan ikke støtte Regjeringens forslag om å legge ytterligere forskriftsmyndighet til departementet fordi det ikke på noen måte er sannsynliggjort at et slikt tiltak vil virke begrensende på forskriftsomfanget, eller føre til noen åpenbar opprydding i forskriftsjungelen.

Disse medlemmer vil i tråd med dette gå imot de foreslåtte endringer i skattebetalingsloven med unntak av § 11, § 12 nr. 3 første punktum og siste komma, samt § 32 nr. 5.

19. AUTORISASJONSORDNINGEN FOR REGNSKAPSFØRERE

19.1 Videreføring av ordningen

Sammendrag

Etter en totalvurdering vil departementet gå inn for en videreføring av autorisasjonsordningen. Departementet har ved vurderingen lagt avgjørende vekt på at det fremdeles er behov for en autorisasjonsordning for regnskapsførere, samt høringsinstansenes tilnærmet samstemmige ønske om en videreføring. En forutsetning for videreføring er imidlertid at enkelte av de oppgaver som i dag er lagt til departementet overføres til Kredittilsynet, jf. kap. 18.7.3 i proposisjonen. Etter departementets vurdering bør det imidlertid gjennomføres en ny vurdering av autorisasjonsordningen etter ca. 3 år for å vurdere om målene med ordningen er oppfylt.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at autorisasjonsordningen for regnskapsførere videreføres.

Departementet foreslår at autorisasjonsordningen fortsatt skal være obligatorisk.

Departementet foreslår at autorisasjonsordningen for regnskapsførere legges inn under Kredittilsynet fra og med 1. januar 1999. Kredittilsynet er innforstått med departementets forslag og har startet forberedelser med sikte på å kunne overta ansvaret for ordningen fra og med dette tidspunktet.

Komiteens merknader

Komiteen viser til Regjeringens forslag til endringer i lov om autorisasjon av regnskapsførere.

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om videreføring av autorisasjonsordningen for regnskapsførere. Komiteen slutter seg videre til Regjeringens forslag om at autorisasjonsordningen fortsatt skal være obligatorisk og at ordningen legges inn under Kredittilsynet fra og med 1. januar 1999.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte har merket seg at det er mulig for regnskapsførere med praksis, men uten formell utdanning, å bli autorisert ved å avlegge en særskilt prøve tilrettelagt av Autorisasjonsstyret.

Disse medlemmer legger til grunn at denne ordningen også videreføres i overgangsperioden frem til 1. januar 2000, tilrettelagt av Kredittilsynet.

19.2 Forlengelse av overgangsordningen

Sammendrag

Regnskapsførere som da loven trådte i kraft drev regnskapsføring for andre i næring, men som ikke tilfredsstilte kravene for å bli autorisert, kunne likevel fortsette virksomheten som regnskapsfører i 5 år. Denne overgangsordningen utløper 1. januar 1999.

Departementet foreslår at overgangsordningen forlenges til 1. januar 2000.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til forlengelse av overgangsordningen, jf. Regjeringens forslag til endring i regnskapsførerloven § 16.

19.3 Klageadgang

Sammendrag

Departementet antar at det vil kunne være hensiktsmessig om klagebehandlingen i utgangspunktet legges til departementet, men at opprettelse av et særskilt klageorgan vil kunne vurderes dersom det skulle vise seg at klagebehandlingen legger beslag på store ressurser.

Departementet foreslår at departementet inntil videre er klageinstans for Kredittilsynets vedtak om autorisering og registrering av regnskapsførere.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om at departementet inntil videre skal være klageinstans for Kredittilsynets vedtak om autorisering og registrering av regnskapsførere.

19.4 Andre endringer

Sammendrag

Regnskapsførerloven § 4 første ledd nr. 1 stiller som vilkår for autorisasjon at vedkommende har fast bopel i riket.

Departementet antar at et fortsatt krav om bopel i Norge vil være i strid med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen og forbudet mot faktisk og rettslig diskriminering på grunnlag av nasjonalitet, og at bestemmelsen derfor bør endres.

Departementet foreslår at det stilles krav om at regnskapsfører er bosatt i en EØS-stat og har kontorsted i Norge. Departementet foreslår også at annet ledd beholdes uendret, slik at det kan dispenseres fra bopelskravet.

Ifølge § 6 første ledd nr. 3 faller autorisasjon som regnskapsfører bort dersom regnskapsfører opphører å ha fast bopel i riket. Bestemmelsen foreslås endret i samsvar med endringen i § 4, slik at autorisasjonen faller bort dersom regnskapsfører ikke lenger er bosatt i en EØS-stat eller har fast kontorsted i Norge.

Overføringen til Kredittilsynet innebærer at utligning av utgifter erstatter dagens gebyrordning. Departementet foreslår på denne bakgrunn å oppheve regnskapsførerloven § 13 første ledd om betaling av gebyr.

Departementet foreslår også å oppheve regnskapsførerloven § 13 annet ledd annet punktum, da denne er overflødig ved siden av kredittilsynsloven § 9.

Ifølge § 4 nr. 6 er det et vilkår for autorisasjon at regnskapsfører betaler gebyr i samsvar med § 13. Bestemmelsen foreslås opphevet som følge av endringen av § 13.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endringer i regnskapsførerloven § 4, § 6 første ledd og § 13 første og annet ledd.

19.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Sammendrag

Kredittilsynet har opplyst at de ved en full overtakelse av autorisasjonsordningen må styrkes med 8-10 årsverk fra 1999. Noe av ressursbehovet skyldes i følge Kredittilsynet at Kredittilsynet ved en tilføring av et antall nye årsverk vil nå en terskel som utløser større behov for administrativ kapasitet. De stillinger som er knyttet til Autorisasjonsstyrets sekretariat vil bli overført til Kredittilsynet. De ansatte i disse stillingene beholder de rettigheter og plikter som følger av den arbeidsavtale de har på det tidspunkt overføringen finner sted.

Departementet legger til grunn at autorisasjonsordningen fremdeles skal være selvfinansiert og at Kredittilsynets utgifter dermed utlignes på regnskapsførerne. Det må regnes med en vesentlig økning av de utgifter som skal utlignes på regnskapsførerne, noe som også ble påpekt i høringsnotatet.

Overføring av ansvaret for autorisasjonsordningen for regnskapsførere til Kredittilsynet vil medføre en omlegging av budsjetttrutinene, ved at inntekter og utgifter tilknyttet ordningen fra og med budsjettet for 1999 må føres på Kredittilsynets budsjett. Det vises til omtale av Kredittilsynets budsjett i St.prp. nr. 1 (1998-99).

Komiteens merknader

Komiteen tar departementets orientering til etterretning.

20. SAKER ETTER LOV AV 9. JUNI 1961 NR. 16 (OMDANNINGSLOVEN) - PRAKSIS I 1997 OG LOVENDRINGSFORSLAG

20.1 Praksis etter loven i 1997

Sammendrag

I Ot.prp. nr. 1 (1998-99) kap. 19.3 gis en orientering om praksis når det gjelder saker som har vært behandlet med hjemmel i omdanningsloven i 1997.

I gjennomgangen er sakene etter lovens avsnitt II første til tredje ledd inndelt i seks grupper:

- Salg av aksjer, eiendom og virksomhet mot fullt vederlag i kontanter
- Salg av aksjer, eiendom og virksomhet mot vederlag hovedsakelig i form av eierandeler (aksjer og selskapsandeler) i det ervervende selskap
- Likvidasjon av selskap
- Omdanning fra andelslag, gjensidige selskap, foreninger, stiftelser m.m. til aksjeselskap
- Fusjon og fisjon av selskaper som er skattemessig hjemmehørende i Norge
- Transaksjoner med implikasjoner over landegrensene

Departementets praksis i 1997 innebærer en videreføring av etablert praksis. Ved realisasjon av fast eiendom, næring mv skal ordinær gevinstbeskatning gjennomføres unntatt i de saker hvor salg, bytte mv kan gjøre næringsvirksomheten mer effektiv og rasjonell.

Ved søknad om skattelempning ved likvidasjon av selskap for å forenkle konsernstrukturer, har ikke departementet etablert en tilsvarende liberal praksis som gjelder ved etablering av konsernstrukturer. Det vises til St.meld. nr. 16 (1997-98) punkt 6.1.3 hvor lempningspraksis i forbindelse med etablering av konsernstrukturer og overføring mellom slike selskaper ble omtalt som liberal. Denne liberale praksis er også kommet til uttrykk i konsernforskriften, hvor det ikke stilles krav om påvisning av rasjonaliseringseffekter ved etablering av konsernstrukturer eller ved overføringer mellom selskaper i slike strukturer. Ved fusjon blir det overdragende selskapet avviklet eller likvidert, og etter selskapskatteloven kap. 8 er både aksjonærer og selskap fritatt for beskatning. Også i forbindelse med transaksjoner som kan anses som fusjoner over landegrensene, har departementet i St.meld. nr. 16 (1997-98) punkt 7.6 uttalt at lovens krav til effektivisering og rasjonalisering neppe bør tillegges avgjørende vekt i slike saker. Departementet antar på denne bakgrunn at en liberal praksis for skattelempning bør kunne legges til grunn ved likvidasjon av selskaper som er ledd i en forenkling av kompliserte konsernstrukturer. Det forutsettes i tilfelle at det kan settes vilkår som sikrer at skattepliktige gevinster ikke blir endelig fritatt for skatt.

Komiteens merknader

Komiteen tar departementets orientering til etterretning.

20.2 Overføring av avgjørelseskompetansen etter loven fra Kongen til departementet - lovforslag*Sammendrag*

Departementet gjer framlegg om at omdanningslova avsnitt I § 2 første ledd får eit nytt andre punktum, slik at også forskriftsheimelen positivt gjeld «overføring av eiendeler mellom norske selskaper som nevnt selv om morselskapet er hjemmehørende i fremmed stat, og når likestilt selskap eller sammenlutning som nevnt i selskapskatteloven § 1-1 nr. 1 er morselskap.» Departementet viser til at ei slik endring fører til at heimelslova blir einslydande med ordlyden i konsernforskrifta § 1 siste punktum, og det tilsvarande verkeområde for reglane om konsernbidrag etter selskapskattelova § 1-5 nr. 1.

Departementet gjer framlegg om at kompetansen etter omdanningslova avsnitt II blir lagt til Finansdepartementet. Ein viser til at dette vil gje ei enklare handsaming. Ved ei regelmessig utgreiing om departementets praksis til Stortinget, vil det også bli same parlamentariske kontroll med praksis.

Departementet gjer framlegg om at lovendringane trer i kraft straks, med verknad frå og med inntektsåret 1998. Ein viser til utkast til endringar i omdanningslova avsnitt I § 2 og avsnitt II.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endringer i omdanningsloven avsnitt I § 2 første ledd og avsnitt II første ledd.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet har ingen merknader til den foreslåtte lovendring, men viser for øvrig til sine merknader til St.meld. nr. 16 (1997-98), hvorfra følgende hitsettes:

«Omdanningsloven er ment å ivareta hensynet til nødvendig effektivitet i næringslivet ved at omdannelse av virksomheter i noen grad skal være skattefrie. Det tilligger faktisk finansdepartementet å avgjøre hva som er «nødvendig effektivitet».

I FrP-samfunnet skal departementsansatte være forskånede for å måtte treffe slike beslutninger fordi næringslivet skal få lov til å avgjøre slikt selv. Skattlegging av noen gevinster - men ikke av andre - skaper i seg selv imperfeksjoner i markedet. Den smule uforutsigbarhet som er knyttet til finansdepartementets enkeltbeslutninger, samt departementets ikke helt klokkeklart avgrensede lyst til å gi nye forskrifter og bestemmelser forstyrrer markedet ytterligere.»

Disse medlemmer konstaterer at departementets praksis når det gjelder saker som har vært behandlet med hjemmel i omdanningsloven er skremmende i samsvar med hva disse medlemmer uttrykte frykt for i behandlingen av meldingen.

21. INNFORING AV PRØVEORDNING MED ELEKTRONISK OVERLEVERING AV LIGNINGSOPPGAVER (SELVANGIVELSE, NÆRINGSOPPGAVE OG ØVRIGE VEDLEGG) FRA NÆRINGSDRIVENDE TIL LIGNINGS-MYNDIGHETENE

Sammendrag

Finansdepartementet foreslår at det innføres hjemmel i ligningsloven for et prøveprosjekt med elektronisk overlevering av ligningsoppgaver fra næringsdrivende til ligningsmyndighetene. Ved ligningen for inntektsåret 1998 vil prosjektet omfatte et fåtall avgivere etter avtale, og systemet vil bli testet ut i mindre målestokk. For inntektsåret 1999 kan det være aktuelt å gjøre elektronisk overlevering til et generelt tilbud til oppgavegivere (næringsdrivende, regnskapsførere og revisorer) i et mindre antall kommuner. Deltakelse i prøveprosjektet vil bli basert på frivillighet fra den enkelte skattyter. Departementet foreslår at prøveprosjektet får en særskilt hjemmel i ligningsloven § 4-2 ny nr. 8.

Departementets nærmere vurderinger av prøveprosjektet går fram av kap. 20.4 i proposisjonen, hvor bl.a. følgende forhold er gitt særskilt omtale:

- Hvordan elektronisk overlevering og mottak skal gjennomføres
- Nærmere om prøvedriften
- Hvilke skattytere skal få tilbud om å levere ligningsoppgavene elektronisk
- Krav til signatur
- Når skal ligningsoppgavene anses levert ved elektronisk overlevering
- Leveringssted for elektronisk overleverte ligningsoppgaver
- Taushetsplikt
- Særlig om ektefeller

Finansdepartementet foreslår at departementet i ligningsloven § 4-2 nr. 8 får fullmakt til i forskrift å detaljregulere prøvedriften gjennom fastsettelse av nærmere vilkår for elektronisk overlevering av ligningsoppgaver. I forbindelse med en eventuell permanent innføring av et tilbud om elektronisk overlevering av ligningsoppgaver for næringsdrivende på landsbasis, vil det være nødvendig med en rekke endringer i ligningsloven. Departementet vil komme tilbake til dette senere.

System for ligning av næringsdrivende vil blant annet innebære en forenkling av næringsdrivendes oppgaveplikt. For en ytterligere redegjørelse for økonomiske og administrative konsekvenser ved system for ligning av næringsdrivende vises det til omtale i St.prp. nr. 1 (1998-99).

Departementet foreslår at lovendringen trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1998. Det vises til forslag til endring i ligningsloven § 4-2.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i ligningsloven § 4-2.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti understreker at den enkelte skattyter også må ha anledning til å sende inn ordinær selvangivelse.

22. PRØVEORDNING MED FORHÅNDSUTFYLT SELVANGIVELSE FOR INNTEKTS-ÅRET 1998

Sammendrag

Det har for inntektsåret 1997 vært gjennomført et prøveprosjekt med bruk av forhåndsfylt selvangivelse i 5 kommuner.

Departementet går inn for at prøveprosjektet med forhåndsfylt selvangivelse fortsetter for inntektsåret 1998.

På grunnlag av de klare positive signaler som er mottatt fra så vel skattyterne som fra skatteetaten vedrørende prøvedriften med forhåndsfylt selvangivelse, går departementet imidlertid inn for at prøveordningen utvides til å omfatte alle landets kommuner for inntektsåret 1998. Departementet går også, som for prøveprosjektet for inntektsåret 1997, inn for at en landsdekkende prøveordning med forhåndsfylt selvangivelse skal være obligatorisk for de skattytere som omfattes av ordningen.

Lovhjemmel for prøvedrift av forhåndsfylt selvangivelse ble vedtatt høsten 1997, med virkning fra og med inntektsåret 1997. Departementet legger til grunn at bestemmelsen i ligningsloven § 4-2 nr. 7 gir hjemmel for prøvedrift i det ovenfor angitte omfang. Landsdekkende prøveordning forutsetter endringer av forskrift av 16. desember 1997 nr. 1311 om prøvedrift ved forhåndsfylt selvangivelse, slik at den utvides til å gjelde inntektsåret 1998 for alle landets kommuner. Skattedirektoratet har adgang til å foreta de nødvendige forskriftsendringer i henhold til departementets delegasjonsvedtak av 5. desember 1997. Departementet antar at tilbakemeldingsformer som tastafon og internett kan reguleres i prøveforskriften.

Dersom prøveprosjektet for inntektsåret 1997 og 1998 er vellykket, er departementets målsetting at en permanent ordning med forhåndsfylt selvangivelse skal tas i bruk og være landsdekkende fra og med inntektsåret 1999. I forbindelse med permanent innføring av en ordning med forhåndsfylt selvangivelse på landsbasis, er det nødvendig med en rekke endringer i ligningsloven. Departementet vil komme tilbake til dette.

Komiteens merknader

Komiteen tar departementets orientering til etterretning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Tverrpolitisk Folkevalgte understreker at den enkelte skattyter også må ha anledning til å sende inn ordinær selvangivelse.

23. OM SÆRFRADRAG FOR STORE SYKDOMSUTGIFTER - BEHANDLING VED UFRIVILLIG BARNLØSHET

Sammendrag

Etter skatteloven § 77 nr. 4 innrømmes særfradrag til skattyter som «i inntektsåret har hatt usedvanlig store utlegg på grunn av sykdom eller annen varig svakhet». Behandling utenfor offentlig norsk helse- og sosialvesen gir bare rett til særfradrag dersom tilsvarende behandling ikke kan tilbys av offentlig norsk helse- og sosialvesen og behandlingen vurderes som faglig forsvarlig.

Departementet har i brev av 10. mars 1987 uttalt at ufrivillig barnløshet ikke generelt kan karakteriseres som «sykdom eller annen varig svakhet» i relasjon til skatteloven § 77 nr. 4, fordi «tilstanden normalt ikke direkte hemmer skattyteren i den daglige livsutfoldelse». Finansdepartementets avgrensning i ovennevnte brev er fulgt opp i Skattedirektoratets anvisning i Lignings-ABC fra og med 1988. I brev av 3. desember 1993 fra Finansdepartementet til Skattedirektoratet opprettholder departementet dette standpunkt.

Etter departementets vurdering bør heller ikke regelverket endres slik at det gis særfradrag for behandling ved ufrivillig barnløshet. Skattesystemet bør primært ta seg av de offentlige budsjettets inntektsside, mens støtte til ulike tiltak hovedsakelig bør skje gjennom bevilgninger på budsjettens utgiftsside. Det er et grunnleggende problem at skattereglene brukes for en rekke formål utenfor skattesystemet. Ved direkte bevilgning vil offentlige midler dessuten kunne fordeles mer effektivt og rettferdig enn ved indirekte støtte gjennom skattelettelser. Man bør på denne bakgrunn ikke bruke skattesystemet til ytterligere lempninger. Dersom man ønsker å støtte denne gruppen, bør overføringene i tilfelle ytes direkte og fremgå av budsjetter, i stedet for at overføringene «skjules» via fradrag i inntekt.

Departementet legger etter dette til grunn at det ikke skal gis særfradrag for behandling ved ufrivillig barnløshet.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk

Folkevalgte, slutter seg til departementets vurdering om at regelverket ikke bør endres slik at det gis særfradrag for behandling ved ufrivillig barnløshet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte legger til grunn at behandling for ufrivillig barnløshet gis av det offentlig helsevesen finansiert av folketrygden. Hvorvidt barnløshet skal karakteriseres som «sykdom eller annen varig svakhet» er i denne sammenheng uinteressant. Når behandling gis av det offentlige helsevesen er det sikker praksis for at også skattefradrag gis for skattytere som er kommet i den situasjon at behandlingsmulighet ikke finnes i Norge pga. kapasitetsmangel som gir lang ventetid.

Disse medlemmer legger videre til grunn at vilkårene for å gi skattefradrag generelt bør utvides til å gjelde også for forhold hvor det ikke er kapasitetsmangel i det offentlige helsevesen. At noen søker behandling ved private behandlingstilbud i Norge eller behandlingstilbud i utlandet vil uansett minske presset på den totale behandlingsskapasitet i det offentlige helsevesen, hvilket er en fordel for alle dem som velger å vente på behandling i det offentlige helsevesen.

Disse medlemmer er videre av den oppfatning at det er et uskarpt skille mellom hvem som tilbys behandlingstilbud for ufrivillig barnløshet i det offentlige helsevesen, og hvem som ikke gis et slikt tilbud. Det er ikke ukjent at barnløse par nektes tilbud av det offentlige rett og slett fordi det offentlige helsevesen ikke har den nødvendige kompetanse til å gi tilbudet paret trenger. Vellykket behandling for barnløshet tilbys i utlandet og ved private klinikker i Norge for par som ikke får slikt tilbud i det offentlige helsevesen. Disse medlemmer fremmer derfor forslag om tilføyelse til skattelovens § 77 nr. 4.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 77 nr. 4 første ledd skal lyde:

Når skattyteren i inntektsåret har hatt usedvanlig store utlegg på grunn av sykdom, barnløshet eller annen varig svakhet som han, eller en person han forsørger, lider av, kan det innrømmes et særfradrag i inntekten.

§ 77 nr. 4 annet ledd utgår.

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.»

24. ORIENTERING OM ARBEIDET MED EVALUERING AV AKSJEJEVINST- BESKATNINGEN

Sammendrag

I Ot.prp. nr. 1 (1997-98) kap. 24 Orientering om arbeidet med evaluering av gevinstbeskatningen gjennomgikk Finansdepartementet de innkomne høringsuttalelser til høringsnotat om aksjegevinstbeskatningen av 19. september 1996. Departementet foretok en foreløpig vurdering av disse og anga tiltak for oppfølging av høringen, bl.a. ved at det var nedsatt en intern arbeidsgruppe som skulle vurdere mulighetene for etablering av et aksjonærregister.

Den omtalte interne arbeidsgruppen fremla sin rapport den 2. juli 1998.

Arbeidsgrupperapporten gir uttrykk for at det antas mulig å etablere et aksjonærregister som hovedsakelig kan baseres på dagens regler om aksjegevinstbeskatning og som blant annet kan avhjelpe flere av de problemer aksjonærene, selskapene og ligningsmyndighetene har ved praktisering av RISK-reglene i dag. Finansdepartementet finner på denne bakgrunn at en vil arbeide videre med å utrede et mulig aksjonærregister og vil i løpet av høsten 1998 ta stilling til hvordan arbeidsgrupperapporten skal følges opp.

En tar deretter sikte på å få frem en snarlig og endelig avklaring på om - og eventuelt på hvilke nærmere angitte forutsetninger og innen hvilke tidsrammer, en realisering av et aksjonærregister skal gjennomføres. En forutsetning for et eventuelt arbeid mot realisering av et aksjonærregister, må være at personvern hensyn vil bli ivaretatt gjennom regulering av tilgang til registeret.

Et eventuelt vedtak om å videreføre arbeidet med et aksjonærregister som tar hensyn til RISK-reglene, vil forutsette at det også tas stilling til om - og eventuelt i hvilken form - RISK-reglene skal videreføres. Departementet vil således vurdere disse spørsmålene i sammenheng. Det vises i den forbindelse til høringsinstansenes uttalelser til høringsnotatet om aksjegevinstbeskatningen av 19. september 1996 inntatt i Ot.prp. nr. 1 (1997-98) 24.2.3.7 og 23.4.

I påvente av avklaring som nevnt, vil departementet ikke utelukke at det bør utredes og fremmes forslag om presiseringer av de mer tekniske sider av RISK-reglene. Det vil dreie seg om avklaring av spørsmål som bør foretas også på kort sikt og til dels også uavhengig av om RISK-reglene videreføres. Særlig er det aktuelt å avklare og presisere reglene for å fastsette tidspunkt og faktorer i de ulike faktorjusteringstilfel-

ler, det vil si fra hvilket tidspunkt og hvordan tidligere aksjers inngangsverdi (herunder RISK-verdier) skal omfordes på et nytt antall aksjer ved fondsemisjon med økning av antall aksjer, aksjesplitt, aksjespleis og skattefri fusjon og fisjon.

Komiteens merknader

Komiteen tar departementets orientering til etterretning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil vise til at det etter disse medlemmers mening vil være en forbedring av skatteregulverket hvis man klarte å forenkle RISK-reglene, spesielt med hensyn til den kompleksiteten reglene fremstår med for småaksjonærer. Disse medlemmer viser til at man i utgangspunktet ønsket en sjablonmessig regel for aksje- og børsnoterte selskaper. Dette ville vært en forenkling for vanlige småinvestorer. Disse medlemmer ser at etableringen av et aksjeeierregister kan bidra til å forenkle RISK-systemet for småinvestorer og er enig i at dette er en vei å gå fremfor å endre reglene på det nåværende tidspunkt.

Den usikkerhet som i dag råder om fremtidig aksjegevinstskattlegging skaper en usikkerhet i bedriftene som bidrar til å presse utbyttet opp av frykt for at tilbakeholdt allerede skattlagt overskudd i bedriftene vil bli utsatt for ny beskatning i et nytt skatteregime.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti gikk imot innføringen av RISK-systemet. Dette medlem vil avvike dette kompliserte systemet, og fremmer følgende forslag:

«I lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskaps-skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 5-5 oppheves.

§ 5-6 til og med § 5-9 blir nye §§ 5-5 til 5-8.

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.»

25. OVERSIKT OVER FRADRAGSBELØP OG BELØPSGRENSER I SKATTELOVEN

Sammendrag

I vedlegg 1 til Ot.prp. nr. 1 (1998-99) følger en oversikt over fradragsbeløp og beløpsgrenser i skatte- loven, med årstall for ikrafttredelsen av de siste end- ringer av beløpsgrensene.

Oversikten i år omfatter kun avsnitt II i Stortingets vedtak av 24. november 1995, da vedtakets avsnitt III ble behandlet i skatteopplegget for 1997.

Komiteens merknader

Komiteen tar departementets orientering til et- terretning.

26. ANDRE MERKNADER OG FORSLAG

26.1 Rederibeskatningen

Komiteens medlemmer fra Arbeid- derpartiet og Sosialistisk Venstreparti foreslår å oppheve de særskilte skattereglene for rede- riselskaper. Disse medlemmer viser til at et lov- forslag om å oppheve de særskilte skattereglene for rederiselskaper gjør det nødvendig med en arbeids- krevende utredning av overgangsregler. En av årsake- ne til dette er at selskaper innenfor ordningen ikke før- rer skattemessige verdier på eiendeler og gjeld, da det- te ikke er nødvendig for skattemessige formål.

Disse medlemmer fremmer følgende for- slag:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en proposi- sjon med nødvendige lovforslag for å oppheve den særskilte rederiskatteordningen med virkning fra og med inntektsåret 1998.»

26.2 Endringer i petroleumsskatteloven

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til omtale i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1998-99) vedrørende petroleumsskatteloven. Dette medlem går inn for å øke avskrivningstiden på installasjoner/anlegg i oljevirkksomheten fra seks til åtte år, og fremmer følgende forslag:

«I lov av 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v. (petrole- umsskatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 3 bokstav b første ledd annet punktum skal lyde:

Utgifter til erverv av rørledning og produksjons- innretning med de installasjoner som er en del av eller tilknyttet slik innretning, kan kreves avskrevet med

inntil 12,5 pst. pr. år fra og med det år utgiftene er på- dratt.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning for utgifter pådratt fra og med 1. januar 1999.»

26.3 Skatt av aksjeutbytte på mottakers hånd

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sine forslag i Budsjett-innst. S. 1 (1998-99) hvor det bl. a. foreslås å innføre beskat- ning av aksjeutbytte på mottakers hånd. Dette medlem fremmer følgende forslag:

«I lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for be- skatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskaps- skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 3-3 og § 3-4 oppheves.

§ 3-5 blir ny § 3-3.

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.»

26.4 Avvikling av AMS-ordningen

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det etter gjeldende AMS- ordning gis fradrag i skatten med 15 pst. av innskudd i verdipapirfond eller av kostpris ved kjøp av aksjer eller grunnfondsbevis i selskap eller foretak registrert i Verdipapirsentralen. For å oppnå slikt skattefradrag må midlene bindes i fire år fra innskuddsdato. Ved re- alisasjon av andel, aksje eller grunnfondsbevis gjelder de alminnelige regler om skatteplikt.

Dette medlem viser til at et viktig hensyn bak skattereformen var hensynet til nøytralitet, som blant annet tilsier at ulike spareformer bør behandles likt skattemessig.

Dette medlem viser til at en ordning med skattesubsidier knyttet til plassering av kapital i aksjer og aksjefond passer dårlig inn i et skattesystem der en for øvrig søker å tilstrebe skattemessig likebehandling av ulike spareformer. Det er uheldig å la skattemessi- ge forhold ha innvirkning på valget mellom sparing i aksjer og aksjefond og annen sparing. Det er videre høyst usikkert om AMS øker den samlede sparingen eller bare fører til omplassering av sparekapital.

Dette medlem foreslår derfor at ordningen med aksjesparing med skattefradrag oppheves med virkning fra og med inntektsåret 1999.

For AMS-innskudd foretatt innen utgangen av inntektsåret 1998, foreslår dette medlem å opprettholde gjeldende bindingstid på midlene, det vil si fire år fra innskuddsdato.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 44 ellevte ledd nr. 2 oppheves.

§ 44 ellevte ledd nr. 3 blir nytt nr. 2.

II.

Bestemmelsene i § 44 ellevte ledd nr. 2 bokstav b og d, og forskrifter gitt til utfylling av disse bestemmelsene, skal gjelde til og med inntektsåret 2002.

III.

Endringene under I og II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.»

26.5 Fradragsrett for kontingent til frivillige og ideelle organisasjoner

Komiteens medlemmer fra Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte fremmer følgende lovforslag:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og legge frem for Stortinget i Nasjonalbudsjettet for år 2000 et opplegg der fradraget for fagforeningskontingent omgjøres til et generelt fradrag for bidrag til humanitære, idrettslige, religiøse, politiske og andre organisasjoner.»

26.6 Ektefelledelt beskatning

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Tverrpolitisk Folkevalgte viser til sine merknader og forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1997-98) og Budsjett-innst. S. I (1997-98) og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer for å gjennomføre ektefelledelt beskatning, slik at ektefellers samlede inntekter deles i to like deler og beskattes i klasse 1.»

26.7 Reduksjon i boligskatten

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte viser til sine merknader og forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1997-98) og Budsjett-innst. S. I (1997-98) og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om de nødvendige lovendringer for å gjennomføre reduksjon i boligskatten slik at denne fjernes i løpet av 4 år.»

26.8 Sjømannsfradrag

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte viser til sine respektive merknader og forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1997-98) og Budsjett-innst. S. I (1997-98) og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen endre forskrift av 13. februar 1992 nr. 88 om avgrensning m.v. vedrørende kretsen av sjømenn som skal ha fradrag i inntekten etter skattelovens § 44 syttende ledd, slik at redningsskøyter tilhørende Norsk Selskab til Skibbrudnes Redning skal anses som skip i fart selv om fartøyet måler under 100 brutto register tonn.»

26.9 Fradrag for fagforeningskontingent

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til sine respektive merknader og forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1997-98) og Budsjett-innst. S. I (1997-98) og fremmer følgende forslag:

«I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 44 fjerde ledd skal lyde:

Foreningskontingent kan ikke kreves fratrukket inntekten.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.»

26.10 Formuesskatt til kommunene og særfradrag for eldre

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Tverrpolitisk Folke-

valgte viser til sine respektive merknader og forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (1998-99) og Budsjett-innst. S. I (1998-99) og fremmer følgende forslag:

«I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 72 første ledd skal lyde:

Formuesskatten til kommunene må ikke utgjøre mer enn kr 7 av hvert kr 1 000.

§ 77 nr.1 første ledd første punktum skal lyde:

Fra og med den måned skattyteren fyller 70 år gis det et særfradrag i inntekten på kr 1 470 pr. påbegynt måned.

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1998.»

26.11 Avskrivningsatts forretningsbygg

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til fraksjonsmerknader under avsnitt 8 i Budsjett-innst. S. I (1998-99), og fremmer følgende forslag:

«I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 44 A-5 bokstav h skal lyde:

forretningsbygg, 1 pst.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1998.»

26.12 Tak for beregnet personinntekt

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine respektive fraksjonsmerknader i Budsjett-innst. S. I (1998-99) hvor disse medlemmer bl.a. foreslår å fjerne alle tak i delingsmodellen. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 55 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde og femte ledd blir henholdsvis tredje og fjerde ledd.

§ 55 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi nærmere regler om utfylling og gjennomføring av bestemmelsene om personinntekt i §§ 55-60.

§ 61 oppheves.

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.»

26.13 Aksjerabatter

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine respektive fraksjonsmerknader i Budsjett-innst. S. I (1998-99) hvor det bl.a. foreslås å fjerne rabattene i formuesskatten for ikke-børsnoterte aksjer og aksjer notert på SMB-listen. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapskatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 2-2 nr. 1 annet punktum skal lyde:

Ved ligningen av aksjer notert på SMB-listen ved Oslo Børs legges kursverdien pr. 1. januar i ligningsåret til grunn.

§ 2-2 nr. 2 skal lyde:

Ikke børsnoterte aksjer verdsettes til aksjenes formidmessige andel av aksjeselskapets samlede skattemessig formuesverdi 1. januar året forut for ligningsåret, fordelt etter pålydende. Departementet kan gi nærmere forskrift om beregningen av verdien og fastsette skjema til bruk av beregningen. Departementet kan ved forskrift bestemme at verdsettelse av ikke børsnoterte aksjer som er undergitt annen kursnotering, skal verdsettes som bestemt i første ledd.

Ikke børsnoterte aksjer i utenlandske selskaper verdsettes til aksjenes antatte omsetningsverdi 1. januar i ligningsåret.

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.»

26.14 Identifikasjonsreglene i delingsmodellen

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine respektive fraksjonsmerknader i Budsjett-innst. S. I (1998-99) hvor det bl.a. foreslås å utrede identifikasjonsreglene i delingsmodellen, slik at de også omfatter foreldre, ektefelles/samboers foreldre og alle barn.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 59 nr. 1 skal lyde

1. Aksje eller andel eiet av den aktives nærstående likestilles med aksje eller andel eiet av den aktive skattyter selv ved fastsetting av personinntekt etter § 57 og § 58. Som nærstående regnes skattyters foreldre, ektefelle, ektefelles foreldre, barn, samboer eller samboers foreldre. Utbytte eller andel av overskudd som nærstående oppbærer eller har krav på, regnes like med skattyters aksje eller andel.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1998.»

26.15 Utvidelse av merverdiavgiftsgrunnlaget

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Storvik-utvalgets innstilling og arbeidet med omlegging av merverdiavgiftsgrunnlaget til også å omfatte tjenester. I gjeldende merverdiavgiftsgrunnlag inngår visse tjenester, bl.a. rengjøringstjenester. Disse medlemmer mener at en allerede nå kan inkludere enkelte andre tjenester i grunnlaget for merverdiavgift. Disse medlemmer foreslår at økonomiske og juridiske rådgivningstjenester inngår i merverdiavgiftsgrunnlaget fra 1. juli 1999. Disse medlemmer mener også at økonomiske, sosiale og geografiske forskjeller ikke bør være avgjørende for enkeltmenneskers muligheter for å få juridisk bistand. For å nå fram til de personer som har størst behov for fri rettshjelp, mener disse medlemmer det må foretas en gjennomgang av dagens ordning med sikte på en styrking av denne.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Forslag til lov om endringer av lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift.

I lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift gjøres følgende endring:

I.

Ny § 13 annet ledd nr. 13 skal lyde:

Rådgiving og bistand av juridisk, økonomisk, administrativ og organisatorisk art.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra 1. juli 1999.»

27. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen fremme en proposisjon med nødvendige lovforslag for å oppheve den særskilte rederiskatteordningen med virkning fra og med inntektsåret 1998.

Forslag 2

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 55 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde og femte ledd blir henholdsvis tredje og fjerde ledd.

§ 55 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi nærmere regler om utfylling og gjennomføring av bestemmelsene om personinntekt i §§ 55-60.

§ 61 oppheves.

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Forslag 3

I lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskaps-skatte-loven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 2-2 nr. 1 annet punktum skal lyde:

Ved ligningen av aksjer notert på SMB-listen ved Oslo Børs legges kursverdien pr. 1. januar i ligningsåret til grunn.

§ 2-2 nr. 2 skal lyde:

Ikke børsnoterte aksjer verdsettes til aksjenes formoldsmessige andel av aksjeselskapets samlede skattemessig formuesverdi 1. januar året forut for likningsåret, fordelt etter pålydende. Departementet kan gi nærmere forskrift om beregningen av verdien og fastsette skjema til bruk av beregningen. Departementet kan ved forskrift bestemme at verdsettelse av ikke børsnoterte aksjer som er undergitt annen kursnotering, skal verdsettes som bestemt i første ledd.

Ikke børsnoterte aksjer i utenlandske selskaper verdsettes til aksjenes antatte omsetningsverdi 1. januar i ligningsåret.

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Forslag 4

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 59 nr. 1 skal lyde:

1. Aksje eller andel eiet av den aktives nærstående likestilles med aksje eller andel eiet av den aktive skattyter selv ved fastsetting av personinntekt etter § 57 og § 58. Som nærstående regnes skattyters foreldre, ektefelle, ektefelles foreldre, barn, samboer eller samboers foreldre. Utbytte eller andel av overskudd som nærstående oppbærer eller har krav på, regnes like med skattyterens aksje eller andel.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1998.

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 5

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 44 A-5 bokstav h skal lyde:

forretningsbygg, 1 pst.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1998.

Forslag 6

I lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift gjøres følgende endring:

I.

Ny § 13 annet ledd nr. 13 skal lyde:

Rådgiving og bistand av juridisk, økonomisk, administrativ og organisatorisk art.

II.

Endringen under trer i kraft straks med virkning fra 1. juli 1999.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte:

Forslag 7

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 77 nr. 4 første ledd skal lyde:

Når skattyteren i inntektsåret har hatt usedvanlig store utlegg på grunn av sykdom, barnløshet eller annen varig svakhet som han, eller en person han forsørger, lider av, kan det innrømmes et særfradrag i inntekten.

§ 77 nr. 4 annet ledd utgår.

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om de nødvendige lovendringer for å gjennomføre reduksjon i boligskatten slik at denne fjernes i løpet av 4 år.

Forslag 9

Stortinget ber Regjeringen endre forskrift av 13. februar 1992 nr. 88 om avgrensning m.v. vedrørende kretsen av sjømenn som skal ha fradrag i inntekten etter skattelovens § 44 syttende ledd, slik at redningsskøyter tilhørende Norsk Selskab til Skibbrudnes Redning skal anses som skip i fart selv om fartøyet måler under 100 brutto registertonn.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 10

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 42 trettende ledd skal lyde:

Fordel vunnet ved innløsning eller salg av rett til erverv eller salg av aksje eller grunnfondsbevis i arbeidsforhold, regnes som fordel vunnet ved arbeid etter første ledd. Som slik rett anses både rett til erverv av eksisterende aksje eller grunnfondsbevis og rett til å tegne aksje eller grunnfondsbevis ved en senere emisjon. Dette gjelder også dersom retten er knyttet til fordring eller verdipapir. Ved innløsning av retten settes fordelene til differansen mellom aksjens eller grunnfondsbevisets markedsverdi og innløsningsprisen etter avtalen fratrukket den skattepliktiges kostpris for retten. Ved salg av retten settes fordelene til differansen mellom salgssum og kostpris. Overføring av slik rett til nærstående regnes ikke som salg etter

dette ledd. Som nærstående regnes i alle tilfelle personer den skattepliktige er i slekt eller svogerskap med i opp- eller nedstigende linje, samt første og andre side-linje. Innløsning fra den nærstående, eller salg fra den nærstående til annen ikke nærstående, regnes som innløsning eller salg fra den skattepliktige. Departementet kan i forskrift gi regler til gjennomføring av beskatning etter dette ledd.

§ 42 fjortende ledd oppheves.

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

III.

Overgangsregler

Er retten ervervet i inntektsårene 1996, 1997 eller 1998 gjelder følgende:

1. Ved innløsning av retten settes fordelene til den del av differansen mellom aksjens eller grunnfondsbevisets markedsverdi og innløsningsprisen, som overstiger den skattepliktiges kostpris for retten og skattlagt fordel ved ervervet av retten.
2. Ved salg av retten settes fordelene til den del av differansen mellom salgssum og kostpris som overstiger skattlagt fordel ved ervervet av retten.
3. Beløp som er skattlagt ved ervervet (ervervsbeløpet), kan fradras i alminnelig inntekt ved senere bortfall av retten. Ved utnyttelse av retten i form av innløsning til lavere verdi enn ervervsbeløpet, gis slikt fradrag for differansen mellom ervervsbeløpet og innløsningsverdien. Med innløsningsverdien menes her markedsverdien av den underliggende aksje eller grunnfondsbevis på innløsningsstidspunktet, fratrukket innløsningsprisen. Ved utnyttelse av retten i form av salg til lavere pris enn ervervsbeløpet, gis slikt fradrag for differansen mellom ervervsbeløpet og salgssummen.

Forslag 11

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 45 åttende ledd bokstav b nytt annet ledd skal lyde:

Er reinvestering umulig, anses gevinsten ved realisasjonen å være skattefri.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Forslag 12

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 42 første ledd nytt siste punktum skal lyde:

Ytelse i form av utdanning i arbeidsforhold er skattefri.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Forslag 13

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 44 fjerde ledd skal lyde:

Foreningskontingent kan ikke kreves fratrukket inntekten.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Tverrpolitisk Folkevalgte:

Forslag 14

I lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 23-3 fjerde ledd skal lyde:

Det skal ikke betales avgift når inntekten ikke overstiger 28 800 kroner. Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 pst. av den del av inntekten som overstiger 28 800 kroner.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Forslag 15

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer for å gjennomføre ektefelle-delt beskatning, slik at ektefellers samlede inntekter deles i to like deler og beskattes i klasse 1.

Forslag 16

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 72 første ledd skal lyde:

Formuesskatten til kommunene må ikke utgjøre mer enn kr 7 av hvert kr 1 000.

§ 77 nr. 1 første ledd første punktum skal lyde:

Fra og med den måned skattyteren fyller 70 år gis det et særfradrag i inntekten på kr 1 470 pr. påbegynt måned.

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1998.

Forslag fra Høyre og Tverrpolitisk Folkevalgte:

Forslag 17

Stortinget ber Regjeringen utrede og legge frem for Stortinget i Nasjonalbudsjettet for år 2000 et opp-

legg der fradraget for fagforeningskontingent omgjøres til et generelt fradrag for bidrag til humanitære, idrettslige, religiøse, politiske og andre organisasjoner.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 18

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 44 syttende ledd nr. 1 skal lyde:

Med sjømann skal forstås person som har som hovedbeskjeftigelse arbeid ombord på skip i fart eller flytende installasjon og arbeidet utgjør tilsammen minst 130 dager i samme inntektsår. Det kan ikke kreves fradrag for arbeid ombord på ferger eller passasjerfartøy i rutetrafikk mellom norske havner når rutens distanse mellom første og siste anløpssted er under 300 nautiske mil.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Forslag fra Høyre:

Forslag 19

I lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 23-3 fjerde ledd skal lyde:

Det skal ikke betales avgift når inntekten ikke overstiger 25 800 kroner. Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 pst. av den del av inntekten som overstiger 25 800 kroner.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 20

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 44 første ledd bokstav g nr. 1 annet ledd skal lyde:

Frdrag etter første ledd skal minst settes til et beløp som svarer til 25 pst. av lønnen. Stortinget fastsetter den nedre og øvre grense for fradrag etter reglene i dette ledd. Som lønn regnes også annet vederlag for arbeid i offentlig eller privat tjeneste, herunder honorar, tantieme, provisjon, serveringspenger, drikkepenge og lignende, samt verdien av fritt hus og andre naturalytelser. Som lønn skal også regnes vartpenger, pensjoner, livrenter og lignende ytelser. Ved beregningen av fradraget skal inntekten rundes av nedover

til nærmeste tall som kan deles med 100. Fradraget skal regnes og omfatte også utgifter til tvungne innskudd i vikarkasse som nevnt i h nr. 1, til forsikring som nevnt i annet ledd nr. 2 og premie til frivillig trygd som nevnt i folketrygdloven § 8-39. Det samme gjelder fradragsberettigede forsikringspremier som inngår i ikke fradragsberettigede fagforeningskontingenter.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra 1. januar 1999.

Forslag 21

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 19 A-3 nr. 2 skal lyde:

Naturressursskatten til fylkeskommunen beregnes etter en sats på 0,275 øre pr. kilowattime.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Forslag 22

I lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapskatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 5-5 oppheves.

§ 5-6 til og med § 5-9 blir nye §§ 5-5 til 5-8.

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Forslag 23

I lov av 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. (petroleumskatteloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 3 bokstav b første ledd annet punktum skal lyde:

Utgifter til erverv av rørledning og produksjonsinnretning med de installasjoner som er en del av eller tilknyttet slik innretning, kan kreves avskrevet med inntil 12,5 pst. pr. år fra og med det år utgiftene er pådratt.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning for utgifter pådratt fra og med 1. januar 1999.

Forslag 24

I lov av 20. juli 1991 nr. 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapskatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 3-3 og § 3-4 oppheves.

§ 3-5 blir ny § 3-3.

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

Forslag 25

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 44 ellevte ledd nr. 2 oppheves.

§ 44 ellevte ledd nr. 3 blir nytt nr. 2.

II.

Bestemmelsene i § 44 ellevte ledd nr. 2 bokstav b og d, og forskrifter gitt til utfylling av disse bestemmelsene, skal gjelde til og med inntektsåret 2002.

III.

Endringene under I og II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

28. KOMITEENS TILRÅDING

K o m i t e e n viser til proposisjonen og til det som står foran og rår Odelstinget til å gjøre slike

vedtak:

A.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven).

I lov av 18. august 1911 nr. 8 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 51 A-2 nr. 1 ny bokstav d skal lyde:

Aksjer eller andeler i poolsamarbeid, som kun eier eiendeler som nevnt under c, og som tilfredsstillende vilkårene i § 51 A-3 og A-4. Som poolsamarbeid skal anses samarbeidsformer hvor to eller flere selskaper inngår avtale om felles drift av fartøy som nevnt i a eller b, og hvor samarbeidet utgjør et selskap etter selskapsloven eller aksjeloven.

De nåværende bokstaver d til f blir bokstavene e til g.

Bokstav e skal lyde:

Andel i deltakerlignet selskap m.v. som nevnt i selskapsskatteloven § 6-1, som kun eier eiendeler som nevnt under a-d, og hvor inntekten fastsettes etter § 51 A-6.

Bokstav f skal lyde:

Aksjer i selskap som nevnt i selskapsskatteloven § 7-1, som kun eier eiendeler som nevnt under a-d, og hvor inntekten fastsettes etter § 51 A-6.

Bokstav g skal lyde:

Aksjer i selskap som nevnt i § 51 A-1, som kun eier eiendeler som nevnt under a-f og aksjer i selskap som nevnt i denne bokstav.

§ 51 A-2 nr. 2 første punktum skal lyde:

Eierandel i selskap som nevnt i nr 1 e-g må være minst 3 pst. gjennom hele inntektsåret.

§ 51 A-2 nr. 3 skal lyde:

Aksjeselskapet, allmennaksjeselskapet og selskap som nevnt i nr 1 g må eie fartøy som nevnt i nr 1 a eller b eller andel eller aksje i selskap som nevnt i nr 1 e-g. Selskap som nevnt i nr 1 e-f må eie fartøy som nevnt i nr 1 a eller b.

§ 51 A-2 nr 4 første punktum skal lyde:

Realiserer aksjeselskapet, allmennaksjeselskapet eller selskapet som nevnt i nr 1 g eiendel slik at kravet i nr 3 ikke er oppfylt, må nytt fartøy som nevnt i nr 1 a eller b eller andel eller aksje i selskap som nevnt i nr 1 e-g anskaffes senest ett år etter realisasjonen.

§ 51 A-2 nr 5 første punktum skal lyde:

Realiserer selskap som nevnt i nr 1 e-f eiendel slik at kravet i nr 3 ikke er oppfylt, må nytt fartøy som nevnt i nr 1 a eller b anskaffes, eller bindende kontrakt om bygging av slikt fartøy inngås senest ett år etter realisasjonen.

§ 51 A-2 nr 6 første punktum skal lyde:

Etter anskaffelse som nevnt i nr 4, må selskapet eie fartøy som nevnt i nr 1 a eller b eller andel eller aksje i selskap som nevnt i nr 1 e-g i minst 2 år.

§ 51 A-6 nr 2 tredje punktum skal lyde:

Dette gjelder likevel ikke gevinst eller tap som følge av kurssvingninger på valuta eller realisasjon av aksje eller andel som nevnt i § 51 A-2 nr 1 d-g.

II.

§ 19 bokstav d skal lyde:

Formue i vannkraftanlegg som ble prosentlignet før 1. januar 1997 eller som ble tilordnet skattegrunnlag i 1996 i henhold til reglene om stedbundet beskatning, skal fordeles mellom regulerings-, vannfalls- og kraftverkskommuner i samme forhold som formuen blir fordelt etter bestemmelsene i bokstav b og c ved ligningen for inntektsåret 1996.

§ 19 bokstav f skal lyde:

I vannkraftanlegg som ble prosentlignet frem til 1. januar 1997 eller som ble tilordnet skattegrunnlag i 1996 i henhold til reglene om stedbundet beskatning, fordeles naturressursskatt etter § 19 A-2 mellom be-

rettigede kommuner i forhold til fordelingen av formuen i vannkraftanlegget, jf § 19 d. I vannkraftanlegg som ble regnskapslignet frem til 1. januar 1997, men som ikke ble tilordnet skattegrunnlag i 1996, fordeles naturressursskatt etter § 19 A-2 mellom berettigede kommuner i forhold til fordelingen av formuen i vannkraftanlegget etter reglene i skatteloven § 19 bokstav a til c. Naturressursskatt etter § 19 A-3 fordeles mellom berettigede fylkeskommuner i forhold til skattemessige formuesverdier i hver fylkeskommune.

§ 37 bokstav a tredje ledd annet og tredje punktum skal lyde:

Ved takseringen kapitaliseres brutto salgsinntekter fastsatt etter bestemmelsene i fjerde ledd, fratrukket driftsutgifter som nevnt i § 19 A-4 nr 3 bokstav a og b og pliktig skatt på grunnrenteinntekt for kraftverket i inntektsåret. Deretter fratrekkes nåverdien av fremtidige utgifter til utskifting av driftsmidler.

III.

§ 19 A-2 nr 3 skal lyde:

Naturressursskatt til kommunen beregnes etter en sats på 1,1 øre pr. kilowatttime.

§ 42 tredje ledd bokstav f skal lyde:

Kontantstøtte etter lov av 26. juni 1998 nr 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre (kontantstøtteloven).

§ 44 første ledd bokstav g nr 2 siste punktum skal lyde:

Departementet kan gi regler til nærmere gjennomføring av bestemmelsene i dette avsnittet, herunder regler om fradrag for merutgifter for personer bosatt innen EØS-området.

§ 72 annet ledd oppheves.

IV.

§ 42 første ledd nytt siste punktum skal lyde:

Ytelse i form av utdanning i arbeidsforhold er skattefri etter nærmere regler gitt av departementet.

§ 42 trettende ledd skal lyde:

Fordel vunnet ved erverv av, og ved senere innløsning eller salg av rett til erverv eller salg av aksje eller grunnfondsbevis i arbeidsforhold, regnes som fordel vunnet ved arbeid etter første ledd. Som slik rett anses både rett til erverv av eksisterende aksje eller grunnfondsbevis og rett til å tegne aksje eller grunnfondsbevis ved en senere emisjon. Dette gjelder også dersom retten er knyttet til fordring eller verdipapir. Ved ervervet av slik rett settes fordelen til dens verdi ved er-

vervet, fratrukket den skattepliktiges kostpris for retten. Ved innløsning av retten settes fordelen til den del av differansen mellom aksjens eller grunnfondsbevisets markedsverdi og innløsningsprisen, som overstiger den skattepliktiges kostpris for retten og skattlagt fordel etter fjerde punktum ved ervervet av retten. Ved salg av retten settes fordelen til den del av differansen mellom salgssum og kostpris som overstiger skattlagt fordel etter fjerde punktum ved ervervet av retten. Overføring av slik rett til nærstående regnes ikke som salg etter dette ledd. Som nærstående regnes i alle tilfelle personer den skattepliktige er i slekt eller svogerskap med i opp- eller nedstigende linje, samt første og andre sidelinje. Innløsning fra den nærstående, eller salg fra den nærstående til annen ikke nærstående, regnes som innløsning eller salg fra den skattepliktige. I forskrift kan departementet fastsette bindende regler om verdsettelse av rettens verdi ved utstedelsen, om fritak for beskatning ved ervervet for fordel under et gitt beløp og vilkår for et slikt fritak, samt øvrige regler til gjennomføring av beskatning etter dette ledd.

§ 44 første ledd bokstav g nr 1 annet ledd første punktum skal lyde:

Fradrag etter første ledd skal minst settes til et beløp som svarer til 21 pst av lønnen.

§ 44 første ledd bokstav g nr 2 femte punktum skal lyde:

Fradrag for reise gis etter reglene i nr 4.

§ 44 første ledd bokstav g nr 4 skal lyde:

Det innrømmes fradrag for reise mellom hjem og arbeidssted etter forskrift fastsatt av departementet med utgangspunkt i reiseavstand og reisehyppighet. Fradraget begrenses til det beløp som overstiger kr 7 000.

§ 44 syttende ledd nr 1 skal lyde:

Med sjømann skal forstås person som har som hovedbeskjeftigelse arbeid om bord på skip i fart og arbeidet utgjør til sammen minst 130 dager i samme inntektsår. Det kan ikke kreves fradrag for arbeid om bord på ferger eller passasjerfartøy i rutetrafikk mellom norske havner når rutens distanse mellom første og siste anløpssted er under 300 nautiske mil.

Skatteloven § 45 åttende ledd bokstav a skal lyde:

På de vilkår som er nevnt i bokstav b kan gevinst ved realisasjon av formuesobjekt kreves fritatt for inntektsskatt når det er gått tapt ved brann eller annen ulykke, er blitt ekspropriert eller solgt til erverver som kunne kreve det ekspropriert, eller innløses etter lovverket for festet tomt. Likestilt med ekspropriasjon er

odelsløsning og makeskifte i tilfelle hvor erververen kunne krevd eiendommen avstått ved ekspropriasjon.

Bokstav b skal lyde:

Gevinst ved realisasjon som nevnt i bokstav a kan kreves fritatt for inntektsskatt så langt skattyteren bruker vederlaget til å erverve nytt objekt av samme art. Ved innløsning av festet tomt kan det reinvesteres i annen tomt som bortfestes, eller i areal til bruk i den næring som den innløste tomten har vært knyttet til. Likeledes kan det reinvesteres i areal til bruk i binæring til den næring som den innløste tomten har vært knyttet til. Departementet kan i forskrift bestemme hva som skal anses som binæring etter forrige punktum. Nytt formuesobjekt må være ervervet, eller bindende avtale om erverv må være inngått, innen utgangen av året etter realisasjonsåret. Gevinsten må nedskrives på det nye objektet uten fradrag ved inntektslikningen.

§ 51 A-6 nr 2 skal lyde:

Renteinntekter, gevinster ved realisasjon av aksjer, gevinster som følge av kurssvingninger på valuta og andre finansielle inntekter er skattepliktige. Tilsvarende utgifter og tap er fradragsberettiget. Dette gjelder likevel ikke gevinst eller tap ved realisasjon av aksje eller andel som nevnt i § 51 A-2 nr 1 d-g. Det gis kun fradrag for en andel av selskapets faktiske renteutgifter tilsvarende forholdet mellom selskapets balanseførte finanskapital og totalkapital. Ved beregning av rentefradraget skal eiendelenes verdi fastsettes til gjennomsnittet av verdien ved inntektsårets begynnelse og verdien ved inntektsårets avslutning. Underskudd fastsatt etter denne bestemmelse kommer ikke til fradrag i inntekt fastsatt etter nr 4, men kan fremføres mot senere inntekt fastsatt etter denne bestemmelse etter reglene i § 53.

§ 51 A-6 nr 6 første punktum skal lyde:

Det fastsettes et minste gjeldsrentefradrag tilsvarende 50 pst av selskapets totale balanseførte kapital multiplisert med en normrente.

V.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1996. Endringene under II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1997. Endringene under III trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1998. Endringene under IV trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

B.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 21. november 1952 nr 2 om betaling og innkreving av skatt (skattebetalingsloven).

I lov av 21. november 1952 nr 2 om betaling og innkreving av skatt (skattebetalingsloven) gjøres følgende endringer:

I.

Kongen endres til departementet i følgende bestemmelse:

§ 5 nr 2 første og annet punktum, § 12 nr 1 fjerde ledd, § 12 nr 2 første punktum, § 12 nr 5 annet punktum, § 13 nr 1 tredje punktum, § 23 nr 2 første punktum, § 27 nr 7 første punktum, § 27 nr 9, § 31 nr 1 første punktum, § 36 første ledd, § 48 nr 8.

§ 11 nr 4 første ledd annet punktum skal lyde:

Beløpene holdes innsatt på særskilt bankkonto (skattetrekkkonto).

§ 11 nr 4 annet ledd tredje og fjerde punktum skal lyde:

Uten skatteoppkreverens samtykke kan kontohaver ikke disponere over skattetrekkkontoen på annen måte enn ved overføring til skatteoppkreveren eller ved å overføre midlene til tilsvarende konto i annen bank. Eventuell renteavkastning på slik bankkonto tilfaller den som foretar trekket (kontohaver).

§ 12 nr 3 skal lyde:

Innbetaling av oppgjør for forskottstrekk kan foretas til skatteoppkreverens kontor eller til bank. Departementet fastsetter nærmere regler om innbetalingsordningen, om myndigheten til å råde over innbetalte midler og om plikt for skatteoppkrever og banker til å overføre mottatte beløp til kommunens særskilte konto for skatt i Postbanken BA m.v.

§ 12 nr 4 første ledd første punktum skal lyde:

Departementet fastsetter særregler om oppgjør for forskottstrekk i lott eller part som nevnt i § 5 nr 1 d og om til hvilken offentlig myndighet oppgjøret skal innbetales.

§ 12 nr 4 annet ledd skal lyde:

De beløp som blir holdt tilbake i salgsoppgjør som nevnt, skal godskrives arbeidsgiveren (oppgjørsmottakeren) etter nærmere regler som blir gitt av Departementet. Departementet fastsetter også regler om til hvilken offentlig myndighet godskrevne beløp skal innbetales, og om avregningen av beløpene i oppgjøret fra arbeidsgiveren (oppgjørsmottakeren) for forskottstrekk. Bestemmelsene i § 11 nr 4 og denne paragraf nr 2 og 3 kan gis tilsvarende anvendelse. Departementet kan gi regler om frigiving av forskottstrekk i

salgsoppgjør for fiske og fangst når det samlede utbytte ligger under visse minstegrenser.

§ 31 nr 2 skal lyde:

Skattepliktig som får tilbakebetalt skatt etter § 24, § 25, § 30 nr 2 eller § 39, jfr § 40, har krav på rentegodtgjørelse etter regler som fastsettes av departementet.

§ 32 nr 5 skal lyde:

Den skattepliktige kan kreve at skatteoppkreveren gjennomfører motregningen når betingelsene etter nr 2 og 3 foreligger, jfr dog begrensningene i kommuneloven § 53.

§ 33 nr 1 tredje punktum skal lyde:

Departementet kan gi nærmere regler om at trekk kan foretas også i andre ytelser.

§ 33 nr 8 blir ny nr 6 og skal lyde:

Departementet fastsetter nærmere regler om gjennomføring av trekk etter denne paragraf.

§ 42 nr 4 første punktum oppheves.

§ 42 nr 4 annet punktum blir ny § 42 nr 4 og skal lyde:

Departementet kan fastsette regler om utgiftsføring av skattebeløp som ikke lar seg inndrive.

§ 46 nr 1 annet punktum skal lyde:

Departementet gir nærmere regler om meldeplikten.

§ 47 nr 4 første punktum skal lyde:

Departementet treffer bestemmelse om kontroll med omsetningsorganisasjoner, fiskekjøpere m.v. som blir pålagt å foreta trekk som nevnt i § 12 nr 4.

§ 48 nr 7 skal lyde:

Av skatt som pliktes betalt etter ny likning som nevnt i nr 6, svares renter fra forfallstiden for den opprinnelige skatt etter regler som fastsettes av departementet, jfr § 31 nr 1.

II.

Endringene under I trer i kraft straks.

C.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 9. juni 1961 nr 16 om tillegg til lov om skatt av formue og inntekt (skatteloven) av 18. august 1911 nr 8.

I lov av 9. juni 1961 nr 16 om tillegg til lov om skatt av formue og inntekt (skatteloven) av 18. august 1911 nr 8 gjøres følgende endringer:

I.

Avsnitt I § 2 første ledd annet punktum skal lyde:

Dette gjelder også overføring av eiendeler mellom selskaper som nevnt selv om morselskapet er hjemmehørende i fremmed stat, og når likestilt selskap eller sammenslutning som nevnt i selskapsskatteloven § 1-1 nr 1 er morselskap.

Nåværende andre og tredje punktum blir tredje og fjerde punktum.

Avsnitt II første ledd første punktum skal lyde:

Departementet kan samtykke i at gevinst ved avhendelse av fast eiendom, næring eller virksomhet og gevinst ved avhendelse av aksjer skal være fritatt for inntektsbeskatning, eller at gevinsten skal skattlegges etter lavere satser enn de som er fastsatt i Stortingets og kommunestyrets skattevedtak, når avhendelsen er ledd i en omorganisering eller omlegging av næringsvirksomhet med sikte på å få denne mer rasjonell og effektiv.

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1998.

D.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 19. juni 1969 nr 66 om merverdiavgift.

I lov av 19. juni 1969 nr 66 om merverdiavgift gjøres følgende endringer:

I.

§ 29 tredje ledd skal lyde:

Oppgaven skal være undertegnet av den avgiftspliktige eller av den som kan forplikte ham og inneholde erklæring om at oppgaven stemmer med registrerte og dokumenterte regnskapsopplysninger og de faktiske forhold.

§ 32 første ledd skal lyde:

Beløp som nevnt i § 29 medtas i oppgaven for den termin de er registrert i regnskapssystemet etter regnskapsbestemmelsene som følger av lov om årsregnskap mv (regnskapsloven) med mindre annet bestemmes av departementet.

§ 32 første ledd annet punktum oppheves.

§ 32 annet ledd oppheves.

§ 42 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsene om oppbevaringspliktig regnskapsmateriale etter regnskapsloven gjelder for avgiftspliktige som nevnt i første ledd, når disse ikke er regnskapspliktige etter regnskapsloven.

§ 43 skal lyde:

Registreringspliktig næringsdrivende anses avgiftspliktig for sin omsetning i den utstrekning det ikke ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger foretatt i samsvar med regnskapsregelverket, ved annet regnskapsmateriale eller på annen måte som avgiftsmyndighetene godkjenner, godtgjør at det ikke skal betales avgift av omsetningen.

§ 44 første ledd første punktum oppheves.

§ 44 første ledd annet punktum blir nytt første punktum og skal lyde:

Salgsdokument som angir vederlaget uten avgift og selve avgiftsbeløpet kan ikke utstedes før ved levering av varer og tjenester med mindre annet bestemmes av departementet.

§ 44 annet ledd første punktum oppheves.

§ 45 skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om plikt til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, herunder om innhold av salgsdokumenter for den som er pliktig å sende oppgave over omsetning mv etter denne lov for så vidt gjelder de beløp som skal medtas på oppgaven.

§ 46 tredje ledd skal lyde:

Andre næringsdrivende enn de som er nevnt i første ledd skal når avgiftsmyndighetene forlanger det, sende gjenpart av årsregnskap og årsberetning og gi de opplysninger om virksomheten som kreves.

§ 48 tredje ledd skal lyde:

Den som undersøkelsen skjer hos, skal yte den bistand som er nødvendig for gjennomføringen av kontrollen og plikter herunder å forevise dokumenter, registrerte regnskapsopplysninger og regnskapsmateriale som kan ha betydning for undersøkelsen.

§ 53 skal lyde:

Den som har oppgave- eller opplysningsplikt etter bestemmelsene i dette kapittel, skal innrette sin registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger eller gjøre notater slik at opplysning kan gis.

§ 54 annet ledd skal lyde:

Selv om oppgave er innkommet i rett tid og i foreskrevet form, kan utgående avgift forhøyes på samme måte for inntil de 3 siste terminer når registrerte og

dokumenterte regnskapsopplysninger mv ikke på forlangende er lagt fram, utlevert eller sendt inn.

§ 54 tredje ledd første punktum skal lyde:

Har avgiftsmyndighetene gitt pålegg om å innrette registreringen og dokumentasjonen av regnskapsopplysningene i samsvar med gjeldende regnskapslovgivning og pålegget ikke er etterkommet innen den fastsatte frist, kan utgående avgift for vedkommende termin forhøyes i samsvar med bestemmelsen i første ledd første og annet punktum.

Kapittel XI skal lyde:

Regnskaps- og dokumentasjonsregler

II.

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra 1. januar 1999.

E.

Vedtak til lov

om overgangsregel til lov av 6. juni 1975 nr 29 om eiendomsskatt til kommunane (eigedomsskattelova).

I.

Overgangsregel til eigedomsskattelova § 8 skal lyde:

Når et kraftanlegg ligger i flere kommuner, skal skattegrunnlaget i kraftanlegget fordeles mellom kommunene i samme forhold som ved utskrivningen av eiendomsskatten for 1998.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

F.

Vedtak til lov

om endring i lov av 13. juni 1975 nr 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v.

Ilov av 13. juni 1975 nr 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v. gjøres følgende endring:

I.

§ 5 a første til tredje ledd skal lyde:

For selskap hjemmehørende i utlandet som driver virksomhet skattepliktig til Norge etter petroleumsskatteloven § 5, skal aksjeloven § 8-1 og allmennaksjeloven § 8-1 ha tilsvarende anvendelse for så vidt gjelder den virksomhet som er skattepliktig til Norge.

Selskap som nevnt kan ikke overføre overskudd fra virksomheten i Norge før det tidspunkt et norsk aksjeselskap eller allmennaksjeselskap tidligst kan utdele utbytte.

For selskap som nevnt skal skattepliktig inntekt settes til det den ville ha utgjort om virksomheten i Norge var drevet av norsk aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Dette gjelder ikke dersom selskapet har fulgt bestemmelsene i første og annet ledd.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

G.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 13. juni 1980 nr 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven).

I lov av 13. juni 1980 nr 24 om ligningsforvaltning gjøres følgende endringer:

I.

§ 4-2 ny nr 8 skal lyde:

Departementet kan bestemme at næringsdrivende kan levere ligningsoppgaver til ligningsmyndighetene elektronisk, og kan fastsette nærmere vilkår for overleveringen. Som ligningsoppgaver etter denne bestemmelse menes opplysninger som skal gis etter §§ 4-3, 4-4 og 4-9. Departementet kan også fastsette skjema og gi bestemmelser om underskrift ved elektronisk overlevering (herunder bruk av digital signatur), bruk av nettverksleverandør, i hvilken form elektroniske oppgaver skal gis, godkjenning av programvare, samt vilkår for å avvise mangelfulle oppgaver. For øvrig gjelder ligningsloven tilsvarende.

II.

§ 5-1 nr 1 skal lyde:

Foretak som utelukkende driver jordbruk, gartneri eller skogbruk, og som ikke har regnskapsplikt etter regnskapsloven § 1-2 første ledd, skal føre regnskap over slik næringsvirksomhet

- når det dyrkede areal som brukes i den enkelte kommune er på minst 200 dekar,
- når det dyrkes frilandsgrovnnsaker - unntatt nepe, kålrot, gulrot og hodekål - eller blomster, frukt og bær, eller drives planteskole for tiltrekking av frukt- og prydbusker og stauder på tilsammen minst 10 dekar,
- når det dyrkes vekster under glass på minst 300 kvadratmeter,
- når det holdes minst 300 verpehøns, 30 griser over

- 3 måneder eller drives spesialdrift med kyllingsalg, eller
- når skattyterens skog i en eller flere kommuner har en årlig nyttbar tilvekst på i alt minst 50 kubikkmeter.

§ 5-1 nr 2 skal lyde:

Foretak som uten å være regnskapspliktig etter nr 1 eller etter regnskapsloven § 1-2 første ledd, og som utelukkende driver jordbruk, gartneri eller skogbruk, skal føre noteringer over slik næringsvirksomhet

- når det dyrkede areal som brukes i den enkelte kommune er på minst 50 dekar,
- når det dyrkes hage- og gartneriprodukter av vesentlig betydning for salg,
- når det holdes minst 100 verpehøns, 10 griser over 3 måneder, eller det drives med kyllingsalg av vesentlig betydning, eller
- når skattyterens skog i en eller flere kommuner har en årlig nyttbar tilvekst på i alt minst 50 kubikkmeter.

III.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1998. Endringene under II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

H.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 20. juli 1991 nr 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapskatteloven).

I lov av 20. juli 1991 nr 65 om særregler for beskatning av selskaper og selskapsdeltakere (selskapskatteloven) gjøres følgende endringer:

I.

§ 1-2 fjerde og femte punktum skal lyde:

Annet selskap og sammenslutning, herunder sparebank, gjensidig forsikringsselskap og samvirkeforetak betaler formuesskatt til staten etter reglene i skatteloven. Det samme gjelder etterskuddspliktig upersonlig skattyter som ikke omfattes av § 1-1.

II.

§ 1-6 nr 7 annet punktum skal lyde:

Når slike selskaper anvender den del av overkursfondet som kommer fra oppskrivningsfond til fonds-emisjon, skal selskapet inntektsføre beløpet i det året omdisponeringen foretas.

III.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1998.

Endringen under II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

I.

Vedtak til lov

om endringer i lov av 18. juni 1993 nr 109 om autorisasjon av regnskapsførere.

I.

I lov av 18. juni 1993 nr 109 om autorisasjon av regnskapsførere gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd første punktum skal lyde:

Enhver som i næring påtar seg å føre regnskap for andre, skal være autorisert av Kredittilsynet i samsvar med denne lov.

§ 1 første ledd annet punktum oppheves.

§ 1 annet ledd skal lyde:

Kredittilsynet kan ved forskrift eller enkeltvedtak gjøre unntak fra autorisasjonsplikten og i tvilstilfelle bestemme om loven skal gjelde.

§ 3 annet ledd første punktum skal lyde:

Kredittilsynet kan kreve at regnskapsfører legger fram oppdragsavtaler for samtlige regnskapsføreroppdrag.

§ 4 skal lyde:

Vilkår for autorisasjon

Person som søker opptak i registeret over autoriserte regnskapsførere etter § 12 skal

1. være bosatt i en EØS-stat,
2. ha fast kontorsted i Norge,
3. være økonomisk vederheftig,
4. ikke være umyndiggjort,
5. ha gjennomført utdanning i henhold til forskrift som gis av Kredittilsynet,
6. i løpet av de siste 5 år ha regnskapspraksis tilsvarende minst 2 årsverk her i landet.

Kredittilsynet kan gi dispensasjon fra bopelskravet i første ledd nr 1.

§ 5 første ledd første punktum skal lyde:

Kredittilsynet foretar autorisasjon ved registrering i register over regnskapsførere, regnskapsførerselskaper og regnskapslag, jf § 12.

§ 5 annet ledd annet punktum skal lyde:

For fortsatt autorisasjon kreves yrkesutøvelse og faglig oppdatering etter forskrift som gis av Kredittilsynet.

§ 6 første ledd nr 3 og 4 skal lyde:

3. ikke lenger er bosatt i en EØS-stat,
4. ikke lenger har fast kontorsted i Norge.

§ 6 annet ledd skal lyde:

Kredittilsynet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i første ledd nr 1, 3 og 4. Slik dispensasjon kan bare gis for bestemt tid.

§ 7 første ledd nr 2 skal lyde:

2. har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger til Kredittilsynet eller unnlater å avgi forklaring til Kredittilsynet etter § 8,

§ 7 annet ledd skal lyde:

Dersom det i tilfelle som nevnt i første ledd nr 2 og 3 foreligger særlige omstendigheter, kan Kredittilsynet unnlate å tilbakekalle autorisasjonen, og i stedet gi skriftlig advarsel. Kredittilsynet kan omgjøre tilbakekalling av autorisasjon etter søknad.

§ 8 skal lyde:

Forklaringsplikt

Når Kredittilsynet finner grunn til det skal autorisert regnskapsfører avgi forklaring om utføring av egne oppdrag og egne forhold av betydning for utøvelsen av yrket som regnskapsfører. Kredittilsynet kan forlange at forklaringen gis skriftlig.

Kredittilsynet kan sette tidsfrist for forklaring som nevnt i første ledd. Fristen skal gi regnskapsføreren en rimelig avpasset tid for å sette opp forklaringen og kan ikke være kortere enn 14 dager. Er det skjellig grunn til å anta at en regnskapsfører grovt har misligholdt sine plikter til skade for oppdragsgiver, kan likevel forklaring kreves uten opphold.

§ 12 første ledd første punktum skal lyde:

Kredittilsynet fører register over autoriserte regnskapsførere, regnskapsførerselskaper og regnskapslag som nevnt i denne lov §§ 1 og 11.

§ 12 annet ledd skal lyde:

Kredittilsynet skal også føre register over regnskapsførere som gir melding om fortsatt virksomhet etter overgangsreglene i § 16 annet ledd.

§ 13 første ledd og annet ledd annet punktum oppheves.

Overskriften til § 13 skal lyde:

Tilsyn

§ 14 skal lyde:

Kredittilsynet gir forskrift til utfylling og gjennomføring av denne lov.

§ 16 annet og tredje ledd skal lyde:

Regnskapsfører som på tidspunktet for denne lovs ikrafttredelse i næring driver virksomhet med regnskapsføring for andre, men som ikke tilfredsstiller de krav som nevnt i første ledd, kan likevel fortsette virksomheten som regnskapsfører i 6 år regnet fra lovens ikrafttredelse. § 1 tredje ledd gjelder ikke.

Regnskapsfører som nevnt i annet ledd kan i perioden på 6 år fra denne lovs ikrafttredelse autoriseres uten å tilfredsstillere kravene i § 4 nr 4, dersom tilstrekkelige kvalifikasjoner dokumenteres i samsvar med forskrift med hjemmel i denne lov.

II.

Endringene under I trer i kraft med virkning fra 1. januar 1999.

J.

Vedtak til lov

om endring i lov av 28. februar 1997 nr 19 om folketrygd (folketrygdloven).

I lov av 28. februar 1997 nr 19 om lov om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

I.

§ 23-3 fjerde ledd skal lyde:

Det skal ikke betales avgift når inntekten er mindre enn 21 400 kroner. Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 pst av den del av inntekten som overstiger 21 400 kroner.

II.

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 1999.

K.

Stortinget ber Finansdepartementet fastsette grensen for skattlegging av ansatte opsjoner ved tildeling til 600 000 kroner. Videre ber Stortinget Regjeringen evaluere ordningen med tanke på forenkling.

Oslo, i finanskomiteen, den 19. november 1998.

Lars Gunnar Lie,

leder.

Tore Nordtun,

ordfører.

Siv Jensen,

sekretær.

VEDLEGG 1

Brev til Stortingets presidentskap fra Finansdepartementet, datert 16. oktober 1998.

UTSETTELSE AV IVERKSETTELSEN AV NYTT GRUNNLAG FOR Å BEREGNE EIENDOMSSKATT FOR KRAFTANLEGG

1. Bakgrunn

Stortinget vedtok i 1996 å innføre et nytt skattesystem for kraftforetak med virkning fom. inntektsåret 1997. Det ble også vedtatt nye regler for å fastsette formuesverdien av kraftanlegg. Stortingsflertallet forutsatte at denne formuesverdien også skulle legges til grunn for å beregne eiendomsskatten til kommunene, noe som gjennomføres ved en begrenset ikrafttredelse av eiendomsskatteloven § 8 for anlegg for kraftproduksjon og kraftdistribusjon. Ved kgl. res. 17. juli 1998 ble eiendomsskatteloven § 8 satt i verk for kraftproduksjonsanlegg med virkning fra 1. januar 1999, noe som i utgangspunktet betyr at eiendomsskatten for 1999 for kraftproduksjonsanlegg skal utlignes og betales etter det nye grunnlaget.

Eiendomsskatten er en ren kommunal skatt som administreres av eiendomsskattekontoret i den enkelte kommune. Ligningsetaten har etter gjeldende system ingen rolle i forbindelse med utskrivning og innbetaling av denne skatten.

Etter det gjeldende systemet fastsetter hver enkelt kommune grunnlaget for eiendomsskatten på grunnlag av den delen av anlegget som ligger i vedkommende kommune. Verdsettelsen er skjønnsmessig og den foreliggende rettspraksis gir et lite oversiktlig bilde over hvordan eiendomsskattetakstene skal fastsettes. De fleste kraftanlegg av betydning strekker seg over flere kommuner, og i det gjeldende systemet kan dermed ulike deler av det samme kraftanlegget være verdsatt etter ulike prinsipper i de kommunene anlegget strekker seg over.

Etter de nye reglene skal det imidlertid fastsettes en samlet verdi for hele kraftanlegget på grunnlag av forventede inntekter og kostnader over kraftanleggets levetid. Selv om det er et visst rom for skjønnsmessige vurderinger også i det nye systemet, er de nye reglene i stor grad basert på detaljerte og felles regler for formuesverdsettelsen av kraftanlegg.

Når det gjelder fordelingen av den nye eiendomsskatten på de kommunene anlegget strekker seg over, la Stortinget til grunn som en overgangsregel at en skal bruke de relative andelene de enkelte kommunene hadde av den samlede eiendomsskatten på kraftanlegget etter det gjeldende systemet. I Ot prp nr 1 (1998-99) er det foreslått å bruke den relative fordelingen i 1998.

2. Den aktuelle situasjonen

For å kunne skrive ut eiendomsskatten etter de nye reglene er det behov for å kjenne:

- formuesverdiene fastsatt ved ligningen
- den relative fordelingen av eiendomsskatt etter det gjeldende systemet på kommunene et kraftanlegg strekker seg over

Eiendomsskatten i 1999 skal utskrives på grunnlag av formuesverdien av kraftanlegget pr. 1. januar 1998. Kraftforetakene har som en del av ligningen for inntektsåret 1997 lagt inn påstand om formuesverdi etter de nye reglene. Denne formuesverdien vil bl.a. avhenge av den grunnrenteskatten foretakene selv har anslått og gjenstående levetid for særskilt driftsmidler i kraftanlegget slik de er fastsatt i overgangsreglene til forskriften om fastsettelse av formuesverdier. De største kraftforetakene lignedes ved sentralskattekontoret for storbedrifter i Moss, og de legger ut ligningen for kraftforetakene 2. november. Etter de opplysningene departementet har mottatt, vil de innen den tid i liten grad kunne kontrollere foretakenes påstand om formuesverdi. Ligningen for inntektsåret 1997 har vært ekstra krevende fordi dette er det første året det nye skattesystemet for kraftforetak gjelder, noe som bl.a. har medført at en har vært nødt til å fastsette nye skattemessige åpningsbalanser for alle kraftforetakene.

Etter at ligningen er lagt ut må formuesverdiene for kraftanleggene meddeles de enkelte kommunene. Etter de signaler departementet har fått fra noen fylkesskattekontorer venter de at en oversikt over formuesverdier fordelt på alle kraftanlegg og alle skattyterne først vil kunne foreligge i midten av desember. En viktig årsak til at dette tar noe tid etter at ligningen er lagt ut, er bl.a. at hvert kraftanlegg ofte eies av flere skattytere sammen, slik at opplysninger fra flere selv-angivelser må sammenstilles.

Ettersom eiendomsskatten er en ren kommunal skatt, viser det seg at det ikke foreligger noen oversikt over den samlede eiendomsskatten som er utlignet på de ulike kraftanleggene i det gjeldende systemet. Dette har det tidligere ikke vært nødvendig å utarbeide fordi kommunene har verdsatt de enkelte delene av anlegget hver for seg. Fordi de nye reglene fastsetter en formuesverdi og et tilhørende eiendomsskattegrunnlag som omfatter hele anlegget, er det nødvendig å kjenne det samlede eiendomsskattegrunnlaget på et anlegg etter det gjeldende systemet for å kunne fordele anleggets skatt etter de nye reglene i samsvar med de relative andelene for 1998. Det foreligger i dag ingen slik oversikt over samlet eiendomsskatt etter det gjeldende systemet.

3. Vurdering

Kommunene må fatte vedtak om eiendomsskatt for 1999 i forbindelse med budsjettet for 1999. Kommunene er nå inne i sluttbehandlingen av budsjettet.

På bakgrunn av vurderinger departementet har innhentet fra Skattedirektoratet, synes det ikke mulig å framskaffe formuesverdier og historiske relative andeler for alle kraftanlegg i tide til at kommunene kan legge dette til grunn i budsjettbehandlingen for 1999.

Regjeringen har på denne bakgrunn ved kgl. res. 16. oktober 1998 vedtatt å utsette iverksettelsen av § 8 i eiendomsskatteloven for anlegg for kraftproduksjon og kraftdistribusjon til 1. januar 2000. For 1999 vil eiendomsskatten da bli skrevet ut på det gjeldende grunnlaget i de enkelte kommunene.

VEDLEGG 2**Brev fra finansminister Gudmund Restad til finanskomiteen, datert 4. november 1998.****NORGES REDERIFORBUNDS UTTALELSE TIL STATSBUJSJETTET FOR 1999 – FINANSDEPARTEMENTETS MERKNADER TIL ENDRINGER I SKATTEORDNINGER FOR REDERIER**

Det vises til finanskomiteens brev av 21. oktober 1998. I det følgende fremlegges Finansdepartementets merknader til Norges Rederiforbunds uttalelse av 20. oktober 1998 til statsbudsjettet for 1999.

1. Innledning

Da Stortinget traff de endelige lovvedtakene om å innføre et særskilt skattesystem for rederiselskaper, ble det uttrykkelig påpekt at det kunne bli behov for å følge opp med utfyllende bestemmelser og korrigerende i tråd med formålet i Stortingets vedtak, jf Innst O nr 37 (1996-97) s 6. De forslagene til innstramming av reglene som ble fremmet i Ot prp nr 1 (1998-99) skal sikre at formålene bak regelverket blir ivarettatt. Det ble samtidig gitt uttrykk for at en ønsket å opprettholde utgangspunktet om at de særlige rederibeskatningsreglene skatten gi norsk rederivirksomhet internasjonalt konkurransedyktige rammevilkår. I Nasjonalbudsjettet 1999, jf avsnitt 4.2.5, ble det forutsatt at også med de framlagte forslag til endringer ville rederibeskatningsordningen være fordelaktig sammenlignet med beskatning etter ordinære regler.

Rederiforbundet skriver at de forslagene som fremmes i Ot prp nr 1 (1998-99) på de fleste punktene er de samme som ble fremmet i Ot prp nr 11 (1996-97) og som ble avvist av Stortinget i Innst O nr 37 (1996-97). Det hevdes derfor at forslagene ikke har forankring i Stortingets premisser for å rette opp utilsiktede skjevninger. Disse påstandene vil bli kommentert i tilknytning til de enkelte punktene i Rederiforbundets brev.

Rederiforbundet hevder at enkelte rederier vil få en betydelig høyere beskatning innenfor rederiskatteordningen enn de ville fått etter de ordinære reglene, og at rederiskatteordningen således ikke lenger er konkurransedyktig og vil være i strid med formålet for Stortingets vedtak. Rederiforbundet hevder videre at uttalelsen i Nasjonalbudsjettet for 1999 om at «forslagene antas ikke å innebære noen alvorlig svekkelse av konkurransesituasjonen for norske rederier», er åpenbart uriktig og må skyldes at man ikke var klar over de betydelige negative konsekvenser av forslagene. Sistnevnte generelle påstander må knytte seg til en vurdering av de samlede endringsforslagene i Ot prp nr 1 (1998-99). Isolert sett kan imidlertid de enkelte skatteforslagene ikke begrunne disse påstandene. Rederiforbundets konklusjoner bygger på anslag framlagt i brev av 26. oktober 1998 om hvordan de enkelte for-

slag slår ut. Det vises i denne forbindelse til departementets merknader om provenyvirkningene, jf avsnitt 2. For øvrig vises til merknadene nedenfor til de enkelte punktene i Rederiforbundets brev.

Departementet gjør videre oppmerksom på at det vurderes enkelte andre endringer i det særskilte rederiskattesystemet på bakgrunn av henvendelser fra Norges Rederiforbund og Sentralskattekontoret for storbedrifter. En tar sikte på å sende ut eventuelle forslag til endringer på høring i løpet av året. De endringene som vurderes er imidlertid i betydelig utstrekning presiseringer av gjeldende rett, selv om enkelte av de forslagene som vurderes også vil kunne avhjelpe mulige utilsiktede utslag av systemet. Norges Rederiforbund har i en henvendelse også foreslått enkelte lempninger i regelverket. Disse endringene er derfor ikke aktuelle alternativer til de innstramminger i rederibeskatningen Regjeringen ønsker å gjennomføre i forbindelse med statsbudsjettet for 1999.

2. Rederiforbundet og departementets provenyanslag

I Rederiforbundets brev til finanskomiteen av 20. oktober 1998 hevdes det at den reelle innstrammingen av forslagene til endringer i de særskilte rederiskatte-reglene er vesentlig høyere enn anslaget på 120 mill. kroner i Nasjonalbudsjettet 1999.

I brev av 23. oktober 1998 til Rederiforbundet ba Finansdepartementet om en nærmere dokumentasjon av beregningene. Rederiforbundet besvarte henvendelsen i brev av 26. oktober.

Om datagrunnlaget for beregningene skriver Rederiforbundet:

«Utgangspunktet for Rederiforbundets anslag er beregninger foretatt i et bredt og representativt utvalg rederier. Beregningene baserer seg på skatteregnskapene for 1997, hvor forslagene som fremmes i forbindelse med Statsbudsjettet for 1999 er tatt hensyn til. Det tallgrunnlaget som på denne måten fremkommer er grosset opp etter forholdet mellom tonnassen i de rederier det er foretatt beregninger for og den tonnassen som totalt beskattes innenfor rederiskatteordningen. Tonnassen i de rederier det er foretatt beregninger for utgjør over halvparten av totaltonnassen.»

Rederiforbundets anslår på dette grunnlaget at forslagene kan gi en skatteøkning på 830 mill. kroner på årsbasis, fordelt med 260 mill. kroner i økt skatt på finansresultatet, 60 mill. kroner i økt tonnasseskatt og 510 mill. kroner i økt skatt på utbytte. Disse tallene er de samme som framkom i en artikkel i Aftenposten fredag 23. oktober 1998.

Rederiforbundets brev av 26. oktober inneholder ingen dokumentasjon av beregningene, og departe-

mentet kan derfor kun gi generelle kommentarer til rederiforbundets provenyanslag.

Rederiforbundets beregninger er basert på skatte-regnskapene for 1997 for et utvalg rederier som tilsvarer halvparten av totaltonnasjen. Det er usikkert om Rederiforbundets utvalg er representativt eller ikke mht. skattemessige variabler og de variabler som bestemmer lønnsomheten i rederiene. Tall fra ligningen for 1997 som ble lagt fram mandag 2. november 1998 av Sentralskattekontoret for storbedrifter viser at utlignet tonnasjeskatt for inntektsåret 1997 var 43,7 mill. kroner. Rederiforbundet bygger som nevnt sitt anslag på 1997-tall for de utvalgte rederiene, og deres anslag på økt tonnasjeskatt på 60 mill. kroner ved den foreslåtte doblingen fom. 1998 er i underkant av 35 pst. høyere enn faktisk utlignet tonnasjeskatt for inntektsåret 1997. Det at Rederiforbundets anslag for tonnasjeskatt er så vidt mye høyere enn faktisk tonnasjeskatt for 1997 tyder på at utvalget ikke er representativt mht. anslagene for tonnasjeskatt. Dette er en indikasjon på at utvalget heller ikke er representativt ift. konsekvensene av de øvrige forslagene.

Departementet har i Nasjonalbudsjettet 1999 lagt til grunn en provenyøkning fra rederiene i 1999 på 120 mill. kroner påløpt og 70 mill. kroner i bokført verdi, som følge av forslagene til innstramming i de særskilte skattereglene for rederier.

Av økningen i bokført proveny skyldes om lag 50 mill. kroner doblingen av tonnasjeavgiften fom. inntektsåret 1998. Bokført tonnasjeavgift i 1998, utlignet på virksomheten i inntektsåret 1997, var til sammenligning 43,7 mill. kroner som nevnt ovenfor.

Det er videre fom. regnskapsåret 1998 foreslått at ubeskattet kapital skal anses tatt til utbytte først. Det er lagt til grunn at dette vil øke det bokførte provenyet med 20 mill. kroner i 1999. Anslaget er svært usikkert, særlig fordi det avhenger av hvor store utbytter eierne velger å ta ut i 1999. En sannsynlig virkning av forslaget er at utbytterne skyves ut i tid, slik at de faller de nærmeste årene. Departementet har følgelig lagt til grunn at de samlede utbytterne i 1999 vil bli vesentlig lavere enn i 1998, bl.a. som følge av den foreslåtte endringen i skattereglene.

Det samlede regnskapsmessige overskuddet for aksjeselskaper i ordningen, inkl. underliggende selskaper, var 5,9 mrd. kroner i inntektsåret 1997. For skipsaksjeselskaper under den særskilte skatteordningen var skattepliktig utbytte utbetalt i 1998 knapt 138 mill. kroner, og den tilhørende skatten drøyt 38 mill. kroner. Departementets anslag innebærer derfor at skattepliktig utbytte øker med om lag 50 pst. fra 1998 til 1999.

Om skatteskjerpelsen på utbytte skriver Rederiforbundet:

«Når det gjelder anslaget for speilvendingen av utbytteskatten, finner Rederiforbundet grunn til å peke på at den fremkommer som en følge av at de re-

deriene det gjelder har betydelige midler som allerede er beskattet.

(...)

I den utstrekning de utdelte midlene allerede er beskattet må utgangspunktet i tråd med dette være at de ikke skal beskattes en gang til. På den annen side må det være klart at utbytte som ikke tidligere er beskattet må tas til beskatning på tidspunktet for utdelingen. Dette følger av Stortingets intensjoner ved innføringen av den særskilte rederiskatteordningen.»

Ordningen er basert på at det skal betales skatt på utdelt utbytte av ubeskattet inntekt, istedenfor at det betales skatt på løpende overskudd. Forslaget i Ot prp nr 1 (1998-99) innebærer ingen endring av dette prinsippet, men kun at utdelt utbytte skal anses tatt fra ubeskattet inntekt først, og ikke fra allerede beskattet inntekt som etter gjeldende regler.

Departementet antar Rederiforbundets anslag på økt skatt på utbytte er basert på et utbyttensnivå der utbyttet kan tas av skattlagt kapital og dermed unngås skatt også ved uttak fra selskapet. Det er eksempler på at noen selskaper har delt ut relativt høyt utbytte fra beskattet kapital i 1998, bl.a. ved å sette ned aksjekapitalen med tilbakebetaling til aksjonærene, jf. for eksempel omtale i Økonomisk Rapport nr. 19 i år. Det skattepliktige utbyttet for inntektsåret 1997, jf. ovenfor, illustrerer at tilbøyeligheten til å ta ut skattepliktig utbytte er lav, regnet i forhold til det regnskapsmessige overskuddet. Rederiforbundets anslag på skatteøkningen på utbytte tilsvarer, med 29 pst. skatt på alminnelig inntekt, et økt skattbart utbytte på knapt 1,8 mrd. kroner i 1999. Sett i forhold til utdelt skattepliktig utbytte på 137 mill. kroner for 1997, synes Rederiforbundets anslag for skattbart utbytte i 1999 å være urealistisk høyt.

Rederiforbundets provenyanslag for omlegging av utbyttebeskatningen synes å forutsette en uendret utbytteadferd. En uendret utbytteadferd framstår som lite sannsynlig. Skattelemningen i det nye skattesystemet for rederiselskaper bygger nettopp på den forutsetningen at opptjent inntekt skal holdes tilbake i rederiselskapet. Skattelettelsen vil være større jo lengre tid det går før opptjent inntekt deles ut som utbytte. Departementet antar derfor at rederiene vil innrette seg slik at en i minst mulig grad vil dele ut utbytte når dette utløser beskatning.

Forslaget gir en viss innstramming, men ikke i den størrelsesorden Rederiforbundet hevder. Som omtalt ovenfor kan det i Rederiforbundets beregninger virke som om de har lagt til grunn at forslaget innebærer at det innføres en skatt på 29 pst på utbytte utdelt av allerede skattlagt inntekt, og at rederiene ikke vil endre sin utbytteadferd som følge av forslagene. Begge antakelser er misvisende, og vil bidra til å overvurdere provenykonsekvensene vesentlig.

Forslaget innebærer ikke at det innføres skatt på allerede beskattet kapital, men at tidsprofilen for beskatning av ubeskattet utbytte endres. Dette kan illus-

treres med et eksempel. Hvis det antas at et selskap planlegger å dele ut 200 mill. kroner i årlig utbytte over en tiårsperiode, og at selskapet har en samlet beskattet inntekt på 400 mill. kroner, vil den årlige skattebelastningen være som i tabellen nedenfor. Etter gjeldende regler vil utbytte i de to første årene tas fra den beskattede inntekten, mens de neste åtte årenes ut-

bytte tas fra ubeskattet inntekt som følgelig ilegges skatt. Når dette prinsippet speilvendes, vil utbytte i de åtte første årene tas fra ubeskattet inntekt, og dermed skatlegges, mens de to siste årene tas fra beskattet inntekt.

År	Utdelt utbytte før skatt Mill. kroner	Utbytte etter skatt ¹⁾ . Gjeldende regler Mill. kroner	Utbytte etter skatt. Forslag til nye regler Mill. kroner	Økning i skatt- Mill. kroner
1	200	200	142	58
2	200	200	142	58
3	200	142	142	0
4	200	142	142	0
5	200	142	142	0
6	200	142	142	0
7	200	142	142	0
8	200	142	142	0
9	200	142	200	-58
10	200	142	200	-58
Sum	2 000	1 552	1 552	0
Nåverdi ²⁾	1 536	1 204	1 169	353)

1) Det legges til grunn at skatten på alminnelig inntekt er 29 pst.

2) Det legges til grunn en diskonteringsrente etter skatt på 5 pst.

3) Skatteskjerpelsen på 35 mill. kroner i nåverdi tilsvarer en skatteøkning på om lag 4,5 mill. kroner pr. år når denne beregnes som en årlig annuitet.

I år 1 og 2 øker den betalbare skatten på utbytte med 58 mill. kroner. På den annen side reduseres skatten i år 9 og 10 tilsvarende. Den innbetalte skatten regnet i løpende kroner vil dermed være den samme både etter gjeldende regler og etter forslaget. Forslaget innebærer imidlertid en viss innstramning fordi rederne må begynne å betale skatt på utbytte i år 1, istedenfor i år 3. Når skatteendringene regnes i nåverdi er skatteøkningen over tiårsperioden på 35 mill. kroner. Dette tilsvarer en årlig skatteøkning i hvert av de ti årene på om lag 4,5 mill. kroner, dvs. vesentlig lavere enn virkningen på økningen i betalbar skatt det første året på 58 mill. kroner. Når forslaget i dette eksemplet innebærer en årlig skatteskjerpelse på drøyt 2 pst. av et årlig utbytte på 200 mill. kroner, er det vanskelig å

se hvordan Rederiforbundet kan ha kommet frem til at forslaget om speilvending innebærer en samlet skatteskjerpelse på over 500 mill. kroner pr. år. Skulle en slik skjerpelse vært mulig måtte en forutsatt at rederiene i årene framover årlig tok ut drøyt 1,7 mrd. kroner i utbytte, samt at de hadde tilstrekkelig ubeskattet egenkapital til å opprettholde en slik utbyttepolitikk over mange år. Etter departementets oppfatning er dette ikke realistiske forutsetninger.

Eksemplet over baserer seg på at selskapet ikke endrer utbytteprofilen når reglene endres. Skattebelastningen kan imidlertid reduseres ved å utsette utbetalingen av utbytte. Den reelle skatteskjerpelsen som ligger i forslaget om endringer i beskatningen av utbytte er derfor lavere enn eksemplet indikerer.

Den påløpte provenyøkningen i 1999 på 120 mill. kroner i departementets anslag er regnet i forhold til gjeldende 1998-regler. Økt tonnasskatt betalt i 1999 og økt utbytte utbetalt i 1999, til sammen 70 mill. kroner, er dermed regnet som en endring i påløpt proveny i 1999. Den resterende økningen i påløpt provenyend-

ring er antatt å komme fra de øvrige innstrammingsforslagene.

Det foreslås bl.a. innstramminger i skattleggingen av finansinntekter. Dette gjelder retten til å fradra gjeldsrenter og reduksjon i høyeste egenkapitalandel for skatteformål. Som referert i Rederiforbundets brev av 20. oktober 1998 var gjennomsnittlig egenkapital i aksjeselskaper i utenriks sjøfart 41,7 pst. i 1996. Når den høyeste tillatte egenkapitalandelen for skatteformål foreslås redusert fra 70 pst. til 50 pst. er det på grunnlag av egenkapitalen iht. Statistisk sentralbyrås regnskapsstatistikk grunn til å tro at et begrenset antall foretak vil bli påvirket. Maksimal tillatt egenkapitalandel for skatteformål vil fremdeles ligge over det som var gjennomsnittet i 1996.

Forslagene for maksimal egenkapital for skatteformål og for fradragsretten for gjeldsrenter kan vurderes i lys av det proventall for inntektsåret 1997. Tillegg i netto finansinntekt som følge av høy egenkapital medførte for aksjeselskaper en skatt på om lag 40 mill. kroner i 1997. Den øvrige netto finansinntekten for de aksjeselskapene der den var positiv, var om lag 180 mill. kroner for inntektsåret 1997. Skatten på denne positive netto finansinntekten var knapt 51 mill. kroner. Samlet skatt på nettofinansinntekter var derfor om lag 91 mill. kroner for inntektsåret 1997. Rederiforbundets anslag på økt skatt på netto finansresultat er til sammenligning 260 mill. kroner.

Brevet fra Rederiforbundet av 26. oktober 1998 gir ikke grunnlag for å kommentere Rederiforbundets beregninger for økt skatt på finansresultatet nærmere, bortsett fra at også dette anslaget vil være påvirket av en eventuell skjevhet i Rederiforbundets utvalg. Videre vil departementet peke på at innstrammingen vil avhenge av hvordan rederiene tilpasser seg til en eventuell endring av reglene.

Rederiforbundets beregninger for økt skatt på finansinntekt kan også tyde på at rederiene har hatt store skattefrie finansinntekter, noe som er i strid med forutsetningene da det nye skattesystemet ble vedtatt. Departementets forslag er ikke utformet med sikte på å trekke inn et bestemt beløp i skatteproveny fra rederiene. Formålet med forslagene er at regelverket skal gi en effektiv beskatning av finansinntekter, herunder også at utgifter som har tilknytning til inntekt som ikke skal beskattes før ved utdeling av utbytte, ikke skal komme til fradrag i inntekt som beskattes løpende.

3. Rederiforbundets brev punkt 2.2: Innstramming i fradragsretten for gjeldsrenter

Selskaper innenfor den særskilte skatteordningen for rederiselskaper er i hovedregelen fritatt fra løpende inntektsbeskatning. Dette fritaket gjelder likevel ikke finansielle inntekter, som skal beskattes løpende som alminnelig inntekt. Tilsvarende er alle finansielle utgifter fradragsberettiget.

Etter gjeldende rett kan alle gjeldsrenter føres til fradrag i de finansielle inntektene. Symmetrihensyn tilsier imidlertid at utgifter bare bør gi rett til fradrag i den grad tilsvarende inntekter er skattepliktige. Det bør derfor ikke gis fradragsrett for renter på gjeld som er etablert for å finansiere skip og andre eiendeler som ikke gir skattepliktige inntekter. Det er for praktiske formål ikke mulig å tilordne gjelden til ulike aktivaposter. Departementets forslag i Ot prp nr 1 (1998-99) innebærer at gjelden tilordnes finansaktiva og andre aktiva med deres relative forhold i balansen. Dette forslaget vil medføre at rederienes reelle, netto finansinntekter i større grad bringes fram til beskatning, mens inntekter og utgifter som knytter seg til drift av skip ikke beskattes løpende.

Rederiforbundet hevder i sitt brev at det ikke er noe formål med den særskilte skatteordningen at finansinntekter av normal størrelse skal være gjenstand for beskatning, og at rederiene derfor bør ha fradragsrett for alle gjeldsrenter, herunder også renter på gjeld som ikke bidrar til å generere skattepliktige finansinntekter. Departementet legger til grunn at meningen med ordningen bare har vært å skjerme inntekter fra selve skipsfartsvirksomheten fra beskatning, og at reelle finansielle inntekter skal beskattes fullt ut. Dette tilsier at fradragsretten for gjeldsrenter bør begrenses som foreslått. Departementet vil påpeke at utvidet fradragsrett for alle gjeldsrenter uansett er en lite velegnet metode for å unnta finansielle inntekter av normal størrelse fra beskatning. Dette skyldes at omfanget av gjeldsrenter kan variere sterkt fra selskap til selskap, slik at selskap med mye gjeld kan oppnå skattefritak for finansinntekter langt ut over det som kan betegnes som finansinntekter av normal størrelse.

Rederiforbundet hevder videre at forslaget om å begrense fradragsretten for gjeldsrenter vil favorisere rederier med stor andel av aktiva plassert i finansielle aktiva, framfor rederier som overveiende eier skip. Dersom selskap innenfor ordningen har mer finansielle midler enn hva som er naturlig ut fra skipsfartsvirksomheten i selskapet, kan imidlertid dette etter omstendighetene anses å stride mot kravet om at selskaper innenfor ordningen bare har adgang til å drive skipsfartsvirksomhet (inkludert den finansforvaltning som naturlig kan begrunnes som ledd i en slik virksomhet). Selskapet må i tilfelle tre ut av ordningen.

4. Rederiforbundets brev punkt 2.3: Økt beskatning ved høy egenkapital

Rederibeskatningen innebærer at det i utgangspunktet er lønnsomt at mest mulig av kapitalen i selskapet framstår som egenkapital, siden avkastningen av denne er unntatt fra løpende beskatning. Kravet om at en for skatteformål må ha et minste gjeldsrentefradrag for selskaper innenfor den særskilte skatteordningen har følgelig til formål å forhindre at selskaper innenfor ordningen tilordnes egenkapital som uten de

særskilte skattereglene ville vært tilordnet selskaper utenfor ordningen. Regelen bidrar dermed til å begrense hvor stor andel av kapitalavkastningen i selskapet som unntas fra ordinær beskatning, og hindrer at egenkapitalandelen blir svært høy av rent skattemotiverte årsaker. Siktemålet med de særskilte skattereglene er ikke å bidra til å øke egenkapitalen i næringsen, men unnta en naturlig egenkapitalandel fra løpende beskatning.

Forslaget i Ot prp nr 1 (1998-99) innebærer at den andelen av kapitalen som faktisk unntas fra løpende beskatning blir redusert, og mer i samsvar med den egenkapitaldekningen som ville vært naturlig i næringsen hvis en ikke hadde særskilte skatteregler. Hvorvidt gjelden er rentebærende eller ikke er i denne sammenheng mindre relevant, da det kun er avkastningen av egenkapitalen i selskapet som skal unntas fra løpende beskatning.

Forslaget om å begrense fradragretten for gjeldsrenter i selskap innenfor ordningen, kan gi økte motiver til å egenkapitalfinansiere selskap innenfor ordningen, mens den nødvendige opplåning skjer i selskap utenfor ordningen. Dette må anses som utilsiktede skjevvinninger av ordningen. Hensynet til å forhindre slike tilpasninger må derfor tillegges større vekt enn tidligere.

I sitt brev peker Rederiforbundet på at eventuelle rederiselskap med lav gjeldsgrad må øke den faktiske gjeldsgraden dersom forslaget vedtas, med den følge at finanskapitalens andel av totalkapitalen vil tilta. Rederiforbundet viser til at når Regjeringen samtidig foreslår å øke beskatningen av finansresultatet ved å begrense fradragretten for gjeldsrenter, vil forslagene samlet sett få en dobbel skatteskjerpene effekt. Til dette kan det anføres at etter departementets forslag kan en økning av finanskapitalens andel av totalkapitalen gi rett til fradrag for en større andel av de faktiske gjeldsrentene i selskapet. Departementet kan derfor ikke se at det vil oppstå en slik dobbel skatteskjerpene effekt som Rederiforbundet hevder. For øvrig dreier det seg ikke om noe ordinær pålegg om høyere gjeldsgrad, men forslag til en regel om at en viss beskatning inntreer når gjeldsgraden er lavere en angitt andel.

5. Rederiforbundets brev punkt 2.4: Innføring av skatteplikt for valutagevinster

Regjeringen foreslo i Ot prp nr 1 (1998-99) at valutagevinster og -tap skal medtas ved beregningen av netto skattepliktig finansinntekt. Rederiforbundet går imot Regjeringens forslag på bakgrunn av to forhold:

1. Rederiselskaper er mer eksponert for svingninger i valutakursene enn andre selskaper
2. Valutaelementet er i stor grad knyttet til driften av skipet, og bør følge samme regler som driftsinntekter og driftsutgifter

At rederiselskaper er mer eksponert for svingninger i valutakursen enn andre selskaper kan vanskelig sies å være noe argument for en særskilt skattemessig behandling av valutagevinster og -tap. Mange andre selskaper enn rederiselskaper har en stor del av sine kontantstrømmer i utenlandsk valuta, uten at valutagevinster og -tap av den grunn er underlagt noen særlig skattemessig behandling. Eksempelvis gjelder dette norske bedrifter som produserer for eksport. For øvrig finnes det en rekke finansielle instrumenter for å sikre seg mot valutasingninger.

Når det gjelder argumentet om at valutaelementet i stor grad er knyttet til driften av skipet, og derfor bør følge samme regler som driftsinntekter og -utgifter, kan det bemerkes at en valutagevinst eller et valutatap etter alminnelige regler ikke foreligger alene ved at en driftsinntekt innvinnes eller en driftsutgift pådras i utenlandsk valuta. Bare endringer i valutakurs etter at en inntekt er innvunnet eller en utgift pådratt, regnes som en valutagevinst eller et valutatap. I realiteten dreier det seg da om en valutagevinst eller et valutatap på en fordring, og en slik inntekt/utgift er det mest nærliggende å karakterisere som en finansinntekt/finansutgift. Det riktige må da være at denne gevinsten/tapet inngår ved beregning av netto skattepliktig finansinntekt.

6. Rederiforbundets brev punkt 2.6: Speilvending av reglene for uttak av beskattet inntekt

6.1 Speilvending av regelen om at utdelinger fra selskapet først skal anses tatt fra beskattet inntekt

Etter gjeldende regler skal utdelinger fra selskap innenfor ordningen først anses tatt fra selskapets konto for beskattet inntekt, og deretter fra selskapets ubeskattede inntekt, jf skatteloven § 51 A-6 nr 4 tredje punktum. I Ot prp nr 1 (1998-99) foreslår departementet å speilvende regelen i § 51 A-6 nr 4 tredje punktum, slik at utdelinger fra selskapet først skal anses tatt fra selskapets ubeskattede inntekt.

Rederiforbundet anfører i brevet to innvendinger mot departementets forslag.

For det første uttrykker Rederiforbundet overraskelse over at departementet i Ot prp nr 1 (1998-99) konkluderer med at «ligningstekniske problemer ikke vil være til hinder for en speilvending av prinsippet i skatteloven § 51 A-6 nr 4 tredje punktum».

Til dette bemerkes at speilvending av prinsippet i skatteloven § 51 A-6 nr 4 tredje punktum forutsetter at den ubeskattede inntekten i selskapet kan beregnes ved utløpet av hvert inntektsår. I proposisjonen har departementet gitt anvisning på to ulike metoder for å beregne den ubeskattede inntekter. For det første er det gitt anvisning på en indirekte metode. Den ubeskattede inntekter beregnes da i prinsippet som differansen mellom selskapets regnskapsmessig egenkapital, med tilbakeføring av utsatt skatt, og selskapets be-

skattede inntekt slik denne framkommer ved videreføring av konto for beskattet kapital i selskapet. Som et alternativ til dette er det gitt anvisning på en direkte metode for beregning av selskapets ubeskattede inntekt. Denne metoden forutsetter at selskap innenfor ordningen pålegges å levere et fullt skatteregnskap etter de ordinære skatteregler. Den ubeskattede inntekt for det enkelte inntektsår vil da utgjøre differansen mellom inntekt som etter de alminnelige skatteregler «skulle ha vært skattlagt» og inntekt som faktisk er skattlagt etter de særlige rederibeskatningsreglene.

Departementets konklusjon vedrørende den ligningstekniske gjennomføring av en speilvending som nevnt, er primært avgitt under henvisning til den indirekte metode som beskrevet i proposisjonen. De størrelser som etter denne metoden er nødvendige for å beregne den ubeskattede inntekt, kan i stor utstrekning hentes direkte fra ligningsoppgavene. Dette gjelder regnskapsmessig egenkapital, utsatt skatt/skattefordel og saldo på konto for beskattet inntekt. Det vil imidlertid bli nødvendig bl.a. å foreta en særskilt beregning av mellomsaldo for ubeskattet inntekt før årets utdelinger. På dette punkt har en således revurdert det standpunkt som ble angitt i Ot prp nr 11 (1995-96) s 36 i forhold til innføring av en indirekte beregningsmetode for ubeskattet inntekt. I motsetning til hva som ble lagt til grunn i Ot prp nr 11 (1995-96) anses ligningstekniske hensyn ikke lenger som noe avgjørende argument mot en speilvending av regelen i skatteloven § 51 A-6 nr 4 tredje punktum. Departementet antar at en indirekte beregningsmetode ikke vil være uforholdsmessig arbeidskrevende for ligningsmyndighetene. Sentralskattekontoret for storbedrifter har i en uttalelse av 15. oktober 1998 sluttet seg til denne vurderingen.

Departementet har foreløpig ikke foretatt noen nærmere eller endelig vurdering av merarbeidet for skattytere og ligningsmyndighetene knyttet til den alternative direkte beregningsmetoden. Det er imidlertid grunn til å anta at den direkte metode for beregning av ubeskattet inntekt vil være mer arbeidskrevende for ligningsmyndighetene. Rederiforbundets vurdering av behovet for nye stillingshemler ved Sentralskattekontoret for storbedrifter antas å være basert på dette alternativet. Dette er også bekreftet i ovennevnte uttalelse av 15. oktober 1998 fra Sentralskattekontoret for storbedrifter.

For det andre peker Rederiforbundet på at en speilvending av prinsippet i skatteloven § 51 A-6 nr 4 tredje punktum, vil øke den reelle skattebelastning (for rederiene) og at det innebærer et brudd med vesentlige premisser for ordningen.

I forhold til gjeldende regler vil speilvendingen av prinsippet i skatteloven § 51 A-6 nr 4 tredje punktum innebære en framskutt inntektsføring av ubeskattet kapital ved utdelinger til eiere utenfor ordningen. For-

målet med omleggingen er å redusere adgangen til å utsette beskatningen av ubeskattet inntekt knyttet til det særskilte rederiskattesystemet ved utdeling av kapital. Den reelle skattebelastning for rederiene som følge av forslaget vil imidlertid avhenge av selskapets utbyttepolitikk jf. omtalen foran i avsnitt 2. Rederiselskapene vil fortsatt være fritatt fra løpende inntektsbeskatning av skipsfartsoverskudd. I den grad kapitalen beholdes i selskapet og benyttes til skipsfartsvirksomhet, vil det ikke utløses skatteplikt.

Departementet kan ikke se at en omlegging av prinsippet i skatteloven § 51 A-6 nr 4 tredje punktum vil stride mot bærende hensyn bak det særskilte rederiskattesystemet. Det prinsipielle utgangspunkt om at utdeling av beskattet inntekt ikke skal utløse beskatning når det ikke utdeles som utbytte, ligger fast også etter innføring av de foreslåtte endringer.

6.2 Speilvending av prinsippet om at innbetalt aksjekapital, herunder overkurs, kan tilbakebetales til aksjonærene uten ytterligere beskatning

Departementet foreslår at tilbakebetaling av innbetalt aksjekapital, herunder overkurs, skal utløse beskatning på selskapets hånd. Forslaget innebærer at selskapet bare skal beskattes for slike utdelinger i den grad selskapet har ubeskattet inntekt ved utløpet av inntektsåret, jf Ot prp nr 1 (1998-99) s 23. Formålet med forslaget er således å demme opp for at selskapet velger å tilbakebetale aksjekapital og overkurs til eiere utenfor ordningen, framfor å dele ut den ubeskattede inntekten. Departementet har vurdert dette som et nødvendig tiltak for å hindre omgåelse av den foreslåtte speilvending av regelen i skatteloven § 51 A-6 nr 4 tredje punktum, jf avsnitt 1.6.1.

Departementet kan ikke slutte seg til Rederiforbundets påstand om dette forslaget betyr at investorer i rederiselskaper diskrimineres i forhold til investorer i andre selskaper. Selv om en slik innstramming rammer eierne av rederiselskaper, vil investorer i rederiselskaper innenfor rederiskatteordningen fortsatt bli skattemessig favorisert sammenlignet med investorer i andre selskaper. Muligheten til å utsette skatten på inntekt i skipsfartsvirksomhet vil være en fordel som annen virksomhet ikke har.

Departementet vil videre peke på at kapital kan overføres mellom selskaper innenfor det særskilte rederiskattesystemet som utbytte eller konsernbidrag. Slike overføringer mellom selskaper innenfor ordningen vil fortsatt ikke utløse beskatning. Etter departementets vurdering vil disse reglene i tilstrekkelig grad ivareta hensynet til kanalisering av kapital mellom rederiselskaper som inngår i et konsern.

Til Rederiforbundets bemerkning om den tilpasseingsmulighet som forskrift av 13. mai 1991 nr 336 (konsernforskriften) åpner for, vil departementet bemerke at dette forhold ikke har vært motiverende for forslaget som omtales i dette avsnitt. Konsernforskrif-

ten er for tiden under vurdering i departementet. Gjennomgangen av disse regler foretas på generelt grunnlag da forskriften åpner for uheldige tilpasninger også for virksomhet som drives utenfor det særskilte rederskattesystemet.

7. Rederiforbundets brev punkt 5: Oppheving av retten til sjømannsfradrag for sjøfolk på flytende installasjoner (flyttbare innretninger)

Ad 5.2 Retten til sjømannsfradrag bør opprettholdes for flyttbare innretninger

Som det fremgår av proposisjonen er formålet med endringen at sjømannsfradraget skal forbeholdes mer tradisjonell sjøfart. Selv om det kan være enkelte likheter mellom arbeid på flytende installasjoner og annen sjøfart, som kvalifiserer til sjømannsfradrag, har arbeid på flytende installasjoner flere likheter med arbeid på faste installasjoner, der personellet aldri har hatt rett til sjømannsfradrag. Skattemessig likebehandling for personell i offshoresektoren er derfor et sentralt formål ved endringen. Den foreslåtte endringen vil også medføre at en i fremtiden vil unngå vanskelige grensedragninger mellom faste og flytende installasjoner.

Ad 5.3 Flyttbare innretninger på norsk sokkel - overgangsordning

Rederiforbundet mener at det må fastsettes en overgangsordning ved bortfallet av sjømannsfradrag for flytende installasjoner. Allerede i Ot prp nr 9 (1990-91) Skatteopplegget 1991, som la grunnlaget for de någjeldende sjømannsfradragsreglene, ble det varslet at fradraget for flytende installasjoner ville bli løpende vurdert. Partene har således hatt god tid til å opprette en beredskap i forhold til et ev bortfall av sjømannsfradraget for denne typen installasjoner. Etter departementets syn er det derfor ikke behov for en overgangsordning.

Ad 5.4 Flyttbare innretninger i utlandet

Rederiforbundet hevder at konkurransesituasjonen internasjonalt tilsier at fradraget opprettholdes for flyttbare innretninger på andre sokler. Som nevnt tidligere er formålet med endringen å forbeholde sjømannsfradraget for mer tradisjonell skipsfart. Etter departementets syn bør derfor avgrensingen knyttes til virksomhetens art og ikke i forhold til det geografiske området virksomheten blir utført. En geografisk begrensning av bortfallet av sjømannsfradraget for flytende installasjoner, f eks til norsk sokkel, vil dessuten medføre praktiske problemer ved håndhevingen av reglene særlig i forhold til installasjoner som ambulerer mellom norsk og utenlandsk sokkel.

Ad 5.5 Lovens grensedragning mot skipsfart

Rederiforbundet hevder at ordlyden i skatteloven § 44 syttende ledd, harmonerer dårlig med de regler foreslås tatt inn i forskrift. Forbundet mener at hovedprinsippene bør fastsettes i loven, slik at man ikke for fremtiden får slike fortolkningsproblemer som man har i dag. Rederiforbundet foreslår at retten til fradrag knyttes til personer som omfattes av sjøloven «og ikke til det uklare begrep «skip i fart»». I Ot prp nr 1 ((1998-99) foreslår departementet at en tar ut uttrykket «flytende installasjoner» fra lovteksten. Sjømannsfradraget vil dermed etter loven være forbeholdt sjøfolk på «skip i fart». I forskrift vil det bli gitt en nærmere avgrensning av hva som skal anses som «skip i fart».

Departementet foreslår videre å legge kriteriene for å komme inn under arbeidsmiljøloven (slik de fremgår av forskrift av 27. november 1992 om arbeidsvern og arbeidsmiljø i petroleumsvirksomhet) til grunn for hvilke fartøy i petroleumssektoren som ikke skal anses som «skip i fart». Hovedregelen blir dermed at arbeidstakere i petroleumssektoren som omfattes av arbeidsmiljøloven ikke skal ha rett til sjømannsfradrag. I praksis blir denne avgrensingen svært lik den Rederiforbundet foreslår.

Etter departementets syn er det imidlertid lite hensiktsmessig å knytte avgrensingen av sjømannsfradraget direkte til nevnte forskrift til arbeidsmiljø. Forskriftens virkeområde har bl a en geografisk avgrensning som ikke skal gjelde for sjømannsfradraget. Det er videre lite hensiktsmessig at eventuell forskriftsendringer eller enkeltvedtak som i utgangspunktet gjelder arbeidsmiljølovens anvendelsesområde, skal få direkte betydning for sjømannsfradraget.

Departementet vil derfor i forskrift til skatteloven fastsette en bestemmelse der en i hovedsak legger til grunn det någjeldende virkeområdet til nevnte forskrift til arbeidsmiljøloven, slik det er foreslått i proposisjonen. Det vises for øvrig til at de konkrete avgrensningskriteriene er gitt en relativt fyldig omtale i proposisjonen. Hensynet til forutberegnlighet burde derfor være tilstrekkelig ivarettatt.

Ad 5.6 Krav om hovedbeskjeftigelse og 130 dager om bord i kalenderåret

Rederiforbundet foreslår å oppheve kravene i § 44 syttende ledd om at sjømannen må ha arbeid om bord som hovedbeskjeftigelse og at sjømenn må arbeide i minst 130 dager om bord i inntektsåret.

Sjømannsfradragsreglene er begrunnet i hensynet til den enkeltes personlige og sosiale forhold. De gjeldende kriteriene for sjømannsfradrag er valgt fordi en i størst mulig grad har ønsket å bare tilgodese arbeidstakere som typisk har lange fravær og store belastninger på grunn av yrket. Kravet om hovedbeskjeftigelse og kravet om 130 dagers arbeid om bord i inntektsåret er således godt tilpasset formålet med reglene.

Rederiforbundet hevder at reglene virker urimelige for de som berøres, f eks vikarer og skoleelever. Vikarer mv. som i begrenset grad arbeider om bord er imidlertid nettopp grupper en har ønsket å avgrense sjømannsfradraget mot, ettersom disse typisk har mindre belastninger på grunn av arbeidet enn heltidsansatte sjøfolk.

Som Rederiforbundet er inne på har kravene til hovedbeskjeftigelse og kravet til 130 dagers arbeid om bord vært praktisert relativt liberalt. Departementet er enig med Rederiforbundet i at den nevnte liberale praksis bør fremgå klarere av lov eller forskrift og at det følgelig er behov for en gjennomgang av reglene for sjømannsfradrag med sikte på en innarbeidelse av nevnte praksis i regelverket.